

T.C.

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**ALİ TAVŞANCIOĞLU'NUN HAYATI VE ESERLERİ ÜZERİNE
BİR İNCELEME**

HÜSEYİN HİLMİ ARSLAN

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Gülten BULDUKER

KIRIKKALE-2023

T.C.

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**ALİ TAVŞANCIOĞLU'NUN HAYATI VE ESERLERİ ÜZERİNE
BİR İNCELEME**

HÜSEYİN HİLMİ ARSLAN

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Gülten BULDUKER

KIRIKKALE-2023

Hüseyin Hilmi ARSLAN tarafından hazırlanan “ALİ TAVŞANCIOĞLU’NUN HAYATI ve ESERLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME” adlı tez çalışması, aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Gülten BULDUKER

İmza

Türk Dili ve Edebiyatı, Kırıkkale Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/ onaylamıyorum.

Başkan: Prof. Dr. Oğuz ÖCAL

İmza

Türk Dili ve Edebiyatı, Kırıkkale Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/ onaylamıyorum

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Ferhan AKGÜN ÜNSAL

İmza

Türk Dili ve Edebiyatı, Kırklareli Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Tez Savunma Tarihi: 16/06/2023

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Doç.Dr. Abdussamed YEŞİLDAĞ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Tüm çalışmalarında teşvik ve desteğini daima hissettiğim

refikam Esra Hanımefendi'ye

ETİK BEYANI

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

ÖZET

ALİ TAVŞANCIOĞLU'NUN HAYATI VE ESERLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Kırıkkale Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Gülten BULDUKER

Mayıs 2023, 136 Sayfa

Ali Tavşancıoğlu nam-ı diğer Zuhurberk Silikhayta; taşrada yaşamış şair, yazar, araştırmacı, dergici, yayıncı kimlikleriyle kırk dört yıllık kısa hayatında önemli çalışmalar yapmıştır. Geriye tamamlanmış yedi önemli eser bırakmıştır. Şiire küçük yaşlarda başlayan şair, hem hece hem serbest hem aruz ölçülerde şiirler kaleme almıştır. Yükseköğrenimini yarıda bırakmış, Yozgat'a dönüşünden sonra gazeteciliğe başlamıştır. Bir müddet yerel gazete ve dergilerde çalıştıktan sonra maddi imkânsızlıklar içinde kendi dergilerini çıkarmış ve bir yayınevi kurabilmiştir. Divan edebiyatı, sanat görüşünün ve çalışmalarının merkezi olmuştur. Tüm illerin divan şairlerini ayrı ayrı eserler halinde yayımlamak hedefi ile çıktığı yola ancak Yozgat ve Niğde divan şairlerini anlattığı iki eserden sonra devam edememiştir. Hece ölçüsünü hatasız kullanması, aruz ölçüsündeki ustalığı ile şiirlerinin biçim yönünden mükemmeliyeti kadar anlam ve imgelemin zenginliği şiirdeki yüksek kabiliyetini göstermektedir. Tüm bunlara rağmen edebiyat çevrelerinde az tanınmış, layık olduğu ilgiyi görememiştir. İşte bu çalışma, böyle bir cevheri edebiyat araştırmalarına kazandırarak dikkatleri onun üzerine çekmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Ali Tavşancıoğlu, Zuhurberk Silikhayta, aruz, hece, şiir, edebiyat

ABSTRACT

A REVIEW ON ALİ TAVŞANCIOĞLU'S LIFE AND WORKS

Kırıkkale University

Institute of Social Sciences

Department of Turkish Language and Literature, Master Degree Thesis

Advisor: Doctor of Letters Gülten BULDUKER

May 2023, Number of Pages 136

Ali Tavsancıoğlu, aka Zuhurberk Silikhayta, has accomplished many important works in his short life period of 44 years in the countryside as a poet, writer, researcher, magazine maker and publisher. He also left seven important works unfinished. The poet who started poetry at a young age, wrote poems in both syllable and free measures and aruz prosodies. He left his university education unfinished and after that he returned to his home city of Yozgat and started a career in journalism. After working in local newspapers and magazines for a while, he established his own publishing house and published some magazines even though he was struggling with financial difficulties. Divan literature was always at the center of his work and perspective of art. He did not pursue his goal of publishing the divan poets of all provinces as separate works after he finished his studies in Yozgat and Niğde provinces. His perfect use of syllabic meter, his mastery in aruz meter, the perfection of his poems in terms of style and the richness of his poems in terms of meaning and imagination was the greatest indicators of his talents. Despite all this, he was not well known in literary circles and he did not receive the attention he deserved. This study aims to attract attention by bringing such a talent to literary studies.

Keywords: Ali Tavşancıoğlu, Zuhurberk Silikhayta, prosody, syllable, poetry, literature

TEŞEKKÜR

Şair, yazar, dergici, yayımcı Ali Tavaşancıoğlu'nu anlatmanın, onu edebiyat dünyasına tanıtabilmenin tarifsiz mutluluğu içindeyim. Taşrada güröl güröl akan bu edebiyat ırmağını anlatma fikrini veren, şairin yakın dostlarından Sahaf Hüseyin Hüroğlu'na, hayatı ile ilgili araştırmamda bana kapılarını her zaman açan ve şairimizin kişisel arşini incelememi sağlayan babası Derviş amcaya ve değerli annesine, abisi Faruk Bey'e, yine hayatını araştırırken çokça yardımları dokunan yakın dostları Mustafa Öymez ve Fahrettin Berber, Mustafa Çiftci, Atilla İpek, Siyami Yozgat, Ercan Köksal'a; Çâre dergisinde Ali Tavaşancıoğlu özel sayısı ile pek çok yazarın konu etrafında toplanmasına imkân sağlayan Mustafa Mete Yeşiloğlu'na ve hasseten tezimin tüm aşamalarındaki desteği için danışman hocam değerli Dr. Öğrt. Üyesi Gülten Bulduker ile burada ismini belirlemediğim diğer herkese gönülden teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	V
ABSTRACT.....	VI
TEŞEKKÜR.....	VII
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	V
GİRİŞ.....	2
1. HAYATI VE KİŞİLİĞİ.....	4
1.1. HAYATI.....	4
1.2. KİŞİLİĞİ.....	10
2. SANAT HAYATI.....	14
2.1. ŞAİRLİĞİ.....	14
2.1.1. Şiire Başlaması.....	15
2.1.2. Şiirinde İlk Etkiler.....	15
2.1.3. Âruz Şiirine Yönelmesi.....	18
2.2. ŞİİRLERİ.....	20
2.2.1. Âruz Ölçülü Şiirleri.....	20
2.2.2. Hece Ölçülü Şiirleri.....	21
2.2.3. Serbest Şiirleri.....	22
2.3. KULLANDIĞI MÜSTEAR İSİMLER.....	22
3. DERGİCİLİĞİ, YAYINCILIĞI VE ESERLERİ.....	25
3.1. ÇALIŞTIĞI VE ÇIKARDIĞI DERGİLER.....	25
3.1.1. Yozgat Gündem Dergisi.....	25
3.1.2. Şehriyar Dergisi.....	29
3.1.3. Kün Edebiyat Dergisi.....	33
3.1.4. Bozok Kültür Dergisi.....	34
3.2. YAYINCILIĞI.....	35
3.3. ESERLERİ.....	35
3.3.1. Gökten Yıldız Düşürmek.....	37
3.3.2. Şu'âra-yı Bozok – Yozgat'ın Kadim Şairleri.....	38
3.3.3. Yusuf Ziya Yozgâdî ve Kastamonu Küre İnebolu Temâşâsı.....	38
3.3.4. Niğdeli Dîvân Şairleri.....	39
3.3.5. Meşher-i Şu'arâ.....	40
3.3.6. Sızının Kadim Haritası.....	41
3.3.7. Romalı Muallâ.....	42

4. ŞİİRLERİNDE BİÇİM VE TEMA	44
4.1. ŞİİRLERİNDE BİÇİM.....	44
4.1.1. Âruz Şiirlerinde Biçim ve Ölçü	44
4.1.1.1. Nazım Biçimleri	44
4.1.1.2. Şiirlerinde Kullandığı Âruz Kalıpları.....	48
4.1.2. Hece Şiirlerinde Biçim ve Ölçü	49
4.1.2.1. Hece Şiirlerinde Nazım Biçimleri	49
4.1.2.2. Hece Ölçülü Şiirlerinde Ölçü	50
4.1.2.3. Hece Şiirlerinde Ahenk Unsurları	52
4.2. ŞİİRLERİNDEKİ TEMALAR	62
4.2.1. Melankoli	62
4.2.2. Aşk, Sevgili.....	69
4.2.3. Sosyal Meseleler	76
4.2.4. Şehir ve Mekân	79
4.2.5. İroni.....	83
5. SONUÇ.....	91
KAYNAKLAR	93
EKLER.....	102
5.1. EK.1. ÂRUZ ŞİİRLERİNİN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARIMI.....	102
5.2. EK. 2. ŞİİRLERİNDE SONRADAN YAPTIĞI DEĞİŞİKLİKLERDEN TESPİT EDİLEBİLENLER	129
ÖZGEÇMİŞ	136

ÇİZELGELER DİZİNİ

4.1. Hece ölçülü şiirlerinin hece sayıları.....	48
4.2. Tavşancıoğlu'nun hece şiirlerinde çeşitlerine göre uyak sayıları.....	49
4.3. Tavşancıoğlu'nun şiirlerinde kullandığı uyak düzenleri	552

GİRİŞ

Ali Tavşancioğlu, 1971 yılında doğmuş 2015 yılında henüz kırk dört yaşında hayata gözlerini yummuştur. Şair, tezkireci, dergici, yayımcı, araştırmacı kimlikleriyle kısa hayatında önemli çalışmalar yapmış bir şahsiyettir. Şiir ve yazıları Gerçek Hayat, İzdiham, Cafcaf gibi dergilerle kendi çıkardığı Şehriyar ve Kün Edebiyat dergilerinde yayımlanmıştır. En verimli zamanları ömrünün son on senesine tekabül eder. 2006 yılında memleketi olan Yozgat'a dönüş yaptıktan sonra kendini edebiyata ve yayıncılığa veren şair, beşi hayattayken basılmış toplam yedi kitabı vardır.

Tavşancioğlu, her şeyden önce bir şairdir. Şiire çocukluk yıllarından itibaren ilgi duymaya başlamıştır. Önceleri hece ölçüsünü ciddiyetle uyguladığı şiirler yazmıştır. Bu şiirlerinde melankoli ve aşk öne çıkar. Serbest şiirler de yazmış Tavşancioğlu'nun bu şiirleri modern mesnevi niteliği taşır. Ancak Tavşancioğlu'nun kendini bulduğu şiir divan şiiridir. Divan şiirini "gerçek şiir" diye tanımlar. Divan edebiyatı araştırmaları ile hemhal olurken aruz ölçülü şiirler yazmaya yönelir. Her üç ölçüde kendi sesini yakalabilmiş Tavşancioğlu velüt bir şair olarak tamayüz eder.

Biz bu çalışmamızda birinci bölümde Tavşancioğlu'nun hayatı ve kişiliğini, ikinci bölümde dergiciliği ve yayıncılığını, şairliği ve sanatını, eserlerini, üçüncü bölümde şiirlerinin biçim ve içerik açısından incelemesine yer verilecektir. Ekler bölümünde aruz şiirlerinin çözümlemesine ve şiirlerinde tespit edilebilen sonradan yaptığı değişikliklere yer verdik.

Tavşancioğlu, dergilerde yer alan şiirleri genelde başta Zuhurberk Silikhayta gibi müstearlarını kullanarak yayımlamış olmasının yanında sınırlı sayıda dergide görülmüş olması sebebiyle dar bir edebi çevrede tanınmıştır. Ancak Yozgat'a dönüşü ile beraber çıkardığı dergiler ve kurduğu yayınevi ile edebi bir muhit oluşturabilmiş ve tanınırlığı artmıştır. Çalışmamızda ilk dönem yani 2006 öncesine dair hayatı ile ilgili bilgiler ailesi ve yakın çevresinden edinilen bilgilere dayanmaktadır. 2006 sonrası

hayatı ve çalışmaları ile eserleri için şiirlerini ve yazılarını yayımladığı dergi ve diğer mecralar tek tek incelenmiştir, çok az olan kimi dergi nüşhalarına maalesef ulaşılamamıştır. Tüm bunlarla ilgili ayrıntılı bilgiler ilgili bölümlerde verilmiştir. Hayatı ile ilgili sözlü bilgiler veren yakınlarının ve dostlarının isimleri ilgili bölümlerde zikredilmeye çalışılmıştır.

1. HAYATI VE KİŞİLİĞİ

1.1. Hayatı

Tavşancioğlu ailesi, aslen Yozgat'ın Yerköy ilçesinin Kördeve Köyü nüfusuna kayıtlıdır, sonradan Merkez ilçeye bağlı Dayılı köyüne yerleşirler. Babası Derviş Tavşancioğlu, 1968'de Ankara'nın Mamak ilçesi Kayaş semtinde bulunan MKE Kapsül Fabrikası'nda işe girince ailesini de 1969'da Ankara'ya getirir.

Ailesi Ankara'da ikamet etmesine rağmen Ali, 17 Ağustos 1971 tarihinde tatil için köylerine geldikleri günlerde dedesine ait evde Ayşe ve Derviş çiftinin son çocukları olarak dünyaya gelmiştir. Sonradan tatillerde sıklıkla köyüne gelecek olan Tavşancioğlu'nun çocukluğu Ankara'da geçer.

Ağabeyi Faruk Tavşancioğlu'nun anlattıklarına göre Ali, daha çocukluğunda zekâsıyla temayüz eder. Çok meraklı ve öğrenmeye açık bir yapısı vardır. Her meraklı çocuk gibi çok soru sorar.

1977 yılında ilkokula yaşıtlarına göre daha erken bir yaşta başlar. Okulu Kayaş'ta bulunan Kazım Karabekir İlkokulu'dur. Coğrafya ve matematiğe ayrı bir ilgisi vardır. Araştırmayı öğrenmeyi çok sever. Eline geçirdiği bir atlası tüm ayrıntılarına kadar incelemiş daha o yaşlarda birçok ülkeyi başkentleriyle beraber öğrenmiştir. Zekâsı ve öğrenme aşkı öğretmenlerince de fark edilir, hatta aileye Ali'nin evde nasıl ders çalıştığını dahi sorarlar.

Şiire olan ilgisi ilkokul yıllarında başlar. Bu ilgi babasından gelmektedir. Derviş Bey o yıllarda hece ölçüleriyle şiirler yazmaktadır. Tavşancioğlu daha sonraları bir yazısında bundan: “O güne kadar babamın sarı yapraklı deftere yazdığı, her biri parmak hesabıyla mevzun şiirlerinden başkasını okumamıştım.” (Derviş, 2012: s. 31) şeklinde bahsetmektedir. Okumaları yoğunlaştıkça algı gelişimi de o denli gelişir. Eski dostlarından Fahrettin Berber Bey'in aktardığına göre daha ilkokulda öğretmenlerinin Yahya Kemal'in “Sessiz Gemi” şiirini okuduktan sonra konusunu tüm sınıfa sorması üzerine arkadaşlarının cevap olarak “Atatürk'ün Samsun'a çıkışını anlatıyor” demelerine çok şaşırıp bu şiirin apaçık ölümü anlatıyor oluşunu anlamadıklarını daha o yaşta düşündüğünü ifade etmesi şiirin dünyasına çok erken girdiğini göstermektedir.

1982 yılında bitirdiği ilkokuldan sonra Kayaş Ortaokulu'nda ortaokula başlar. Burada da diğer öğrencilerin arasında temayüz eder. Matematiğe ve kitap okumaya olan sevgisi giderek artmaktadır. Öyle ki ağabeyi Faruk Bey, hesap işlerinde kendilerinden daha iyi olduğunu, yaşına rağmen hesap işlerini ona sorduklarını aktarmaktadır. Bunun yanında edebiyata olan ilgisi de giderek artmaktadır. Matematik ve edebiyatı yan yana getirebilmiş olması ise ilginç bir durumdur. Belki de bu durum ileride âruz ve hece ölçüsünü çok iyi derecede kullanma kabiliyetinin sebebini açıklamaktadır. İlk şiirlerini yazmaya ortaokul yıllarında başlar. Yine bu yıllarda belirgin bir sosyal çevre edinmeye başlamıştır. Okulunun en başarılı öğrencisidir. Son sınıfta o zamanlar iki aşamalı yapılan fen liseleri sınavının ilkinin okuldaki öğrenciler arasında kazanan tek öğrencidir. Ancak ikinci sınavda yeterli puan alamadığı için fen lisesine gidememiştir.

Ortaokulu bitirdiğinde öğretmenleri aileden, Ali'nin semtteki liselerden ziyade daha iyi okullara kayıt ettirilmesini isterler. Öğretmenlerinin de yardımıyla 1985 yılında Ankara'nın en çok tercih edilen okullarından olan ve adına Taş Mektep de denilen Atatürk Lisesi'ne başlar. Lise yıllarında edebiyatla iştigali artmıştır. Mecruh ve Tavşanî müstearlarıyla şiirler yazmaktadır. Faruk Bey'in, "Arkadaşlarıyla konuşurken çoğu zaman benim de anlamadığım kelimeler kullanırdı." şeklindeki ifadeleri Ali Tavşancıoğlu'nun daha lise yıllarında sahip olduğu kelime bilgisini göstermesi açısından kayda değerdir. Bu arada ülke ve dünya meselelerinde düşünmekten geri durmaz. Aileden gelen saikle kendini siyasi olarak Milli Görüş çizgisinde konumlandırır. Bu çerçevede edindiği fikirlerini, sonraki yıllarda yumuşasa da Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesini yarıda bırakmasına sebep olacak kadar içselleştirmiştir. Lise yıllarında da çok başarılı bir öğrencidir. Okuma ve araştırma onda artık bir tutku haline gelmiştir. Sosyal ilişkileri daha da gelişmiş, arkadaş çevresi genişlemiştir.

1988 yılında liseyi başarı ile bitirir. Girdiği üniversite sınavından iyi bir puan almasına rağmen her hangi bir okula yerleşemez, çünkü Tavşancıoğlu muhtemelen lisedeki bir gönül meselesi yüzünden sadece ODTÜ İşletme Bölümünü tercih etmiştir, ancak puanı o bölüm için yeterli değildir. İkinci sene kendi kendine hazırladığı

sınavlarda yine çok iyi bir puan alır ve bu sefer Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat Bölümünü kazanır. Yıl 1989'dur.

Üniversite yılları Ali Tavşancıoğlu'nun artık tüm kişiliğinin ortaya çıktığı yıllardır. Sisteme ilişkin itirazları belirginleşir. Ülke ve dünya meselelerine karşı bir duruşu vardır. Her idealist gibi romantiktir. Derslerdeki hâkim ideolojik yaklaşımları reddeder. Üniversite ortamına kendisini uyduramaz. Haliyle derslerdeki başarısı düşer. Daha ilk sene pek çok derste başarısız olur. Bu başarısızlık aslında "başarılı olamama" değil, bile isteye sisteme karşı itirazının bir sonucu olarak onu kabullenmemekten mütevellittir. İkinci sene de bu durum devam eder. Nihayet açılan af sınavlarına son kez girer, sınavlarda İnkılap Tarihi dersi hariç tüm derslerden başarılı olmuştur. İnkılap Tarihi dersinden kaldığı için okulla ilişkisi kesilir. Tüm eğitim hayatı boyunca çok başarılı olmuş, hatta çok ciddi okumalar yapan bir gencin neden İnkılap Tarihi gibi sadece ezber yapılarak geçilebilecek bir ders yüzünden üniversite eğitimini noktaladığını tahmin etmek zor değildir herhalde. Kendisinden yaşça büyük arkadaşlarından olan Ahmet Danışman Bey'in "O zaman Ali'ye: Şu derste hocaların istediğini yaz, geç kurtul, demiştim." sözünden bunun sebebi tahmin edilebilir.

1992 yılı Tavşancıoğlu için adeta bir dönüm noktasıdır. Babası Derviş Tavşancıoğlu emekli olarak o yıl memleketi Yozgat'a dönüş yapar. Kendisi ise Ankara'da kalan en büyük ağabeyi Hüseyin'in yanında kalmaya başlar. Üniversiteden ilişkisi kesilmiştir. Faruk ağabeyinin Kırıkkale Üniversitesi'nde Fransızca okutmanlığına başlamasıyla ondan kalan gömlekçi tezgâhını devralır. Artık pazarlarda gömlek satmaya başlar. Hayatındaki önemli değişikliklere rağmen okumaya ve araştırmaya olan tutkusu azalmaz. Pazarcılığı kendisi için bir mesleğe dönüştürmez, bir müddet yaptıktan sonra bırakır. 2006'da Yozgat'a dönüşüne kadar birkaç işte çalışır ama bunlar da hep kısa süreli olmuştur.

1992 yılından sonra Ankara'da geçen yılları çoğunlukla meşakkat içerisinde olmuştur. Mustafa Öymeş Bey'in aktardığına göre bazen ucuz ücretli, köhne otellerde hatta Ahmet Danışman Bey'in nakline göre bazen de otogarda sabahladığı günler olmuştur. Tüm bunları en yakınlarına dahi yansıtmamıştır.

1992 yılından Yozgat'a kesin olarak yerleştiği 2006 yılına kadar hayatı hakkında ailesi ve çevresinin anlatabildikleri sınırlıdır. Düzenli bir işe girememiş olmasıyla beraber birkaç kere üniversite eğitimi almak yönünde girişimde bulunmakla beraber devam ettirememiştir. Eskişehir Anadolu Üniversitesinin İktisat bölümünü kazanmış ancak kaydını dondurmıştır. Ardından 2002 yılında tekrar girdiği üniversite sınavıyla Selçuk Üniversitesi İktisat bölümünü kazanır. Ancak bu okulun da sadece bir senelik İngilizce hazırlık bölümüne devam eder, sonra burayı da bırakır. Lise yıllarında Fransızca öğrenen Tavşancıoğlu, bu yıllarda İngilizcesini ilerletir. Hatta bu dönemde yakın dostu Fahrettin Bey'in anlattığına göre İngilizce şiirler yazar. Konya yılları da meşakkat içerisinde geçmiştir. Konya macerasını hazırlık sınıfından sonra noktalar ve tekrar Ankara'ya döner. Ankara yıllarını kendisiyle yapılan bir röportajda şöyle anlatır:

Otuz beş yaşına kadar Ankara'da yaşadıkdan sonra, sevk-i kader, memleketim olan Yozgat'a geldim. Serseri tabiatlı olmalıyım ki, dikiş tutturamadım o zamana kadar. Yarım kalan bir kaç üniversite macerası, seyyar satıcılıktan inşaat işçiliğine, tezgâhtarlıktan icra kâtipliğine kadar muhtelif işler ve nihayet "bir baltaya sap olamamak"la neticelenen Ankara yılları...¹

Yaşadığı bu sıkıntılar haliyle şiirine yansımış, şiirlerindeki ağır melankoli ve içe dönüklük bundan dolayıdır denilebilir. Konya'da geçirdiği dönemden sonra "Gerçek Hayat" dergisinde şiirleri Zuhurberk Silikhayta müstearıyla görünmeye başlar. Haftalık yayınlanan derginin Mevlana İdris tarafından hazırlanan Teneffüs sayfasında birkaç haftada bir şiirleri yayınlanır. Hece şiirini önemle devam ettirmekle beraber bazen serbest ölçüyle yazdığı şiirler de görülür.

Âruz şiirlerine ilgisinin ne zaman başladığını bilmemekle beraber kendi gayretleriyle öğrendiği Osmanlıca ile okumalarının ağırlığının bu yöne kaydığını, âruz şiirinin onda bir tutkuya dönüşmeye başladığını söyleyebiliriz. Öykücü yazar Mustafa Çiftci'in, divan edebiyatına ilgisinin nasıl başladığına ilişkin sorusuna; "Elime bir lügat aldım, başladım..." (Çiftci, 2020: s. 12) şeklinde bir cevap vermesi ondaki bu öğrenme aşkını göstermesi bakımından ilginçtir.

¹ <https://www.dunyabizim.com/soylesi/yayinci-olma-kuruyemis-dukni-ac-demisler-h13760.html>

Ali Tavşancıoğlu'nun hayatındaki ikinci dönüm noktası 2006 yılında Yozgat'a dönüşüyle olmuştur. Dönüşünden kısa bir süre sonra Yozgat Haber gazetesinde köşe yazılarına başlar, ardından aynı gazetenin Yozgat Gündem dergisinde yazı işlerinden sorumlu olur. Dergide kendi adıyla yazdığı yazıların yanında Halil Derviş, Nurullah Macun müstearlarıyla yazılar kaleme alır. Pek çok isimle röportajlar yapar. Bir müddet sonra buradaki çalışmalarını nihayetlendirir.

2008 yılında tamamen kendi gayretleriyle 2010 yılı Eylül ayına kadar sürecek olan Şehriyar dergisini çıkarmaya başlar. Şehriyar dergisi edebiyattan ekonomiye, tarihten mizaha kadar çok farklı alanda yazıların yer aldığı bir dergidir. Yozgat gündemini merkeze almakla beraber yer verdiği yazılarla edebiyat ve bilim dünyasına katkı yapan bir yanı vardır. Genç kalemlere fırsat oluşturmaktan yanadır. Akademik çevrelerden yazılara da yer vermesine rağmen dergi içerisinde farklı müstearlarla çok sayıda yazıyı kendisi kaleme alır. Şehriyar dergisini büyük zorluklarla 2010 yılı Eylül ayına kadar devam ettirir. Yerel yönetimlerden umduğu desteği pek göremez. Buna rağmen derginin basım kalitesinden taviz vermemeye çalışır, ancak bir müddet sonra bazı aylar dergiyi yayına çıkaramaz. Nihayet toplamda on altı sayı çıktıktan sonra kapatır. 2010(?)² yılında ilk kitabı "Gökten Yıldız Düşürmek" yayınlanır. Bu kitaba sadece o güne kadar yazmış olduğu hece şiirlerini almıştır. Bu kitap yayınlanmış tek şiir kitabıdır.

2011 yılı önemli bir yıldır onun için. Hep hayalini kurduğu yayınevini kurar. Adı Kün Yayınları'dır. Yozgat gibi küçük bir yerde büyük bir cesarettir yayınevi kurmak. Hiçbir sermayesi yoktur. Tek geçim kaynağı bedava denilebilecek bir paraya üniversite öğrencilerinin ödev ve tezlerini yazmaktır. Aldığı paranın çoğunu da zaten yine çevresindeki öğrencilere harcamaktadır, bir de çok sevdiği seyahatlere. Kün Yayınları'nı kurduktan sonra peş peşe iki çalışmasını kitap olarak yayınladı. Bunlardan ilki Şu'âra-yı Bozok – Yozgat'ın Kadim Şairleri, diğeri ise Yusuf Ziya Yozgâdî ve Kastamonu Küre İnebolu Temâşâsı adlı eseridir. Aralarında Siyami Yozgat ve Ercan

² Söz konusu kitabın künyesinde basım yılı yazmamaktadır ancak Tavşancıoğlu'nun kitap çıktığında yakın çevresine attığı duyuru epostasında tarih 2010 yılını göstermekte olduğundan kitabın basım tarihi bu çalışma boyunca 2010 olarak kabul edilmiştir.

Köksal'ın da bulunduğu birkaç yazar ve şairin kitap çalışmaları ile kısa sürede ciddi bir yayım sayısına ulaşılır.

2012 yılında dergiciliğinin zirvesi diyebileceğimiz bir çalışmaya girişir. 2012 Temmuz'unda Kün Edebiyat dergisi yayımlanmaya başlar. Kün'de; Siyami Yozgat, Ercan Köksal, Akın Uyar, Mehmet Ali Çakır gibi isimlerle beraberdir. Dergi iki aylık olarak yayımlanır, güzel tepkiler alır. Ancak maddi sebeplerle 5. sayıdan sonra devam edemez. 2013 Mart ayında son sayısı yayımlanır.

2014 yılında çalışmaları içindeki en önemli eseri olan Meşher-i Şuara basılır. Hayali divan şairlerinin tezkiresi olan eser Ali Tavşancıoğlu'nun hayattayken son basılmış eseridir.

Âruz şiirlerine olan ilgisi ne zaman başladı tam olarak bilemiyoruz ama ondaki bu ilginin Şehriyar dergisini çıkarırken tanıştığı o zaman Bozok Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi hocalarından olan Ziya Avşar'ın yönlendirme ve teşvikle geliştiği biliyoruz. O dönem bir öğrenci gibi ama dışarıdan biri olarak katıldığı Ziya Hoca'nın fakültedeki derslerinden çok istifade eder. Kendi gayretleriyle öğrendiği Osmanlıca ile okumalarının ağırlığının hocanın da yönlendirmesiyle bu yöne kaydığını, âruz şiirinin onda bir tutkuya dönüşmeye başladığını söyleyebiliriz. Bu okumalar ve tahliller zamanla âruz ölçüsüyle şiirler yazmaya yönlendirir Ali Tavşancıoğlu'nu, zaten hece şiirinde geliştirdiği ses hassasiyeti, âruz ustalıkla kullanmasını sağlar. Her biri ayrı bir ustalık eseri olan âruz şiirleri yazar. Ancak hem bu âruz şiirlerini hem serbest şiirlerini ve daha önce önemli bir kısmını ilk kitabı olan "Gökten Yıldız Düşürmek"te yayınladığı hece şiirlerini topladığı ve adını "Sızının Kadim Haritası- Üç Tarzı Şiir" verdiği şiir kitabını yayına hazırlar ama eksiklerini tamamlamak ve basmak için ömrü vefa etmez.

2011 yılı ve sonrası hayatının en verimli olduğu zamanlardır. Divan edebiyatı araştırmaları artık meyvesini vermeye başlamıştır. Yukarıda bahsettiğimiz iki kitabının yanında Niğdeli Divan Şairleri isimli eseri de yine bu yıllarda yayımladığı kitaplarındandır. Âruz şiirine duyduğu aşkın yeri başka olmakla beraber bu dönemde serbest şiire de eğilmiştir. Mualla şiirleri bu yıllarda yazılmaya başlanmıştır. Her ne kadar başlarda divan edebiyatına verdiği değerden ötürü bizzat kendinden duyduğum

“Bunlar şiir değil” sözüne rağmen sonradan bu şiirleri Romalı Mualla adıyla kitaplaştırdığını Kün Yayınları’ndan basıma hazır hâle getirdiğini ancak ömrünün vefa etmediğini biliyoruz.

2014 yılı Ali ağabey için çok zor bir yıldır. Hastalığının geç farkına varır. Vücudunun farklı bölgelerine sirayet eden kanserin tedavisi için zorlu bir süreç başlamıştır. Kendisi her ne kadar bu durumu ciddiye almasa da ailesi ve dostlarının baskısıyla tedavi görmeye başlar ancak çok ilerlemiş olan hastalığı ile iyice zayıf düşer. Önceleri tedavi için Ankara’ya gidip gelse de durumu ağırlaşınca ağabeyi Faruk Bey’in refakatinde tedaviye Kırıkkale’de devam etmesi gerekir ve tüm çabalara rağmen maalesef 2015 yılı Mayıs ayının 23’ünde hayata gözlerini yumar. Dolu dolu yaşadığı kırk dört yılın ardından sevenlerinin gözyaşları içinde doğduğu Dayılı köyünde toprağa verilir. Tavşancıoğlu kırk dört yıllık ömründe hiç evlenmemiştir.

1.2. Kişiliği

Ali Tavşancıoğlu arkadaşlıklarına dostluklarına önem veren bir kişiliğe sahiptir. Çocukluktan mahalle arkadaşı Mustafa Öymez, fakülteden arkadaşı öğretmen Fahrettin Berber, şair yazar Mehmet S. Fidancı gibi farklı çevrelerden edindiği dostluklarını ömrünün sonuna kadar hassasiyetle korumuştur. Fahrettin Bey’in beyanıyla dostluk hukukuna o kadar dikkat ederdi ki dostluk kurduğu insanlar çok uzak beldelerde bile olsalar mutlaka ziyaretlerine giderdi, aynen Fahrettin Bey’in öğretmenlik yaptığı Hakkâri Yüksekova’ya sırf onu görmek için gidişi gibi. O yıllarda Bozok Üniversitesi öğretim üyelerinden olan Ziya Avşar da Tavşancıoğlu için şunları demektedir: “ ... Ali, bir vefa abidesiydi. Sevdiklerinde asla kusur aramaz ve her zaman sahip çıkardı.” (Avşar, 2020: s.20)

Tavşancıoğlu, kendisini yakinen tanıyanların hemen hepsinin ortak beyanıyla derviş meşrep bir yapıya sahiptir. Hayatı boyunca hep “Bir lokma, bir hırka” misali yaşamıştır. Düzenli bir iş tutamamıştır. Bunun sebebini yakın çevresi; emir altında çalışamamasına, bağımsızlığına düşkün olmasına bağlarlar. Yozgat’a ailesinin yanına dönüşüne kadar kalacak ve barınacak yer konusunda da standardı hiçbir zaman yüksek

hatta normal dahi olmamıştır. Babası ve annesinin 1992 yılından sonra Yozgat'a dönüşleri ile beraber kendisinin Ankara'da geçen yılları çoğunlukla meşakkat içerisinde olmuştur. Mustafa ÖymeZ Bey'in aktardığına göre bazen ucuz ücretli, köhne otellerde hatta Ahmet Danışman Bey'in nakline göre bazen de otogarda sabahladığı günler olmuştur. Tüm bunları en yakınlarına dahi yansıtmamıştır. Hayatını temel seviyede ikame etmekten öte bir şey istememiştir. Yozgat'a döndükten sonra kendisine yapılan iş tekliflerini yine yukarıda verilen sebebe bağılı olarak geri çevirmiştir. Mustafa Çiftci Bey'in sözlü beyanıyla "Bir kır pidesi ve çokça çay ile" gününü geçiştiren dünyanın rahatına, zevk ve eğlencesine meyletmeyen bir insandır. Bununla birlikte çoğu zamanını Sahaf'ta beraber geçirdiğı, Sahaf'ın sahibi ve işletmecisi Hüseyin Hüröğlü'nun beyanıyla etrafından hiç eksik olmayan üniversite talebelerine ikram etmekten ve kimi zaman eline geçtikçe harçlık vermekten de geri durmamıştır. Kendisini araştırmaya, okumaya ve üretmeye hasrettiğı Yozgat döneminde, zaman zaman ücreti mukabilinde gelen -bu ücret hak edilenden her zaman azdır- işler yaptığı, yalnız bunların çoğunun ücretini bile isteyemediğı vakidir. Yayıncılığı döneminde sağa sola gönderdiği kitapların bile tam olarak hakkını alamamıştır. Hakkından fazlasına talip olmayı bırakın hakkını bile isteyemeyecek kadar naif bir kişiliğe sahiptir.

Dünyanın zevkine, makamına, şanına ve şöhretine meyletmeyen; dünyanın maddi hırslarına sırtını dönen Tavşancioğlü, bunun tam aksine edebiyata –özellikle eski edebiyata- , araştırmaya ve üretmeye oldukça hırslıdır. Çalışma mekânı olarak daha önceleri babasına ait yazıhaneyi kullanırken buranın kapanmasından sonra Sahaf'ı kendisine mekân tutmuş ve onu tanıyanların zihinlerine bir sedir ve önündeki masada kalın gözlükleriyle kendinden geçmişçesine çalışması ile kazanmıştır. İleri derecede miyop olmasına rağmen ne okumaktan ne yazmaktan geri durmamıştır. 2006'da Yozgat'a gelişine kadar geçen sürede biriken iç enerjisini bu dönemden sonra müthiş bir çalışma aşkına dönüştürmüştür. Bu çalışma gayreti hastalıkla geçen son senelerine kadar sürmüştür. Divan Edebiyatı, çalışmalarının merkezini oluşturur. Gecesi gündüzü ile kendini bu edebiyatın inceliklerini anlamaya ve bu doğrultuda eser üretmeye adanmıştır. Kurduğu yayınevi ve çıkardığı dergiler ile sosyal hayatın içinde olabildiğince aktif bulunmaya çalışmıştır. Bir yandan da saklı kalmış edebi eserlerin,

eski yazmaların, tarihin tozlu raflarında kalmış nice kıymetlerin gün yüzüne çıkması, etrafındaki gençlerin yetişmesi için projeler üretmiş ama bunların hayata geçtiğini görememiştir. Bu projelerinden en önemlisi kurduğu yayınevi bünyesinde **“Yozgath Müelliflerin Osmanlıca Eserlerinin Günümüz Alfabetiyle Yayınlanması Projesi”** adını verdiği bir proje geliştirmiş ancak tüm alt yapısını kurmasına rağmen gerekli desteği alamadığı için gerçekleştirememiştir. Bir taraftan da gençlerin edebiyat, okuma ve yazma konularında bilinç, kapasite ve becerilerini artırmak için ücretsiz ama programlı eğitim faaliyetleri yapmak istemiş ancak talep yokluğu ile bu da akamete uğramıştır.

Tavşancioğlu'nun hayatında çalışmak ve üretmekten başka en çok zevk aldığı bir başka şey de seyahat etmektir. Tavşancioğlu, seyahat etmeyi, yeni yerler görmeyi çok sever. Ancak bu seyahatlerin çoğu öyle hazırlıklı gelişmez. Cebinde bir miktar harçlık olduğunda bir otobüse atlar ve otobüs nereye kadar gidiyorsa oraya kadar gider, hatta cebindeki paranın geliş için yeterli olup olmadığına dahi bakmaz. Bu durum bir seferinde kendisinde unutulmaz bir hatıra bırakmıştır. Bu hatırasını paylaştığı yakın dostlarından Abdullah (Ganimet) Doğan'ın anlattığına göre yine bir seyahatine cebindeki parayı hesaplamadan çıkar, Samsun'a gitmiştir. Ama cebinde ne orada harcayacak ne de dönüş biletini almaya yetecek parası vardır. Sokakta gezerken bir çay bahçesinin girişinde “ocakçı aranıyor” ilanını görür. “Çay demlemekten kolay ne var” diye düşünüp içeri girer kendini ocakçı olarak takdim edip işe başlar. Başlangıçta sıkıntı yoktur ancak bir garson müşterinin kant istediğini söyleyince işler değişir. Çünkü Tavşancioğlu o güne kadar kant nedir bilmemektedir, nasıl yapacağını bilemez. Garsona kantin ne olduğunu sormak zorunda kalır. Tabii sorunca da ocakçı olmadığı anlaşılır. Bunun üzerine Tavşancioğlu durumunu anlatmak zorunda kalır. İşyeri sahiplerini insaflı insanlar çıkar. Akşama kadar bir gün süreyle çalışmasına izin verirler, o günkü yevmiyesini verip karnını da doyurup gönderirler. Aldığı parayı dönüş bileti için kullanarak döner.

Müstear olarak seçtiği Zuhurberk Silikhayta isminden de anlaşılacağı üzere birbirinden farklı hatta yer yer zıt meziyetleri kendisinde görmek mümkündür. Hem özgürlüğüne, bağımsızlığına düşkün oluşundan dolayı dik başlılığı hem de olabildiğine mütevazılığı kendisinde mezmetmiş bir karaktere sahiptir. Dostluklarına

gösterdiği hassasiyetle kendini fark ettirirken gündelik hayatın gereklerine karşı kayıtsızlığı dikkat çeker. Ekonomik geçim için bir düzenli işe kendini veremeyen yapısına rağmen gezip görmek, araştırma ve tanıma amaçlı seyahatleri hiç bırakmamıştır. Araştırma ve gözlem hayatının en vazgeçilmezlerindedir. Araştırma, okuma ve üretmedeki hırsı olabildiğine fazla iken, hayatını yeterli ikame için dahi olsa dünyaya karşı olabildiğine uzaktır. Çevresindeki çoğu insanın kendisini modern çağda bir derviş olarak tanımladığı bir gerçektir. Yine, Sayın Avşar'ın (Avşar, 2020: s. 23) ifadeleri bunu şöyle desteklemektedir: “Ali, maddi buhranlarının ayyuka çıktığı zamanlarda bile aldığı iş tekliflerini özgürlük ve bağımsızlığını kısıtlayacağı düşüncesiyle hep reddetti. Ben bunlardan en az birini kabul etmesi konusunda ısrar etsem de buna yanaşmadı.” Aynı konuyla ilgili olarak hikâyeci yazar Mustafa Çiftci (Çiftci, 2020: s. 12) şunları söylemektedir:

Ali Abi'ye düzenli bir işi olması gerektiğini dostları tavsiye etmişlerdir. Ben de bir tanesine şahidim. Ama Ali Abi maaşlı ve düzenli bir iş konusuna hiç sıcak bakmadı. Neden böyle kestiremiyorum. Belki canının isteği bir edebiyat çalışamayacağı için, belki fıtırına uygun olmadığı için... Keşke Ali Abi'nin para sıkıntısı olmasa ve sadece edebiyat çalışabilse derdim hep.

Tavşancıoğlu sadece eserleriyle, yaptığı çalışmalarla var olmak istemektedir. Onun varlık kaygısı benlik kaygısı değildir. Nitekim Kün Dergisi'nin kurulmasından sonra, Sahaf'ta yapılan programda dönemin Yozgat Valisi Necati Şentürk başta olmak üzere protokolden pek çok kişi de katılmıştır. Sayın Çiftci(Çiftci, 2020: s. 12) olayı şöyle aktarır:

Ali abi şahıs olarak görünmek istemiyordu. Dergisi kitapları görünsün istiyordu. İsmiyle değil eserleriyle var olma kaygısı diyelim. Görünmek istememesinin en çarpıcı tablosu Kün Dergisi için yapılan toplantıda olmuştu. O zamanın valisi de katılmıştı toplantıya, bir edebiyat toplantısı için kalabalık sayılabilecek bir toplantıydı. Kün Dergisi konuşuluyordu. Ama Ali abi sürekli dolaşıyordu hatırladığım kadarıyla hiç oturmadı. Dışarı çıkıyor, içeri girmiyor, elinden gelse silinip gitmek istiyor gibiydi. Laf döndü dolaştı “Kün” ismi nereden geldi, ne manaya gelir denildi. İşte o sırada Ali abi zorunlu olarak bir açıklama yaptı. Onun yerinde başkası olsaydı. “Kün” için yapılmış bir toplantıda valinin yanına oturur. Ya kendisi konuşur ya da konuşmaları yönlendirirdi. Yani bedeniyle orada olurdu.

2. SANAT HAYATI

2.1. Şairliği

Ali Tavşancıoğlu, çok yönlü bir yazar olmakla beraber, diğer tüm özelliklerinden önce şairdir. Yayıncılığı, araştırmacılığı, dergiciliği gibi tüm vasıfları şairliğinin gölgesinde gelişmiştir. Üstelik hem hece hem âruz hem de serbest ölçülerde yazmış velut bir şairdir.

Gökten Yıldız Düşürmek, Tavşancıoğlu'nun yayınlanmış ilk şiir kitabıdır. Eserde hece ölçüsüyle yazılmış toplam altmış beş şiiri bulunmaktadır. Ayrıca kitapta ilk dönem şiirleri yer almaktadır. Diğer şiir kitabı ise Romalı Mualla şiirleri dışındaki neredeyse tüm şiirlerini içine alan ve sağlığında bastıramadığı ancak vefatından sonra basılan Sızının Kadim Haritası – Üç Tarz-ı Şiir ismini verdiği üç tarz ölçü ile(âruz, hece ve serbest) kaleme aldığı şiirlerinden oluşan kitaptır. Üçüncü şiir kitabı ise kendisini sosyal medyada takip edenlerin de bildiği modern bir mesnevi niteliği taşıyan, modern şiirde de ustalığını ortaya koyan şiirlerden oluşan Romalı Mualla ismini verdiği eseridir. Bu eser de ancak vefatından sonra basılabilmektedir.

Aslında eserlerinin hepsi şiir üzerinedir. Bu eserlerinden ikisi tezkire niteliğinde derlemedir. Meşheri Şuara ise kurgu bir tezkire niteliği taşır. Bunlardan ilki Şu'ara-yı Bozok adlı Yozgatlı şairlerin biyografileri ve âruzla yazılmış şiirlerinden oluşmaktadır. İkincisi ise Yozgatlı bir şair olan Yusuf Ziya Yozgâdî ve Kastamonu Küre İnebolu Temaşası adı eseridir ki Yusuf Ziya Yozgâdî üzerine yaptığı ciddi bir araştırma yer almakta olup ayrıca Yusuf Ziya'nın Kastamonu ve havalisini anlattığı manzum bir eseri günümüz Türkçesine aktarılmıştır. Üçüncüsü ise Niğdeli Divan Şairleri adlı eseridir, bu eserde Niğde ya da çevresinden olup âruzla yazan şairlerin kısa biyografilerinden ve şiirlerinden örnekler verilmektedir. Tavşancıoğlu'nun son yayınlanmış eseri olan Meşher-i Şuara mizahî bir eser olup tamamen kurgu divan şairlerinin komik biyografileri ve hikâyelerinden oluşan bir eserdir ki içinde yer alan şiirlerin biri hariç tamamı Tavşancıoğlu tarafından âruz ile yazılmış şiirlerdir. Özellikle bu son eser Tavşancıoğlu'nun divan şiirine hâkimiyetini, âruzla yazmaya olan kabiliyetini göstermesi açısından dikkate şayandır. Ayrı bir bölümde eserleri

üzerinde ayrıntıları ile duracağımızdan burada özet halinde verdiğimiz bilgiler sadece Tavşancıoğlu'nun edebi kişiliğinin şiir ve şiir araştırmaları üzerine kurulu olduğunu ifade etmemiz sadedindedir.

2.1.1. Şiire Başlaması

Şiire olan ilgisi babasından mülhemdir. İlk okuduğu şiirler babasına aittir. Bu durumu Halil Derviş imzalı bir yazısında şöyle anlatır: “O güne kadar babamın sarı yapraklı deftere yazdığı, her biri parmak hesabıyla mevzun şiirlerinden başkasını okumamıştım.” (Derviş, 2012, s. 32) Babasından aldığı şiir ilgisi, her ne kadar sonradan farklı ölçülerle şiirler yazmış olsa da, hece şiirine olan tutkusunun temelini oluşturur.

Şiirlerinden pek çoğu Zuhurberk Silikhayta imzasıyla Gerçek Hayat dergisinde Mevlana İdris tarafından hazırlanan Teneffüs sayfasında yayınlanmıştır, ilk dergisi olan Şehriyar'ı çıkardığı yıllara kadar yayınlanan bu şiirleri şiir severlerin dikkatini çekmiş ve ilgiyle takip edilmiştir.

2.1.2. Şiirinde İlk Etkiler

Tavşancıoğlu'nun ilk dönem şiirlerinde, özellikle de hece ile yazdığı şiirlerde, yoğun bir şekilde Abdürrahim Karakoç, Necip Fazıl Kısakürek etkisi olduğu göze çarpmaktadır. Çocukluk yıllarında ilk okuduğu şiir kitabı Abdürrahim Karakoç'un “Vur Emri”dir . Bu kitaptan nasıl etkilendiğini şöyle ifade eder: “O büyülü kitabı defalarca okudum. Diyebilirim ki, bir Vur Emri hafızı oldum. Kimi zaman koynuma alıp yattım onunla. Kim bilir belki de ondaki cevherlere ben de sahip olmak istedim. Ve belki bunun için, hece şiirini çok sevdim, has şiirin ancak heceyle yazılabileceğine iman ettim.” (Derviş, 2012, s. 32) Bu ifadelerden anlaşılacağı üzere şiire başlama arzusunun Abdürrahim Karakoç okumaları ile geliştiğini söyleyebiliriz. Yine şiir bilgisinin gelişmesinde de Karakoç'tan etkilenmiş olduğunu ifade ile şöyle demektedir: “Şiiri de ondan öğrendim ben. Şiirin bir ritim meselesi olduğunu, her kelimenin şiire yakışmayacağını, veznin bir gösterge olduğunu vesaire. Onun şiirlerini okumaktan dolayı kulağımda oluşan ritim, ileri de âruzu da kavramama vesile oldu.”

” (Derviş, 2012, s. 32) Tavşancıoğlu üzerindeki Karakoç etkisi, hece şiirinde biçim yönünden ağır basmaktadır. İlk kitabı olan Gökten Yıldız Düşürmek'teki şiirlerinin tamamı hece şiirinden oluşmaktadır. Bu etki bazı şiirlerinde anlam ve anlatım olarak da görülmektedir. Nitekim aşağıda verilen Mal Beyanı, Dehre Ağıt ve Çapulcu şiirleri bu durumu en güzel örnekleyen şiirlerdir. Şiirleri vermeden ifade edelim ki: Her ne kadar sözünü ettiğimiz şairden ve ileride bahsedeceğimiz diğer şairlerden bir etki söz konusuysa da Tavşancıoğlu kendi özgünlüğünü yakalamış bir şairdir.

Mal Beyanı

Şu görünen iki duvarlı viran
Şu sulara gömülmüş mehtap benim
Şu karşıda zar zor ayakta duran
Şu çatısız sütunsuz harap benim

Şu kumru yuvası örümcek ağı
Şu vazo yerdeki şu gül yaprağı
Şu ekmek selesi şu et bıçağı
Şu şişlerde kurumuş kebab benim

Şu iki ayağı kırılmış masa
Şu kızılıcak dalı budaklı asa
Şu duvarda pinekleyen yarasa
Şu yerdeki tabansız çorap benim

Şu kırk bir yerinden yamalı urba
Şu kirli çamaşırıla dolu torba
Şu üstünde sinekler yüzen çorba
Şu kokusu bozulmuş şarap benim

Şu eğri oklaya şu yırtık elek
Şu yensiz mintan şu arkasız yelek
Şu derisi paralanmış dümbelek
Şu akordu bozulmuş rebap benim

Şu tavandan gelen çingirak sesi
Şu kapısı açık bülbül kafesi
Şu farelerden ödü kopan pisi
Şu bit torbası sadık arap benim

Şu bitmez yalnızlık beterden beten
Şu bardaktaki kan gözyaşı ve ter
Şu yarım şiirler şu yırtık defter
Şu ad koyamadığım kitap benim

(Tavşancıoğlu, 2010?: s. 83)

Dehre Ağıt

Suç kimin şarkılar yarım kaldıysa
Tel yaralı mızrap hasta saz ağlar
Rahmet uçup bereket azaldıysa
Su yaralı ekmek hasta tuz ağlar

Bulut geldi zulmü arttı tufanın
Yanına kar kaldı yuva bozanın
Kim ister ki gelmesini hazanın
Kış yaralı bahar hasta yaz ağlar

Bu tufan belli ki bir daha dinmez
Azdı yağmurkuşları gayrı sinmez
Kim basmış çiçeğimize bilinmez
Yer yaralı toprak hasta iz ağlar

Beyinler hissiyatsız efkaresiz
Korku bu artık evler penceresiz
Her ocak başında üç beş çaresiz
Er yaralı ana hasta kız ağlar

Kaçmak var yollar dağ olmuş çıkılmaz
Bu koca dağ yakılmadan yıkılmaz
Dört başı mamur bir ateş yakılmaz
Kav yaralı kibrit hasta köz ağlar..

Dil yaralı gönül hasta göz ağlar

(Tavşancıoğlu, 2020: s. 166)

Âşık Davşani'den Çapulcu Destanı³

-Haşa Huzurdan-

Burger-King'de Daskapital okuyan
Antikapitalist(!) hödük çapulcu
Devrim diye Kızıl Maske okuyan
Beyni kasığından güdük çapulcu

Kumda deve kuşu deryada sazan
Çakma Deniz Gezmiş çakma Pir Sultan
Che'yi Castro'yu Kemalist sanan
“İde”si temelden çürük çapulcu

Efendisi orman yağmalar amma
Üç ağaca fit olur bu dallama
Sorarsan bu nice çarpık muamma
“Hamdolsun” bunu da çözdük çapulcu

Çağdaş mağdaş laiklik falan filan
Düşünce kabız, nezlesi yalan
Burnundan ansızın akıp boşalan
Beyin kıvamında sümük çapulcu

Topu topu kırk beş kelime bilen
Yarı Barbi bebek yarı Jülien
Bir saat boyanıp üç saat silen
Son nesil embesil sürtük çapulcu

Blue Jean markalı “şık” pantolonu
Bülüğa erememiş enikonu
Kerme bağlamıştır kıçında donu
Oğlan müsveddesi “böcük” çapulcu

Sezemeyip asıl büyük soygunu
Artığa tamahkar, üleş kuzgunu
Bekri Mustafa'nın kapı kovgunu
Dimağı alkolden sönük çapulcu

Hem camiye girer elinde bira
Hem de hürriyet ister aklı sıra
Tarafını seçerken yazı tura
Atan, “bindirilmiş bölük” çapulcu

At bevlinde saman çöpüne binen
Karınca dermiş ki kaptan oldum ben
Bu sahneye Hilmi'ye vekâleten
Kaba etimizle güldük çapulcu

Davşaniyim pek çoğunu yazmadım
Bayramlık ağzımı şükür bozmadım
Vallah çapulcular size kızmadım
Asıl kızılacak “büyük çapulcu”

Tavşancıoğlu 'undaki Necip Fazıl etkisi daha çok anlam yönündendir. Necip Fazıl'ın ilk dönem melankoli temalı şiirlerinden oldukça etkilenmiş ve bunu şiirlerine yansıtmıştır. Necip Fazıl'ın “Çile, Kaldırımlar vb.” şiirlerinin hem biçim hem anlam olarak şiirlerine etkisi yoğun olarak fark edilmektedir. Yer yer Necip Fazıl'ın kullandığı bazı benzetme ve imgelerin ustalıkla benzer şekilde kullandığı da görülmektedir. Örneğin: Kısakürek Çile şiirinde *“Kustum öz ağzımdan kafatasımı”* (Kısakürek, 1998, s.16) derken, Tavşancıoğlu Gece Yürüyüşü şiirinde *“İçinden yani camdan rahminden can palazı/ Bir cenin gibi çıktım kusa kusa saframı”* (Tavşancıoğlu, 2010?: s. 7) demektedir. Yine Üstad'ın aynı şiirinde *“Diz çök ey zorlu nefs, önümde diz çök”* derken, Tavşancıoğlu Sürgün Şehir şiirinde *“Her an bir ses gelecek ensemden ‘diz üstü çök’”* (Tavşancıoğlu, 2010?: s. 9) demektedir.

Bunlara ilaveten Tavşancıoğlu'nun bir dönem sıkı bir İsmet Özel okuyucusu ve hayranıdır ama zamanla bu ilgi azalıp, tepkiye dönüşmüştür hatta bir ara bir sohbetimiz sırasında tepkisini “Keşke Erbain'den sonra şiir yazmasaydı.” şeklinde

³ <https://www.facebook.com/profile/566198630/search?q=%C3%A7apulcu>

ifade etmişti. Bir de Hilmi Yavuz'u takdirle karşıladığını burada ifade etmeden geçmeyelim. Böylelikle son yıllarda edebiyatımızda kendine yer edinen Özel-Yavuz tartışmalarında âruz şiirine daha yakın duran Yavuz'dan tarafa meylettiği ancak bunun bir tarafgirlik olmadığını söyleyebiliriz. (Derviş, 2012, s. 26)

Tavşancioğlu şiirlerindeki başka şairlerden aldığı etkiyi inkâr etmez. Bu etkilenme bir nevi esinlenme, öykünme gibidir ona göre. Âruz ile yazdığı şiirlerin içinde pek çok büyük şair için yazdığı tahmis ve tanzirlerden de anlaşılacağı üzere bu etkilenmenin esinlenme şeklinde olduğunu göstermektedir. Örneğin aşağıya aldığımız Fuzûlî'nin "-maz mı" redifli gazeline yazdığı tanziri gösterebiliriz:

Fuzûlî'nin Gazeli:

Meni cāndan uşandurdı cefādan yār uşanmaz mı
Felekler yandı āhumdan murādum şem'i yanmaz mı
Kamu bīmārına cānān devā-yı derd eder ihsān
Nécün kılmaz maña dermān meni bīmār şanmaz mı
Ġamum pinhān dutardum men dēdiler yāre kıl rüşen
Dēsem ol bī-vefā bilmen inanur mı inanmaz mı
Şeb-i hicrān yanar cānum tōker kırmān çēşm-i giryānum
Uyadur halkı efgānum kara bahtum uyanmaz mı
Gül-i ruhsāruña karşı gözümde kanlı ahar su
Ĥabībüm faşl-ı güldür bu ahar sular bulanmaz mı
Degüldüm men saña mā'il sen ētdüñ aklumı zāyil
Maña tan eyleyen gāfil seni görgeç utanmaz mı
Fuzûlî rind-i şeydādur hemişe halka rüsvādur
Soruñ kim bu nē sevdādur bu sevdādan uşanmaz mı

(Fuzûlî (haz. Kılınç), 2021, s. 628)

Tanzir-i Gazel-i Fuzûlî (Ali Tavşancioğlu)

meḡâ 'ilün meḡâ 'ilün meḡâ 'ilün meḡâ 'ilün
Bu endüh u elem kâfi bir âh itsem ufanmaz mı
Hudānun bahr-i eltâfi benümçün çalkalanmaz mı
Necât urmaktadur belki yem-i hünâbeye fülki
Ana sürse felek kilki kara baht al boyanmaz mı
Ciger bir kâse-i dil-cû ne demdür hün ile memlû
Benüm bahtum diyen cādû kanum içmege kanmaz mı
Uyurmuş o yüzi mâhum sipihr içre hey Allâhum
Aceb âh-ı sehergâhum tokundukda uyanmaz mı
Gönül bi'akl u âvâre yolun ugratdı gülzâre
Dayandıkda gül-i yâre aceb hâre dayanmaz mı
Çözüp boynunda zenciri iletirdim Kaysa tedbiri
Benem 'ışk 'ilminün piri disem Leylâ inanmaz mı
Fuzûlî şî'ri bâlâdur beher tanziri ednâdur
Zuhûrünüki pervâdur bu pervâdan utanmaz mı

(Tavşancioğlu, 2020: s. 64)

2.1.3. Âruz Şiirine Yönelmesi

Tavşancioğlu'nun 2006 yılında Yozgat'ta kesin dönüşünden önce de Divan Edebiyatı'na ilgi duyduğunu en azından temel düzeyde eski yazı bildiğini

söyleyebiliriz. Yakın arkadaşlarından hikâyeci yazar Mustafa Çiftci, bir sözlü beyanında Tavşancıoğlu'na Divan Edebiyatı'na nasıl başladığını sorduğunu onun da "Elime bir lügat aldım ve başladım." cevabını verdiğini ifade etmiştir. Yozgat'ta ikamet ettiği ilk dönemde o sıralar Bozok Üniversitesi öğretim üyesi olan Prof. Dr. Ziya Avşar ile tanışıklığı ile bu ilginin daha derinlikli hâle geldiğini Sayın Avşar (Avşar, 2020: s.20) bir yazısında şöyle ifade etmektedir:

Ali'nin şiirle içli dışlı olduğunu da o vesile ile öğrendim; ama Ali, şiir bahsi açılınca şiirle bir zaman uğraşip bir şeyler karaladığını söyler ve o kapıyı nedense kapardı. Ancak benim sayarak tutturduğum hecelerdeki en ufak bir sekmeyi anında yakalayan bir kulak melekesine sahip olduğu aşikâre görülüyordu. Ali'deki bu yeteneği görünce böyle müstesna bir kulağın tam da âruzluk bir kulak olduğunu fark ettim. Ona: "Ali âruz veznini biliyor musun?" dedim. "Yok, hocam, lise yıllarından hatırımda kalan, çat pat bilgilerden başka bir şey bilmiyorum" dedi. Bunun üzerine ona; " Hafta sonları açıköğretim edebiyat öğrencilerine Edebî Bilgiler ve Osmanlıca derslerim var, işin yoksa gel, katıl " dedim. Memnuniyetle kabul etti.

Bu iki anekdottan hareketle Tavşancıoğlu'nun özel bir ilgi ve yetenek ile Divan edebiyatına yöneldiğini ancak ilerleyen zamanda alanın uzmanlarından destek aldığı sonucunu çıkarabiliriz. Âruz ilgili bilgileri geliştikçe bu vezinle şiirler kaleme almaya yönelmiştir ve bu şiirleri klasik edebiyat çerçevesi içinde değerlendirildiğinde son derece zevkli ve olgun şiirlerdir. Tavşancıoğlu'nun bu şiirlerinden tamamlanmış olanlarına bu çalışmanın sonunda günümüz Türkçesine aktarılmış halleriyle yer verilmiştir.

Tavşancıoğlu, Divan şiirine dair görüşlerini sınırlı sayıda birkaç yazıda kısaca dile getirmiştir. Bu yazıların çoğu Divan Edebiyatı alanında yaptığı çalışmalarından oluşan eserlerinin mukaddime bölümleridir. Bu yazılarda ifade ettiğine göre "Dîvan şiiri, bu milletin öz şiiridir." (Tavşancıoğlu, 2012, s.18) Bu düşüncesini bu şiirin muhtevası ve şekli özelliklerinin oluşmasını milleti oluşturan temel değer yargılarından ve bunların yansımından ilham alarak oluşmuş olmasına bağlar. Hatta bu konuda daha ileri giderek millet olarak gerçek şiirimizin Dîvan şiiri olduğunu şu sözlerle ifade eder: "Bizim gerçek şiirimiz; içerisinde matematikten fiziğe bütün tabii bilimleri ve psikolojiden tarihe bütün beşerî bilimleri barındıran, yüksek bir zevk algısıyla oluşturulan ve etkileme gücünü yüz yıllarca devam ettirecek olan divan şiiridir." (Tavşancıoğlu, 2011: s.9)

Tavşancıoğlu'na göre yukarıda da ifade ettiği Divan Şiiri, zengin bir muhtevaya sahip olmakla beraber özellikle harf inkılabından sonra iyice gözden düŐmüŐtür. Bu durumu milletin kendi kurduğu yüksek medeniyetle olan irtibatını koparması olarak tanımlar. Bu kopmanın sonucunda yetişen yeni nesillerin eski medeniyet ve Şiirle en temel düzeyde bile ilgilenmediğinden yakınır. (Tavşancıoğlu, 2011)

Tavşancıoğlu gayretinin çoğunu Dıvan Şiiri araştırmalarına vermiştir. Tezkire türünde iki eser vermiştir. Bunlardan ilki Yozgat havalisindeki divan Şairlerini ve âruzla yazmış bazı halk Şairlerini derlediği Şu'ara-yı Bozok'tur. Diğerisi ise Niğdeli Divan Şairleri'dir. Bu eserlerde kalsik tezkilerden farklı olarak taşrada yetişen dıvan Şairleri derlemeye çalışmıştır. Tavşancıoğlu, Divan Edebiyatı'nın saray edebiyatı olarak tanımlanmasına karşı çıkmaktadır (Tavşancıoğlu, 2012). Bu sebeple yukarıda belirttiğimiz iki eserle baŐlayarak - kişisel notlarından ve verilerinden öğrendiğimize göre - Anadolu'daki tüm Osmanlı Őehirlerinde yaşamış veya bir Şekilde oralarda bulunmuŐ divan Şairlerini derlemeyi amaçlamıŐtır. Ancak sadece bahsi geçen iki eseri tamamlayıp bastırabilmiŐtir. Diğer Şehirler ile ilgili çalışmaları ise kimisi ham veri olarak kimisi de taslak halinde kalmıştır.

2.2. Şiirleri

2.2.1. Âruz ll Şiirleri

Ali Tavşancıoğlu Şiire hece Őiiriyle başlamıştır. Hece Őiiriyle edindiği ses ve ritim zevki ilerleyen zamanda âruz Şiirini kolaylıkla kavramasını sađlamıŐtır. (Derviş, 2012) Ona göre gerçek Şiir âruz Şiiridir. Her üç vezinde de Şiir yazmasına rağmen âruzla Şiir yazmanın onda hep özel bir yeri olmuştur. Ortaya koyduğu eserlerinde bu açıktır. İlk kitabı olan Gökten Yıldız Düşürmek dışında hayattayken yayımlanan dört eserleri divan Őiiriyle doğrudan alakalıdır. Bunlar içinde kurgusal bir çalışma olan Meşher-i Şuara isimli kitabı tamamen kurgu eseri olan divan Şairleri üzerinedir ve oradaki Şiirlerin tamamı Ali Tavşancıoğlu'na ait olup biri hariç tamamı âruz vezni ile kaleme alınmıştır. Hayattayken basıma hazırladığı fakat yayımlayamadığı ancak

vefatından sonra tarafımızdan küçük düzenleme ile basılan Sızının Kadim Haritası adlı eserinin ilk bölümünde yazdığı 53'ü tamamlanmış 8'i yarım kalmış âruz vezinli şiiri bulunmaktadır.

2.2.2. Hece Ölçülü Şiirleri

Bu bölümde Tavşancioğlu'nun önce hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerle ilgili genel bilgiler verilecek ve ardından bu şiirler nazım biçimleri, ölçü ve ahenk unsurları açısından incelenecektir.

Şairin şiire hece ölçüsüyle başladığını yukarıda belirtmiştik. Sonrasında serbest ölçüde şiirler yazmış ve nihayetinde âruz şiirine yönelmiş olsa da hece ölçüsü hep gündeminde olmuştur. Şiirlerinin yekûnunu hece ölçülü şiirleri oluşturur. Toplamda 117 hece ölçülü şiiri vardır.

Hece şiirlerinden; Suya Kanayan, Bayrak Tutan Köleler, Sila-i Rahim, Başka İşaret, Virüs şiirleri sadece Gökten Yıldız Düşürmek'te yer almaktadır.

Korku, Nefes, Rahvan Tutku, Suna, Kof Yüreğin Sızısı, Avdetten Yana, Bezgin Temren, Damlacık, Gömülmüş Baltalara Yergi, İyimser Tahmin, Serseri Sivrisinek, Yavrukuş Adına Yakarma, Yaşlı Kadın-1, Yaşlı Kadın-2, Vehim, Yangın, Anne, Seda, İlaç, Merhaba-1, Merhaba-2, Sabır, Sancı, Serçe, Sökün, Talihsiz Bilet, Taşların Kızı, Vuramam ki, Acz, Deli Kız, Hoşça kal, Deniz Kızı, Hani Ya, Gelmemeye Çağrı, Lügatçe, Müzayede, Nakkaş, Zayi şiirleri de sadece Sızının Kadim Haritası'nda yer almıştır.

Mürteci Diyalektik, Ahval, Sarı Çocuk, İçerden Ben, Son Akşam, Şehre Mersiye, Mihr-i Can, Rüya Atlar, Söze Başgegenler (serbest+hece), Zamansız Konuk şiirleri ise sadece Gerçek Hayat dergisinde yer almıştır.

Gazzeli Çocuk şiiri de sadece Şehriyar dergisinde yayımlanmıştır.

2.2.3. Serbest Şiirleri

Tavşancıoğlu hece ve âruz şiirlerini yanı sıra serbest ölçülü daha doğrusu ölçüsüz şiirler de kaleme almıştır. İlk dönem şiirleri içinde Gerçek Hayat dergisinde yayımlanmış serbest şiirleri de vardır. Sızının Kadim Haritası'nda da ayrı bir bölüm olarak serbest şiirleri yer alır. Son kitabı olan Romalı Mualla'daki tüm şiirleri serbest şiirlerdir. Bu şiirlerden 24'ü sadece Sızının Kadim Haritası'nda, 10'u sadece Gerçek Hayat dergisinde muhtelif sayılarında geçmektedir. Romalı Mualla'daki 18 şiir de sayılırsa 52 serbest şiiri vardır.

Sayınca diğer şiirlerinden az olan serbest şiirleri diğer şiirlere nazaran daha uzun ve öyküsel anlatıma dayalı şiirlerdir. Modern mesnevi niteliği taşıyan bu serbest şiirlerin başında Romalı Mualla şiirleri gelir. Bu ilgili bölmlerde ayrıca değinilecektir. Şems'e Ağıt, Teyakkuz, Aynalarda Sır, Bünyamin, Cünun Hallerinin Evveliyatı şiirleri yine öyküsel anlatımın olduğu şiirlerdendir.

2.3. Kullandığı Müstear İsimler

Tavşancıoğlu'nun dergiciliği ve yayıncılığı bölümüne geçmeden kullandığı müstearlara değinmekte fayda vardır, zira Ali Tavşancıoğlu farklı zamanlarda birçok müstear isim kullanmıştır. Bu alanda onu müstear kullanımının en zengin örneklerini sunan isimlerden sayabiliriz. Kullandığı isimler yazdığı yazıların türlerine göre farklılık gösterdiği gibi anlamları da kişiliği ile ilişkilendirilebilir. Tavşancıoğlu'nun kullandığı müstear isimler aşığıda sıralanmıştır. Ancak baştan belirtmek gerekir ki bu isimler bizim araştırmalarımız sırasında tespit edebildiklerimizdir.

Kullandığı müstearlar:

- Zuhurberk Silikhayta
- Zuhûrî
- Halil Derviş
- Nurullah Macun
- Cevriye Cevreder

- Halit Yusuf Osmanoglu
- Ahmet Yasir Beyoglu
- Seydahmet Karamagrالی
- Faruk Basak

Zuhurberk Silikhayta: Tavşancioğlu'nun en çok kullandığı müstearıdır. Daha çok ilk dönem şiirlerini yazdığı Gerçek Hayat dergisinde görülmektedir. Melankolinin ağırlıkta olduğu sonraki şiirlerinde de bu müstearı kullandığı olmuştur.

Zuhûrî: Aruz şiirlerinde kullandığı mahlasıdır.

Halil Derviş: Çıkardığı dergilerde yazdığı deneme yazılarında bu müstearını kullanmıştır. Bu yazılarının önemli bir kısmı eski edebiyat ile ilgilidir. Birkaç şiirinde de bu müstearını kullandığı olmuştur.

Nurullah Macun ve Cevriye Cevreder: Bu iki müstear da dergilerin mizah köşelerinde kullanılmıştır. Nurullah Macun ismi hem Yozgat Gündem hem Şehriyar dergilerinde kullanılmıştır ve Tavşancioğlu'nun ifadesiyle (bk. s. 43) kendisine ait olduğu kesin olmakla beraber, Cevriye Cevreder ismi bu adla yazılan yazılardaki üslubun Nurullah Macun imzasıyla yazılan yazılarla çok yakın hatta aynı olması sebebiyle Tavşancioğlu'na ait olma ihtimali kuvvetle muhtemeldir.

Halit Yusuf Osmanoglu: Şehriyar dergisinde Dilhâne köşesinde dil ve anlatım konulu yazılarda bu imzayı görüyoruz. Hem üslup açısından hem de yaptığımız araştırmalarımızda bu isimde bir yazara rastlamadığımızdan bu ismin de Tavşancioğlu'nun müstearlarından biri olması kuvvetle muhtemeldir.

Ahmet Yasir Beyoglu: Tavşancioğlu'nun bu müstearına sadece Şehriyar dergisinin son çıkan sayısında(2010: s.16) rastlıyoruz. Bu ismin Tavşancioğlu'na ait olduğu konusunda şüphemiz yoktur. Hem ismin kendi dergisinde geçmesi hem de meşhur antoloji sitesi antoloji.com⁴ sitesinde bu ismin altında yer alan şiirlerin tamamının Tavşancioğlu'na ait olması bu kanaatimize delildir.

⁴ <https://www.antoloji.com/ahmet-yasir-beyoglu/siirleri/>

Seydahmet Karamağralı ve Faruk Başak: Kün Edebiyat dergisinde birer yazıda gördüğümüz bu iki isim yazıların türü ve üslup olarak Tavşancıoğlu'nu andırmakta olduğundan ve bu isimlere başka bir yerde rastlanmadığından yine onun müstearlarından olması kuvvetle muhtemeldir.

Tavşancıoğlu'nun kendi çıkardığı ve çalıştığı dergilerde müstear kullandığı yazılarında dergilerini ele aldığımız bölümde değinmiştik, bu sebeple burada bu yazıları tek tek zikretmeyeceğiz. Bir de Tavşancıoğlu'nun ilk gençlik dönemlerinde Tavşanî mahlasıyla hece şiirleri yazdığını da belirtmeden geçmeyelim.

Tavşancıoğlu'nun müstear kullanma sebeplerinin başında mütevazı kişiliği gelir. O ismi ile değil eserleri ile bilinmek, kalıcı olmak istemiştir. Nitekim en çok benimsediği Zuhurberk Silikhayta ismi kişiliğini çok güzel yansıtan bir seçimdir. Farklı kişilik özelliklerini kendisinde meczetmiş olması müstear kullanımına da etki etmiştir. Mesela Halil Derviş imzasını daha çok dinî, edebî yazılarında kullanır, Nurullah Macun ismini mizah yazılarında tercih eder.

3. DERGİCİLİĞİ, YAYINCILIĞI ve ESERLERİ

3.1. Çalıştığı ve Çıkardığı Dergiler

Tavşancıoğlu 2006 yılında Yozgat'a kesin dönüş yaptıktan sonra yapmak istediği mesleği belirlemiştir. Bu meslek dergicilik ve yayıncılıktır. Önce Yozgat Haber gazetesinde işe başlar, yıl 2006'dır, ardından aynı gazetenin çıkardığı iki haftalık dergi olan Yozgat Gündem dergisinde devam eder. Burada edindiği tecrübeyle 2008 yılında kendi dergisi Şehriyar'ı çıkarır. Toplam 16 sayı çıkarabildiği dergiyi maddi sebeplerle 2010'da kapatmak zorunda kalır. 2011 yılında Kün Yayınları'nı kurar ve nihayet 2012 yılında sadece 5 sayı çıkarabildikleri Kün Edebiyat dergisini çıkarır. Toplamda 2006'dan vefat ettiği yıl olan 2015'e kadar 11 yıl olup kısa görünen zaman dilimi, Tavşancıoğlu'nun toplam 44 yıllık ömrü içinde en verimli ve yoğun zamandır.

3.1.1. Yozgat Gündem Dergisi

İlk olarak 1993 yılında Yozgat'ın yerel gazetecilerinden olan İnan Soyer tarafından haftalık gazete olarak çıkarılmaya başlanmış, daha sonra maddi imkânsızlıklar sebebiyle kapanmıştır. 2006 yılına gelindiğinde ise yine aynı ad ile Yozgatlı yerel gazetecilerden Av. Ruhi Bacanlı'nın sahipliğinde iki haftalık siyasi dergi olarak yeniden yayın hayatına başlamıştır. Tavşancıoğlu'nun ismi ilk sayıda yoktur. Tavşancıoğlu dergiye ikinci sayıdan itibaren dâhil olur. Başlangıçta derginin Kültür-Sanat sayfalarını hazırlar.

Tavşancıoğlu, Yozgat Gündem dergisinde kendi isminden daha çok Halil Derviş ve Nurullah Macun müstear isimlerini kullanarak yazmıştır. Kimi zaman asıl ismi ile beraber müstearlarıyla yazdığı yazıları aynı sayıda yayımlandığı da olmuştur.

Derginin 2. sayısında bir yazı ve bir röportaj ile yer alır. Yazının başlığı Futbol ve Aidiyet'tir. Röportaj ise Yozgat'ın güzide mekânlarından Hocalar Kahvesi üzerine işletmecisi Şahin Sargın ile yapılmıştır.

3. sayıdan itibaren Tavşancıoğlu'nu yayın yönetmeni olarak görmekteyiz. Bu yeni görevle beraber dergideki yazı çeşitliliği de artar. 3. sayıdan itibaren daha sonra

kendi dergilerinde de kullanacağı Nurullah Macun müstearı ile mizah yazılarına başlamıştır.

4. sayıda Tavşancıoğlu Sistem mi Bozuk Zihniyet mi? başlıklı bir yazı ile yer alır. Aynı sayıda Tavşancıoğlu'nun daha sonraları yine çok kullanacağı başka bir müstear ismiyle karşılaşmaktayız: Halil Derviş. Halil Derviş imzalı ilk yazının başlığı Eliften Gazeller, Eliften Güzeller'dir. Yine bu sayıda Nurullah Macun imzasıyla mizah yazılarına devam eder. 4. sayıda ayrıca görsellerden hareketle, Yozgat'ın Çekerek ilçesinin o zamanki Belediye Başkanı Mustafa Demirbaş ile yapılmış mülakatın ve sonundaki yazının Tavşancıoğlu'na ait olduğunu söyleyebiliriz.

Tavşancıoğlu'nun 5. sayıdaki yazısının başlığı Bilgi Çağı ve Bozok Üniversitesi Üzerine'dir. Aynı sayıda Nurullah Macun imzalı yazısı En Duygusal Homosapiens Kim Acaba? başlığını taşır. Aynı sayıda Tavşancıoğlu imzalı diğer bir yazı da bir kitap tanıtım yazısıdır: yazarı Orhan Sakin olan İsa Peygamberi Severseniz Beni Öldürmeyiniz 1915 Mezalimi'dir. Halil Derviş imzalı bir diğer yazısı da Büyük Cami'de Sabah Namazı başlıklı yazısıdır.

6. sayıda Halil Derviş imzasıyla Dua Vakti yazısı, Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Mustafa Güneş'e ait "Küşe-i Vahdette Mahfuz Genc-i Pinhân: Yozgatlı Hüzni Baba adlı kitabın tanıtım yazısı, Nurullah Macun imzasıyla mizah köşesinde Pratik Zeka Uygulama Alanları başlıklı bir yazısı ile yer almıştır.

7. sayıda Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Yokluğun Sancısındaki Şair Akif Paşa Adem Kasidesi başlıklı bir makale ile, Halil Derviş imzasıyla Kutlu Yolculuk: Miraç yazısıyla, Nurullah Macun imzasıyla da mizah köşesinde Gerçeklerin Kısaltılmış Görüntüleri başlıklı yazıyla yer almıştır.

Tavşancıoğlu'nu 8. sayıdan itibaren derginin yazı işleri müdürü olarak görmekteyiz. Bu sayıda o denem Ak Parti Yozgat il başkanı olan Zekeriya Avşar ve yine o dönem Merkez ilçe başkanı olan Celal Köse ile ve Yozgat eşraflarından Muzaffer Kocaoğlu ile birer röportajı vardır. Aynı sayıda Halil Derviş imzalı Rabbimiz başlıklı bir yazısı, Nurullah Macun imzasıyla mizah köşesinde Son Yardım Ritüelleri başlıklı yazısı yer almıştır.

9. sayıda gazeteci İnan Soyer ile beraber yaptığı, Bozok Üniversitesi Kurucu Rektörü Prof. Dr. Cengiz Ulaş ile röportajı vardır. Aynı sayıda Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Siyasetin Bocaladığı Alan Üniversite başlıklı yazı ile, Nurullah Macun imzasıyla mizah köşesinde Eşinizi Tanıyor musunuz-1 (Erkek Gözüyle) başlıklı yazı ile, Halil Derviş imzasıyla Efendim! başlıklı yazı ile yer almıştır.

10. sayıda Halil Derviş imzasıyla Ey Oruç, Tut Bizi! başlıklı yazı ile, Nurullah Macun imzasıyla mizah bölümünde Eşinizi Tanıyor musunuz-2 başlıklı yazı ile yer almıştır.

11. sayıda Nurullah Macun imzasıyla mizah köşesinde Memleket Enstantaneleri başlıklı yazı ile, Halil Derviş imzasıyla Dirilişin Kiblesinden Notlar başlıklı yazı ile yer almıştır.

12. sayıya tüm uğraşlarımıza rağmen ulaşamadığından bu sayıda hangi yazılarının olduğuna dair bir bilgiye yer verilememiştir.

13. sayı ise dergi, tek bir konuya hasredilmiş özel sayı olarak çıktığından konu dışında hiçbir yazıya yer verilmemiştir.

14. sayıda 21. Dönem Mersin Milletvekili Ali Güngör ile bir röportajı vardır. Aynı sayıda Halil Derviş imzasıyla Fenni'nin Fendi Pesendi'yi Yendi başlıklı yazı ile, Nurullah Macun imzasıyla mizah köşesinde PPP Testi(Patagonya'nın Popüler Partileri) başlıklı yazısı yer almıştır.

15. sayıda Ozan Selahattin Bölük ile ve Yozgatlılar Birlik ve Dayanışma Vakfı'nın o dönemki başkanı Soner Gözüyaşlı ile birer röportajı vardır. Aynı sayıda Halil Derviş imzasıyla Fenni Denizinden(a) başlıklı yazısı ile yer almıştır.

16. sayısında Av. Şükrü Ömür Cevheroğlu, NLP Uzmanı Mustafa Çay ve esnaf Yusuf Ersin ile birer röportajı vardır. Aynı sayıda Halil Derviş imzasıyla Fenni'nin Naat-ı Şeriflerinden başlıklı yazısı ile, Nurullah Macun imzasıyla Kurban Testi başlıklı yazısı ile yer almıştır.

17. sayıda Mustafa Odabaşı ve yazar İlhan Kurt ile birer röportajı vardır. Aynı sayıda Halil Derviş imzasıyla Fenni Denizinden(b) başlıklı yazısı ile, Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Ömer Lekesiz ve Edebiyat Eleştirmenliği başlıklı yazı ve Lekesiz'in bir

kitabı üzerine inceleme yazısı ile, Nurullah Macun imzasıyla mizah köşesinde Yerel Değişler Testi başlıklı yazı ile yer almıştır.

18. sayıda Prof. Dr. Mustafa İlbaş ve karikatürist Kadir Kılınç ile birer röportajı vardır. Aynı sayıda Halil Derviş imzasıyla Bir Mektubun Çağrışimleri başlıklı yazı ile, Nurullah Macun imzasıyla mizah köşesinde Arabaşı Hakkında Halkın Düşünceleri başlıklı yazısı ile yer almıştır.

19. sayıda sanatçı Bayram Bilge Tokel ve iş adamı Mustafa Kolatar ile birer röportajı vardır. Aynı sayıda Halil Derviş imzasıyla Bir Mektubun Çağrışimleri-2 başlıklı yazı ile, Nurullah Macun imzasıyla İktidar Garantili Şarkı ve Türküler başlıklı yazıyla yer almıştır.

20. sayıya tüm uğraşlarımıza rağmen ulaşamamıştır.

21. sayıda gazeteci yazar Saygı Öztürk ile ve Yozgat'ın sevilen yüzlerinden İmam Hatip Osman Demirdağ ile birer röportajı vardır. Aynı sayıda Halil Derviş imzasıyla Fenni Denizinden(c) başlıklı yazı ile yer almıştır.

22. sayıda Yozgat eşrafından Temel Sönmez ile bir röportajı vardır. Aynı sayıda Halil Derviş imzasıyla Fenni Denizinden(ç) başlıklı yazısı ile, Nurullah Macun imzasıyla Rüyalar Gerçek Olsa başlıklı yazı ile yer almıştır.

23. sayıda Prof. Dr. Nihat Boydaş ile bir röportajı vardır. Aynı sayıda Halil Derviş imzasıyla Fenni Denizinden(d) başlıklı yazı ile, Nurullah Macun imzasıyla Rüyalar Gerçek Olsa-2 başlıklı yazı ile yer almıştır.

24. sayıda Şakir Öner Günhan ile bir röportajı vardır. Aynı sayıda Halil Derviş imzasıyla Fenni Denizinden(e) başlıklı yazı ile, Nurullah Macun imzasıyla Köy Hikayeleri-1 başlıklı yazı ile yer almıştır.

Tüm uğraşlarımıza rağmen ulaşmadığımız 12. ve 20. sayılardan birisinde – muhtemelen 20. sayı- merhum lider Muhsin Yazıcıoğlu ile yapılmış bir röportajının olduğundan bahsedilmekte olduğunu belirtmek gerekmektedir.

Tavşancıoğlu, 10 Mayıs 2006 tarihli 2. sayısından itibaren dâhil olduğu Yozgat Gündem dergisinden 1 Mayıs 2007 tarihli 24. sayıdan sonra kimi yazılarında bazı çevreleri rahatsız eden tavrı nedeniyle ayrılmıştır. Bir yıl çalıştığı bu dergi uhdesine

yeni bir yön kazandırmıştır. Bu yönü dergiciliktir. Bu tecrübeden sonra kendi dergisini çıkarmaya başlar.

3.1.2 Şehriyar Dergisi

2007 yılının mayıs ayında Yozgat Gündem dergisinden ayrılmasının ardından kendi dergisini çıkarma çalışmalarına başlar. Başta akademik camia olmak üzere çeşitli çevrelerle istişarelerde bulunur. Amacı yerel düzeyde ama içinde akademik çevrelerden isimlerin de yer aldığı bağımsız bir dergi oluşturmaktır. Bu amaçla 2008 yılının ocak ayında Şehriyar dergisinin ilk sayısını çıkarır.

Ocak 2008’de ilk sayısı çıkan derginin künyesinde derginin sahibi olarak babası Derviş Tavşancıoğlu’nun ismi vardır. Ali Tavşancıoğlu ismi derginin genel yayın yönetmeni olarak geçmektedir. Şehriyar’ın mottosu “Yozgat’a Dair Ne Varsa”dır. Tüm sayılarında pek çok isme yer verilmiş olmasına rağmen dergideki isimsiz yazılar ve müstear isimlerini kullandığı pek çok yazı dikkate alındığında derginin tüm yükünün Tavşancıoğlu tarafından sırtlandığı anlaşılmaktadır. Neredeyse tüm röportaj ve söyleşiler kendisi tarafından gerçekleştirilmiştir. Baskı kalitesini ise ilk sayıdan son sayıya kadar hiç düşürmemiş ancak bunun getirdiği mali yük zamanla artmış ve nitekim derginin düzenli çıktığı aylar giderek seyrelmiş ve toplamda 16 sayı olarak Eylül 2010’ya kadar çıkabilmiştir.

Tavşancıoğlu derginin yerel düzeyde olmasını istemesine rağmen ilk sayıdaki Merhaba köşesinde belirttiği gibi dergiyi “...bir ayağı Yozgat’ta sabit, diğer ayağı geniş bir havzada gezinen bir pergel...”(2008: s. 1) olarak tanımlamaktadır. Bu minvalde dergi yerel haber ve yazıların yanında edebiyat, din, eğitim, sanat, bilim, mizah, dil, şiir vs. gibi genel konu ve alanlardaki yazılara da sıkça yer vermiştir.

Yozgat Gündem dergisinde yazdığı kimi yazıların veya Gerçek Hayat dergisinde yayımlanan şiirlerinin bir kısmının Şehriyar’da yeniden yayımlandığı olmuştur. Bununla beraber başka yerde yayımlanmamış yazı ve şiirlerinin farklı müstear isimlerle Şehriyar’da yayımlandığını görmekteyiz.

Hiç şüphesiz Şehriyar, Tavşancıoğlu'nun kendini keşfettiği bir okuldur. Bu okulda kendi kendini yetiştirmiş ve tüm zorluklarına rağmen kendi yolunu çizmiştir. Bu yol yayıncılıktır.

Baştan belirtelim ki derginin 2. ve 8. sayılarına ulaşamadık. Milli Kütüphane katalog taramalarında da bulunamayan bu sayılar hakkında bilgi veremeyecek olmamıza rağmen ilk sayıdan itibaren elimizdeki tüm sayılarda Tavşancıoğlu'nun çalışmalarına değineceğiz.

Gerek kendi adıyla gerek müstear isimlerle yayımladığı yazı ve şiirlerine aşağıda değinilmiştir. Ancak yine kedisinin yazdığı kuvvetle muhtemel olan isimsiz imzasız yazılarla ilgili net bir bilgi olmadığı için bu yazılara dair bilgi verilmeyecektir. Şehriyar imzasıyla yapılan röportajlarında ise başkaları tarafından dergi adına yapılmış olabileceği ihtimali sebebiyle, görsellerinde kendisinin yer almadığı dolayısıyla Tavşancıoğlu tarafından yapıldığına emin olunmayan röportajlara da değinilmeyecektir.

Şehriyar dergisinin 1. sayısı Ocak 2008 tarihlidir, kapağına o dönemki Yozgat Belediye Başkanı Yusuf Başer ve şair Mehmet S. Fidancı ile yapılan röportajlar alınmıştır. Diğer röportajlar ise o dönemki Yozgat İl Kültür Müdürü Fut Dursun ve iş insanı Aydın Baran ile yapılmıştır. Röportajların hepsi Tavşancıoğlu tarafından yapılmıştır. Dergide Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Şehrimi Geri İstiyorum başlıklı yazı ve yine kendi ismiyle Sokaklar Janus şiiri, Nurullah Macun imzasıyla Adı Konmamış Ad Hikâyeleri-1 başlıklı yazısı yer almıştır.

Derginin 3. sayısında röportaj yaptığı isimler şunlardır: O dönemki Yozgat Valisi Amir Çiçek, yazar Ethem Baran, Yozgatlı Dernekler Federasyonu o zamanki başkanı Ahmet Koç, yazar İhsan Kurt. Yazı ve şiirleri ise; Ali Tavşancıoğlu imzasıyla İnsanı Yaşat ki Devlet Yaşasın başlıklı yazısı, Cünun Hallerinin Evveliyatı adlı şiiri; Halil Derviş imzasıyla daha önce Yozgat Gündem dergisi 7. sayıda yayımlanmış Yokluğun Sancısındaki Şair Akif Paşa ve Adem Kasidesi yazısının tekrarı, Nurullah Macun imzasıyla Adı konulmamış Ad Hikayeleri-3 başlıklı yazısı yer ile almıştır.

Derginin 4. sayısında röportaj yaptığı kişiler: Dr. Ali Şakir Ergin hoca efendi, O dönemki Yozgat İl Müftüsü Tacettin Sevinç, gazeteci Osman Hakan Kiracı'dır. Ayrıca

Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Muhammedi Miras: Mutluluk başlıklı yazı, Halil Derviş imasıyla Ah Efendim! başlıklı yazı, Dilhane köşesinde Halit Yusuf Osmanooğlu imzasıyla bir yazı, Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Küçük Cennetin Sesi adlı bir şiir, Cevriye Cevreder imzasıyla Adı Konmamış Ad Hikâyeleri- 4 başlıklı yazı ile yer almıştır.

Derginin 5. sayısında röportaj yaptığı kişiler: O dönemki Yerköy Belediye Başkanı Ali Rıza Arslan ve Prof. Dr. Hayati Hökelekleli'dir. Aynı sayıda Halil Derviş imzalı Efendim adlı şiiri, Bu Devrin Malı Bursa başlıklı yazı Ali Tavşancıoğlu imzasıyla, Dilhane köşesindeki yazısı Halit Yusuf Osmanooğlu imzasıyla, Akıl Siyah kelebek adlı şiiri Ali Tavşancıoğlu imzası ile yer almıştır.

6. sayıda Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Basında Devrim yazısı, Halil Derviş imzasıyla daha önce Yozgat Gündem dergisinin 5. sayısında yayımlanmış Büyük Cami'de Sabah Namazı başlıklı yazısı yer almıştır. Dilhane köşesinde sürekli kullandığı müstearla yazısı yer almıştır.

7. sayıda o dönem Yozgat Valisi Amir Çiçek ile bir röportajı vardır. Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Devasa Bir Taş: Sürmeli Festivali başlıklı yazı, daha önce Yozgat Gündem dergisi 17. sayıda isimsiz olarak yer almış Bir Yozgat Kласiđi: Parmak Çörek başlıklı mülakatın giriş bölümünde yer alan yazı, Şehriyar'ın bu sayısında biraz değişiklik ile yine imzasız olarak Ateşin Buğdayla İzdivacı: Bir Parmak Çörek Masalı adıyla yayımlanmıştır. Bu durumdan her iki yazı ve mülakatın da Ali Tavşancıoğlu'na ait olması kuvvetle muhtemeldir. Halil Derviş imzasıyla yine daha önce Yozgat Gündem dergisi 6. sayıdaki Dua Vakti başlıklı, yine aynı sayıda Ali Tavşancıoğlu imzasıyla yer alan Küşe-i Vahdette Mahfuz Genc-i Pinhân: Yozgatlı Hüzni Baba yazılarının iktibası yapılmıştır. Dilhane köşesindeki müstearla yazdığı yazı ve Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Ruhun Dökülürken Söyledikleri adlı şiiri yer almıştır.

9. sayıda o dönemki Yozgat Akdağmadeni Belediye Başkanı Suphi Daştan ile bir röportajı vardır. Daha önce Yozgat Gündem 10. sayısında Halil Derviş imzasıyla Ey Oruç Tut Bizi başlığı ile yayımladığı yazıyı tekraren bu sayıda Ey Oruç başlığı ile yayımlamıştır. Cevriye Cevreder imzasıyla Rüyalar Gerçek Olsa başlıklı mizahi yazısı yer almıştır.

10. sayı Aralık 2008 tarihlidir ve iki aylık aradan sonra çıkabilmiştir. Bozok Üniversitesi'nin o zamanki rektörü Prof. Dr. İnci Varinli ile yapılmış bir röportajı vardır. Şair, yazar ve yayıncı Siyami Yozgat ile de bir söyleşi vardır. Bu söyleşi Şehriyar adına yapılmıştır, görsellerinde de Tavşancıoğlu yoktur lakin Siyami Bey'in beyanına dayanarak bu söyleşinin Tavşancıoğlu tarafından yapıldığını bilmekteyiz. Bu sayıda Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Kalkınmada Son Umut Üniversite ve Kapusuzoğlu'nun Ardından başlıklı iki yazısı ve Bünyamin başlıklı bir şiiri, Halil Derviş imzasıyla İlla Edep başlıklı yazı ile yer almıştır.

11. sayıda Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Birinci Yılın Ardından başlıklı yazı ile Halil Derviş imzalı Gazzeli Çocuk adlı şiiri yer almıştır.

12. sayı Şubat 2009 tarihlidir. Bu sayıda 29 Mart 2009 tarihinde yapılan yerel seçimlerde Saadet Partisi Belediye Başkan adayı Ahmet Koçak ve naht sanatçısı eğitimci yazar Hüseyin Akbaş ile yapılmış birer röportajını görüyoruz. Halil Derviş imzalı Kırmızının Talihsizliği başlıklı yazı ve Ali Tavşancıoğlu imzalı Kaçak Gözlerin adlı şiir yer almıştır.

13. sayı bir ay arayla Nisan 2009'da çıkmıştır. Bu sayıda Halil Derviş imzalı Arslan Üstüne Sevkedilen Arslan: Rasih'in "Üstüne" redifli Gazeli ve Fenni'nin Naziresi başlıklı yazısı, Dilhane köşesi yazısı, Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Şölen adlı şiiri yer almaktadır.

14. altı ay aradan sonra Kasım 2009 tarihli olarak çıkmıştır. Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Bir Sermaye Başkaldırısı: Yimpaş ve Muhabbetin Saklı Vatani: Isparta adlı iki yazı, Ve Su Ve Suç Ve Suna adlı bir şiiri, Dilhane köşesi yazı, Halil Derviş imzalı Mecnûn'un Ancak Adı Var başlıklı yazı ile yer almıştır.

15. bir ay aradan sonra Ocak 2010'da çıkar. Zuhurberk Silikhayta imzasıyla bir düz yazı şiiri vardır. Bu sayıda; Halil Derviş imzasıyla Edebiyatımızda Kerbela Vakası ve Hadîka'tüs-Süedâ başlıklı yazısı, Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Sirkat-i Şi'r Edene Ne Lazım Gelir başlıklı yazı ve Koptu Bir Yaşamak Teli adlı şiiri, Dilhane köşesi yazısı ve Nurullah Macun imzasıyla daha önce Cafcaf dergisinde yayımlanmış Muammaya Mahkum Bir Divan Şairi: Çamurî adlı yazısı yer almıştır.

16. sayı Şehriyar'ın son sayısıdır. Yedi ay aradan sonra Eylül 2010'da çıkmıştır. O dönem Yozgat İl Müftüsü olan Nuh Korkmaz ile bir röportajı vardır. Daha önce ve Halil Derviş imzasıyla yayımlanan Yozgat Gündem'de Ey Oruç Tut Bizi Şehriyar'da Ey Oruç başlıklarıyla yayımlanan yazısı bu sayıda Ali Tavşancıoğlu imzasıyla yayımlanmıştır. Yine bu sayıda Dilhane köşesinde Hangi Türkçe başlıklı yazı, Halil Derviş imzasıyla Fuzûli'nin Var Redifli Gazeli Üzerine Birkaç Söz-1 başlıklı yazı, Ahmet Yasir Beyoğlu imzasıyla Nedim'in Ramazaniyesi başlıklı yazı, Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Canavar adlı şiiri, Nurullah Macun imzasıyla Cennette Yalnızlığı Düşleyen Şair Misvâki başlıklı yazısıyla yer almıştır.

3.1.3. Kün Edebiyat Dergisi

Ali Tavşancıoğlu'nun çalıştığı üçüncü, sahibi olduğu ikinci ve son dergisi Kün Edebiyat, Temmuz 2012 tarihinde yayın hayatına başlamıştır. 2011 yılında kurduğu Kün Yayıncılık'ın bünyesinde kurulan derginin künyesinde sahibi olarak kendisi, sorumlu yazı işleri müdürü olarak Akın Uyar, genel yayın yönetmeni Siyami Yozgat vardır. Yayın kurulunda Celal Kapusuzoğlu, Mehmet Ali Çakır, Hüseyin Akbaş, Ömer Faruk Ünalın, Ercan Köksal(ilk sayıdan sonra ismi editör olarak geçmektedir) isimleri vardır. Derginin ISSN numarası 2147-2378'dir. Derginin iki aylık olarak düşünülmüş toplamda ancak beş sayı çıkmıştır.

Kün Edebiyat dergisi, Tavşancıoğlu'nun diğer dergilerinden farklı olarak ulusal çaplı ve edebiyata hasredilmiş bir dergidir. Bu bağlamda Tavşancıoğlu'nun daha önce çalıştığı Yozgat Gündem ve sahibi olduğu Şehriyar dergilerinden oldukça farklıdır. Bu dergi aynı zamanda Tavşancıoğlu'nun edebiyatta olgunlaşmasının göstergesidir.

Dergiyi sırtlayan yine Tavşancıoğlu'dur. Hem asıl ismi hem müstearlarıyla derginin beş sayısında da çokça yazı ve şiiri ile yer almıştır. Bunlar sayı sayı aşağıda verilecektir. Ancak diğer dergilerinden daha geniş bir yazar kadrosu olduğu da açıktır.

Kün Edebiyat'ın 1. sayısı Temmuz-Ağustos 2012 tarihlidir. Dosya konusu Taşrada Edebiyat'tır. Bu sayıda Ali Tavşancıoğlu imzasıyla dosya konusu içerisinde Bize Her Yer Taşra ve Bir Taşra Ekolü Olarak Divan Şiiri başlıklı yazıları, Seydahmet Karamağralı imzasıyla Taşra Üstüne Bir Masal Denemesi başlıklı kısa kurgu yazısı

bulunmaktadır. Aynı sayıda Halil Derviş imzasıyla Usta başlıklı yazısı, Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Fuzûlî'yi Tanzir adlı bir âruz şiiri ile yer almıştır. Faruk Başak imzasıyla yayımlanan Mazdaran-ı Kebir Vahasında Ezeli Sarmal başlık yazınının Tavşancıoğlu'na ait olması ise kuvvetle muhtemeldir.

2. sayıda; Halil Derviş imzasıyla Karakoç'un Şathiyeleri başlıklı yazısı, Ali Tavşancıoğlu imzalı Bâkî'yi Tanzîr adlı bir âruz şiiri yer almıştır.

3. sayıda; Ali Tavşancıoğlu imzasıyla “Ehl-i Dil Birbirini Bilmemek İnsâf Değil” başlıklı yazısı ve bir gazel ile, Halil Derviş imzalı “İsmet Özel ve Hilmi Yavuz Şiirine Dair” başlıklı yazısı ile yer almıştır.

4. sayıda; Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Geleneğin Son Ustası Mehmed Said Fenni başlıklı yazısı ve Beylikci İsmet'i Tanzîr adlı bir âruz şiiri, Hali Derviş imzasıyla Hem Okudum Hemi de Yazdım başlıklı yazısı ile yer almıştır.

5. ve son sayıda; Ali Tavşancıoğlu imzasıyla Bir İntihal Meselesi⁵ başlıklı yazısı ve Fennî'yi Tahmîs başlıklı bir âruz şiiri, Halil Derviş imzalı Mecnûn'un Ancak Adı Var⁶ başlıklı yazısı, Zuhurberk Silikhayta imzasıyla Romalı Muallâ adlı şiiri ile yer almıştır.

3.1.4. Bozok Kültür Dergisi

Yozgat Valiliği tarafından 2011 yılında hazırlanması düşünülmüş ancak hiç yayımlanmamış bir dergidir. Proje çalışması Siyami Yozgat ve Ali Tavşancıoğlu'na aittir. Dergi için geniş bir çalışma yapılmış ve ilk sayısı yayına hazırlanmış ancak basılamamıştır. Dergi ile ilgili tespitler Siyami Yozgat'ın kişisel beyanlarından ve Ali Tavşancıoğlu'nun kişisel dijital arşivindeki derginin ilk sayısının nüshasından elde edilmiştir.

Derginin imtiyaz sahibi dönemin Yozgat Valisi Necati Şentürk'tür. Sorumlu yazı işleri müdürü olarak dönemin İl Kültür ve Turizm Müdür Vekili olan Lütfi İbiş,

⁵ Bu yazı ilk olarak Şehriyar dergisi 15. sayıda “Sirkat-i Şi'ir Edene Ne Lazım Gelir” başlığı ile yayımlanmıştır.

⁶ Bu yazı ilk olarak Şehriyar dergisi 14. sayıda yayımlanmıştır.

genel yayın yönetmeni Siyami Yozgat, Yayın koordinatörü Ali Tavşancıoğlu'dur; yayın kurulunda ise Emin Ergin, Ahmet Özben, Mustafa Çiftci isimleri vardır.

Derginin yayımlanamayan ilk sayısında Tavşancıoğlu'nun, Halil Derviş imzasıyla XIX. Yüzyıl Divân Şâirlerinden Cebbarzâde Nâ'il Abbas Paşa başlıklı yazı ile yer alması düşünölmüştür.

3.2. Yayıncılığı

Tavşancıoğlu, 2010 yılında büyük hedeflerle Kün Yayıncılık'ı kurar. Bu yayınevi ile yirmi beş eserin basımını gerçekleştirmiştir. Kendi eserlerinden dördü bu yayınevi altında basılmıştır, bunlara eserleri bölümünde değinilecektir. Yayınevinden çıkan kitapların tashih ve tasarımı büyük oranda Tavşancıoğlu'nun elinden çıkmıştır.

Tavşancıoğlu beş sene gibi kısa bir sürede, yayınevi ile 7 şiir kitabı, 5 hikâye kitabı, 4 araştırma inceleme, 4 deneme, 2 roman, 1 ders kitabı, 1 hadis, 1 tasavvuf ve 1 mizah alanlarında kitabı edebiyatımıza kazandırmıştır.

Yakın çevresinden arkadaşlarının ifadesiyle ekonomik durumu yayınevi ile beraber belli bir düzene girmeye başlamış ancak çalıştığı firmanın kadriine uğradığından umduğunu bulamamıştır. Buna sebep dağıtımçı firmanın uhdesine aldığı kitapları ücretini aldığı halde yerlerine ulaştırmamasıdır. O yüzden Kün Yayıncılık tarafından basılan kitapların çoğu depolarda kalmış hem muhatabını bulamamış hem yayınevinin zararına sebep olmuştur.

3.3. Eserleri

Bu bölümde Ali Tavşancıoğlu'nun kitaplarını ele alacağız. Tavşancıoğlu'nun yayımlanmış toplam yedi eseri bulunmaktadır. Ayrıca bir de editörlüğünü yaptığı bir kitap bulunmaktadır ancak bu kitapta ismi geçmemektedir. Bu kitap, Yozgatlı hayırsever iş adamı Bilal Şahin tarafından bastırılıp ücretsiz dağıtılan Yozgatlı Mehmet Şakir Efendi'nin hayatını anlatan eserdir. Kitabın içinde Ali Tavşancıoğlu'nun ismi geçmemesine karşın, yakın çevresinin beyanı ile editörünün

Tavşancioğlu olduğunda şüphe yoktur. Yine de bu kitabı eserleri arasında incelemeye almayacağız. Yalnız tarihe bir not düşmek adına bu kadarına değinmek kâfidir.

Yayımlanmış kitapları sırasıyla şunlardır:

1. Gökten Yıldız Düşürmek, Şiir, 2010(?).
2. Şu'âra-yı Bozok – Yozgat'ın Kadim Şairleri, İnceleme- Araştırma, 2011.
3. Yusuf Ziya Yozgâdî ve Kastamonu Küre İnebolu Temâşâsı, İnceleme- Araştırma, 2011.
4. Niğdeli Dîvân Şairleri, , İnceleme- Araştırma, 2012.
5. Meşher-i Şu'arâ, Mizah-Kurgu, 2014.
6. Sızının Kadim Haritası, Şiir, 2022.
7. Romalı Muallâ, Şiir, 2022.

Bu bölümde incelemeye alacağımız eserler hakkında bilgi verdikten sonra asıl incelememiz ayrı başlıklar halinde olacaktır. Tavşancioğlu'nun eserlerinin üçü şiir kitabıdır. Bunlardan Gökten Yıldız Düşürmek(2010?) hayattayken basılmış ilk eseridir. Diğerleri ise kendisi tarafından yayına büyük ölçüde hazırlanmış olmakla beraber sağlık sorunları ve vefatı sebebiyle basılamamış toplu şiirlerini içeren Sızının Kadim Haritası(2022) ve Romalı Mualla(2022) adlı kitaplardır.

Tavşancioğlu'nun derleme veya modern zamanlar için tezkire örnekleri diyebileceğimiz iki eseri ise Şu'âra-yı Bozok – Yozgat'ın Kadim Şairleri(2011) ile Niğdeli Dîvân Şairleri(2012) kitaplarıdır. Bu iki eser, Tavşancioğlu'nun büyük hedeflerinden biri olan şehirlerin divan şairlerini derleyerek şehirler özelinde bir divan edebiyatı derleme külliyatı oluşturma çalışmasının ilk meyveleridir. Özel arşivinden hareketle Ankara, Isparta ve Trabzon divan şairleri ile ilgili de önemli veriler toplamış olduğunu söyleyebiliriz. Vefatıyla bu çalışma yarım kalmıştır.

Araştırma inceleme kitaplarından birisi de Yusuf Ziya Yozgâdî ve Kastamonu Küre İnebolu Temâşâsı(2011) adlı eseridir. Bu eser biyografik bir inceleme ile Yusuf Ziya Bey'in bir eserinin transkripsiyonunu içermektedir.

Tavşancioğlu'nun mizah yönü hep belirgin oluşmuştur. Hayattayken çıkardığı son kitabı Meşher-i Şu'arâ(2014) hem mizah gücünü hem divan edebiyatına hâkimiyetini ortaya koyan önemli bir telif eserdir. Cafcaf mizah dergisinde yayımladığı bazı yazıların ilhamıyla kaleme alınan eser tamamen kurgusal olay ve şahıslar üzerinedir.

Tavşancioğlu'nun yukarıda kısaca değindiğimiz eserleri sadece basılmış olanlarıdır. Özel arşivi incelemelerinde karışımıza daha pek çok tamamlanmaya yakın veya yarım kalmış çalışmanın varlığından söz edebiliriz. Şairin genç yaşta vefatı ile bu çalışmalar yarım kalmıştır. Bu yarım çalışmalar biyografi, roman vs. gibi farklı türlerde dir.

Tavşancioğlu'nun bahse konu edeceğimiz yedi eserinin beşi kendisi hayatta iken basılmış ikisi ise vefatından sonra kendisinin hayatta iken hazırladığı şekline büyük ölçüde sadık kalarak tarafımızca bastırılmıştır. Vefatından sonra basılan eseri; Romalı Mualla(2022) ve Sızının Kadim Haritası'dır (2022).

3.3.1. Gökten Yıldız Düşürmek

Tavşancioğlu'nun ilk kitabıdır. Künyesinde basım yılı yazmamaktadır. Ancak kitap çıktığında dostlarına kitabı haber verdiği e posta tarihi(14.02.2010) temel alınır sa kitabın basım yılı muhtemelen 2010 yılıdır. Kitap, Tavşancioğlu tarafından kendi imkânları ile bastırılmıştır.

Kitapta toplam 65 şiir bulunmaktadır. Bunlardan tespit edilebilen 27 tanesi daha önce Geçek Hayat dergisinde yayımlanmıştır. Şiirlerin tamamı hece ölçülü şiirleridir.

Kitap iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümün girişinde şair Hilmi Yavuz'a ait "*Hüzün ki en çok yakışandır bize*" dizesi yer almaktadır. Bu bölümde 37 şiir bulunur. İkinci bölümün girişinde şair Nedim'in "*Beyaz üzre bizim de pençe bir fermanımız vardır*" dizesi yer alır. Bu bölümde 28 şiir vardır.

Kitaptaki 65 şiirin 58'i daha sonra kendi seçkisiyle Sızının Kadim Haritası içinde düşünülmüş, Gökten Yıldız Düşürmek'teki 7 şiir oraya alınmamıştır. Alınmayan şiirler şunlardır: Suya Kanayan(2010?: s. 38), Ve Suç Ve Su Ve Suna(2010?: s. 53), Bayrak Tutan Köleler(2010?: s. 59), Sıla-i Rahim(2010?: s. 66), Başka İşaret(2010?: s. 74), Pardon(2010?: s. 84).

Kitabın adı, içindeki şiirlerden daha sonra toplu şiirlerinin yer aldığı kitabın da adı olacak Sızının Kadim Haritası(2010?: s. 13) adlı şiirinin ikinci dördlüğünde geçen "*Gökten yıldız düşürmek koşmak benim de hakkım*" dizesinden alınmıştır.

Kitap 19,5x13,5cm ebatlarındadır. Kapak tasarımı Siyami Yozgat tarafından yapılmıştır. Giriş sayfasında şairin özgeçmişi yer alır. ISBN'si 978-605-611-0-5'tir. Toplam 96 sayfadır.

3.3.2. Şu'âra-yı Bozok – Yozgat'ın Kadim Şairleri

Tavşancıoğlu'nun araştırma inceleme eserlerinden ilkidir. Tüm illerin divan şairlerini derleme çalışmalarının ilk meyvesi olarak hazırlanmıştır. Eser Tavşancıoğlu'nun, divan şiirinin sadece İstanbul veya daha özelde saray etrafında gelişen bir edebiyat olmadığının ortaya konması düşüncesinden çıkmış bir çalışmanın ürünüdür. 2011 yılında kendi kurduğu yayınevi olan Kün Yayıncılık'tan çıkmıştır.

Eser, klasik edebiyatta örneklerini çokça görülen tezkire türüne örnektir. Eserde ya Yozgatlı olan ya da Yozgat'ta yaşamış şairlere yer verilmiştir. Eserin ana kıstası, âruz ile şiir yazan şairlere yer verilmesidir. Ancak normalde hece veya serbest şiirler kaleme almış şairlerden âruz şiirleri yazanlara da yer verilmiştir. Şairlerden çoğu cumhuriyet öncesinde yaşamış ölmüş şairler olup beş tanesi cumhuriyet dönemine de hayatı sarkanlardandır. Son olarak yer verdiği şair Abbas Sayar ise cumhuriyet döneminde doğan ve hayat süren tek şairdir. Eserde toplam 35 şaire yer verilmiştir.

Eserde yer alan şairlerin doğum tarihleri temel alınarak kronolojik bir sıralama yapılmış olsa da haklarında yeterli bilgi bulunmayan kimisinde sadece yaşadığı yüzyıl verilmiştir. Şairlerin önce hayatları ile ilgili kısa bilgiler verilmiş, ardından âruz şiirlerine şiirlerinden örneklere yer verilmiştir. Kitabın sonunda kimi kaynak metinlerin görsellerine yer verilmiştir.

Kapak tasarımı Siyami Yozgat'a ait olan kitap, toplam 219 sayfadır. ISBN'si 978-605-88343-6-1'dir.

3.3.3. Yusuf Ziya Yozgâdî ve Kastamonu Küre İnebolu Temâşası

Tavşancıoğlu'nun üçüncü kitabıdır. Araştırma inceleme alanında ise ikinci kitabıdır. Daha önceki kitabı olan Şuara'yı Bozok -Yozgatlı Divan Şairleri adlı eserini

hazırlarken karşılaştığı şair Yusuf Ziya Yozgâdî'nin 1897 yılında yazıp bastırıldığı Kastamonu Küre İnebolu Temâşâsı adlı eserinin transkripsiyonu ile eser ve müellif hakkında bilgilerden oluşmaktadır.

Tavşancıoğlu, eserin yazımı için bugüne ulaşan iki nüshasından biri olan İstanbul Millet Kütüphanesi'ndeki nüshadan faydalanmıştır. Eser, takriz ve mukaddimelerden sonra dört ana bölümden oluşmaktadır. Bunlar; Giriş, Yusuf Ziya Bey, Metnin Muhtevası ve Kastamonu Küre İnebolu Temâşâsı bölümleridir. Kitabın sonraki bölümleri ise Sözlük, Kitâbiyyât ve Metin bölümleridir.

Giriş bölümünde yazar, edebiyatımızda şehrengiz türü ve eseri hazırlarken yaptığı çalışmaların mahiyeti ve eser hakkında ayrıntılı bilgiler vermiştir. Yusuf Ziyâ Bey bölümünde yazar, Yusuf Ziya Bey'in ailesi, hayatı, Kastamonu günleri ve diğer eserleri hakkında ayrıntılı bilgiler vermiştir. Metnin Muhtevası bölümünde ise eserin konusu, bölümlerin özetleri ve genel olarak içeriği üzerine durmuş yer yer eserden alıntılar yapmıştır. Kastamonu Küre İnebolu Temâşâsı bölümü ise eserin asıl bölümünü oluşturur. Bu bölümde Yusuf Ziyâ Bey'in aynı adlı eserinin transkripsiyonu mevcuttur. Bu bölümden sonra bir sözlük ve kaynakçanın yer aldığı Kitabiyat bölümleri yer almaktadır. Eserin sonunda da Yusuf Ziya Bey'in söz konusu eserinin tıpkıbasımı vardır.

Tavşancıoğlu'nun kitabı orijinal metinle beraber toplam 245 sayfadan oluşmaktadır. Kün Yayıncılıktan 2011 yılında çıkmıştır. ISBN'si 9786058834385'tir. Kapak tasarımı Siyami Yozgat'a aittir.

3.3.4. Niğdeli Dîvân Şairleri

Niğdeli Divan Şairleri kitabı Tavşancıoğlu'nun daha önce beyan ettiğimiz her bir şehre özel divan şairleri külliyyatı oluşturma amacının ikinci mahsulü olarak vücuda gelmiş bir kitaptır. Araştırma inceleme kitapları içinde üçüncü, toplamda ise dördüncü kitabıdır. Kendi kurduğu ve sahibi olduğu Kün Yayıncılık'tan 2012 yılında basılmıştır.

Kitapta Niğdeli olup divan edebiyatı şairlerine ve aruz ile de şiir yazmış diğer şairlere yer verilen bir eser olup toplam 31 şaire yer verilmiştir. Her bir şair

biyografileri ve örnek şiirleri ile çalışmada yer almıştır. Bu alanda basılmış ilk eseri olan Şu'ara-yı Bozok –Yozgat'ın Kadim Şairleri kitabına göre daha kapsamlı bir çalışmanın ürünü olduğu görülmektedir. Dipnotlarında verilen bilgilerin zenginliğinden eserin titizlikle hazırlandığının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Ayrıca kitaptan faydalanacaklar için alan yazınına ciddi bir katkı sunmaktadır.

Kitabın kapak tasarımı yine Siyami Yozgat'a aittir. ISBN'si 978-605-87119-0-7'dir. Toplam sayfa sayısı 219'dur.

3.3.5. Meşher-i Şu'arâ

Tavşancıoğlu'nun beşinci eseridir. Tamamen telif bir eserdir. Aynı zamanda mizahî yönü güçlü olan yazarın kurgu olarak tek eseridir. Kurgusal bir tezkire örneğidir. Uzun yıllar divan edebiyatı üzerine ciddi çalışmalar yapan Tavşancıoğlu'nun mizah yeteneği ile ve aruz şiirine hâkimiyetinin harmanlanması ile ortaya çıkmış bir eserdir. Kurgusal bir dönemde yaşamış hepsi hayal ürünü olan on divan şairi, klasik tezkire yazıcılığından ilhamla, anlatılmıştır.

Tavşancıoğlu eserin ortaya çıkış hikâyesini kitabın takdim bölümünde şöyle anlatır:

Bir kaç yıl evvel, Yozgat'ta aylık olarak yayınlamaya başladığım Şehriyar dergisinin her sayısında Nurullah Macun müstearıyla mizah yazıları yazıyordum. Bir keresinde, yazacak konu bulmakta epey zorlandım. Tam o günlerde imdadıma elektronik postama gelen bir yazı yetişti. Celal Bayar Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Kenan Erdoğan tarafından gönderilen ve yazarını bilmediğim o yazıda, "Osmanlı'da İnternet Teması" başlığı altında Veb'î mahlaslı hayalî bir şairin biyografisi vardı. Son derece başarılı bir mizah denemesi olan –şiirlerde vezin gözetilmemiş olsa da- bu yazıyı okuyunca, ben de bir hayalî şair biyografisi yazmayı denedim. Ve o sayıda Çamûri'nin hayatını anlatan bir yazı yayımladım. Bir sonraki sayıda yine aynı tarzda Misvâki'yi yazdım. Daha sonra aynı minval üzere yazdığım biyografiler, sevgili Asım Gültekin'in gayretleriyle Cafcaf'ta yayınlanmaya başladı.

Niğde Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Ziya Avşar -ki o vakitlerde Bozok Üniversitesi'nde idi- bu yazıları bir seri haline getirip kitaplaştırmamı ve adını da Meşher-i Şu'arâ koymamı önerince, devamı geldi ve elinizdeki bu kitap ortaya çıktı." (Tavşancıoğlu, 2014, s. 13)

Meşher-i Şu'arâ'nın konusu; on hayâlî divan şairinin komik ve ironik hikâyeleridir. Kitaptaki bir şiir hariç diğer tüm şiirler âruz ölçüsü ile yazılmıştır. Tüm şiirler Tavşancioğlu'na aittir. Kitaptaki hayâlî divan şairlerinin isimleri şunlardır: Çamûrî, Misvakî, Isrârî, Nifâkî, Kusûrî, Zillî, Muteşî, Kubûrî, Zennûrî, ve Cıngârî'dir. Ayrıca bu hayâlî şairler yine hayâlî bir dönemde hayâlî bir padişah olan II. İbrahim zamanında yaşamışlardır. Kitaptaki tüm şahıslar ve olaylar ile beraber kitabın sonunda yer alan kaynakça bile kurgudur.

Kitap Kün Yayıncılık'tan 2014 yılında çıkmıştır. Yazarın hayattayken son çıkan eseridir. Kapak tasarımı Siyami Yozgat'a, çizgisi Ahmet Yozgat'a aittir. Kitap içindeki çizimler Emine İpek'e aittir. ISBN'si 978-605-87119-8-3'tür. Kitap toplam 135 sayfadır.

3.3.6. Sızının Kadim Haritası

Sızının Kadim Haritası, Tavşancioğlu'nun ikinci şiir kitabıdır. Toplu şiirlerini içine alır. Şairin âruz, hece ve serbest şiirlerinden oluşmaktadır. Her bir şiir türü ayrı bir bölümde toplanmıştır. Kitap, Tavşancioğlu tarafından bazı eksikliklerle basıma hazır hale getirilmiş ancak hastalığı ve ardından gelen vefatıyla bu eksiklikler tamamlanamamış ve basılmamıştır. Kitabın taslağına tarafımızca vefatından sonra özel arşivi içinde rastlanmış, tüm bu şiirlerin edebiyat dünyasına toplu olarak sunulması amacıyla ailenin izni ile basımı sağlanmıştır. Basım yılı 2022'dir. Kitabın alt başlığı Üç Tarz-ı Şiir'dir.

Kitap adını, daha önceki şiir kitabının adının da ilham alındığı şiir olan bu kitapla aynı adı taşıyan şiirden almıştır. Kitap üç bölümden oluşmaktadır, bu bölümler sırayla: Tarz-ı Kadim, Hece Şiirleri ve Serbest Şiirler başlıklarını taşımaktadır.

Tarz-ı Kadim bölümünde, şairin âruz ölçülü şiirleri yer alır. Tavşancioğlu'nun yarım bıraktığı, bitiremediği şiirler bölümün sonunda ayrıca verilmiştir. Bu şiirler ve muşakkaklar adını verdiği vezn-i aher şiirler hariç tutulursa bu bölümde 48 şiir yer almaktadır. Bunlardan iki tanesi kaside, birisi medhiye, 45 tanesi ise gazel türündedir. Bu gazellerden iki tanesi tahmis şeklindedir. Tahmislerin birisi Fuzûlî'nin bir beytine diğeri ise Fennî'nin bir gazeline yapılmıştır. Geriye kalan gazellerinden 15'i çeşitli

divan şairlerinin meşhur gazellerine nazire niteliğindedir. Kalanlar ise tamamen müstakil gazellerden oluşmaktadır ve sayısı 27'dir.

Kitabın ikinci bölümü hece şiirleri bölümüdür. Bu bölümde 99 şiir bulunmaktadır. Bunlardan 58'i Gökten Yıldız Düşürmek'te yer alan şiirlerdir.

Üçüncü bölümde serbest şiirleri yer almakta ve toplam 24 şiir bulunmaktadır.

Kitap, Ema Yayıncılık tarafından bastırılmıştır. Kapak tasarımı Siyami Yozgat'a aittir, 248 sayfadır ve 19,5x13,5cm ebatlarındadır. ISBN'si 978-605-83320-8-9'dur.

3.3.7. Romalı Muallâ

Şairin üçüncü ve son şiir kitabıdır. Vefatından önce hazırladığı bu kitap ancak vefatından altı sene sonra yine tarafımızca basılmıştır. Tüm basılmış kitapları içinde yedinci ve son sıradadır. Kitaptaki şiirler klasik mesnevi türünü anımsatır. Modern mesnevi demek mümkündür. Şiirlerde Romalı Mualla adıyla isimlendirilen hayali bir kadına hitap edilmektedir. İroninin belirgin olduğu şiirlerdir.

Kitapta toplam on yedi şiir yer almaktadır ve başlıkları şu şekildedir:

1. Romalı Muallâ
2. Romalı Muallâ-2
3. Muallâ'ya Sitemimdir
4. Romalı Muallâ Yozgat'ta
5. Muallâ'nın Yozgat'tan Gidişidir
6. Muallâ'nın Roma'ya Dönüşüdür
7. Muallâ'nın Ardından Söylenendir
8. Muallâ'yı Diyarbakır'a Davet Sadedindedir
9. Muallâ'nın Ses Vermeyişidir
10. Muallâ'nın Kapitalist Oluşudur
11. Muallâ'nın Yozgat'a Dönüşüdür
12. Muallâ'ya Trabzon'u Teklif Sadedindedir
13. Muallâ'ya Arz-ı Hâl Sadedindedir
14. Muallâ'nın Serhatte Oluşudur

15. Muallâ'nın Mardin'de Ölüşüdür
16. Muallâ'nın Başkentte Segirtmesidir
17. Muallâ'nın İntikam İstemesidir

Bu şiirlerden “Muallâ'ya Sitemimdir” şiiri tespit edebildiğimiz kadarıyla şairin son şiiridir ve dostu şair-yazar Siyami Yozgat'ın bir Muallâ naziresi üzerine yazılmıştır. Şiirdeki yer yer üslup farklılıklarından anlaşıldığı üzere Tavşancıoğlu, Yozgat'ın naziresini de şiire eklemiş olduğunu söyleyebiliriz.

Romalı Muallâ, EMA Yayıncılık tarafından 2022 yılında basılmıştır. ISBN'si 978-605-83320-9-6'dır. Toplam 79 sayfadır.

4. ŞİİRLERİNDE BİÇİM ve TEMA

4.1. Şiirlerinde Biçim

Tavşancıoğlu şiire hece şiiri ile başlamıştır. Serbest ve âruz şiirleri hece şiirinin üstüne bina edilmiştir. Şiirlerindeki kalıp anlamı daraltan ve boğan bir yapı göstermez aksine olabildiğine derin imaj ve imgelerin kullanılmış olması şiirlerinde kalıp içinde derinliğin, ölçünün sınırları içinde müzikalitenin varlığını ifade edebiliriz. Hece ve âruz şiirlerinde biçim neredeyse kusursuzdur. Matematik becerisi yüksek olan Tavşancıoğlu bu şiirlerinde bu becerisini yansıtmıştır. Söz gelimi hece şiirlerinde dizelerdeki hece sayıları nizami bir şekilde ya 14'lü ya da 11'li hece kalıbıyla yayımlanmışken uyak düzeni koşma kalıbıyla yazdıkları hariç nizami şekilde çoğunlukla a-b-a-b şeklindedir. Kullandığı uyakların dağılımına bakıldığında ise zengin ve tunç uyakların yoğun olarak kullanıldığını görürüz. Âruz şiiri ise ölçünün hatasızca yakın kullanılmış olması dil bakımından ilk okuyucusuna Osmanlıca bir metnin latinize edilmiş halini okuyormuş gibi bir algı yaşatması bakımından gayet ustalıkla kullanılmış bir âruz ölçüsü ile karşılaşmaktayız.

Tüm bunlarla beraber şiirdeki müzikalitenin kalitesi, kullanılan kelimelerin özenle seçilip yerleştirildiği, dilin biçim ve ölçüye kurban edilmediğini de açık bir şekilde görmekteyiz. Kelimelere yüklenen anlamların bir terkip halinde kalıbın sınırlarında olabildiğine derinleştirildiği de ifade edilmelidir.

Bu bölümde daha çok Tavşancıoğlu'nun âruz ve hece şiirlerindeki biçim ve ölçü özelliklerine değinilecektir. Her şiir türü, ayrı başlıklar altında genel olarak incelenecektir.

4.1.1. Âruz Şiirlerinde Biçim ve Ölçü

4.1.1.1. Nazım Biçimleri

Bu bölümde Tavşancıoğlu'nun kullandığı nazım biçimleri üzerinde durulacaktır. Tavşancıoğlu'nun en çok kullandığı nazım biçimi gazeldir. Toplam 43 gazeli bulunmaktadır. Bunlardan 15'i farklı divan şairlerine nazîrelerdir. Gazellerinin

dışında iki tane kaside, bir tane murabbası bir tanede tazarrunamesi vardır; ayrıca Fennî'nin bir gazeline ve Fuzûlî'nin bir beytine tahmîs yer alır.

- **Gazelleri**

Taşvancıoğlu'nun gazelleri hem biçim hem ölçü hem anlam olarak klasik edebiyatın gazel türünün özelliklerine aynen uyar. Gazellerinde modern bir etki nerdeyse hiç görülmez.

43 gazelinin 28'i müstakil yazdığı gazellerdir. 15'i ise farklı divan şairlerine nazîre olarak yazdığı gazellerdir. Müstakil gazellerden saymak durumunda olduğumuz Mersiye-i Huseyn isimli gazeli, ad taşıyan tek gazeli olmakla klasik türde yazdığı gazellerden ayrılır.

Taşvancıoğlu'nun 15 gazeli nazîredir. Nazîre yazdığı şairler şunlardır: Nedîm, Şeref Hanım, Beglikci İsmet, Neşâtî Dede, Seyyid Nigârî, Garîbî-i Erbilî, Nef'î, Şeyh Gâlib, Çelebizâde 'Âsım, Râsih, Fuzûlî, Osman Nevres, Bâkî'dir. Bunlardan 3 gazelle en çok Nedîm'e nazîre yazmıştır. Diğer şairlerin ise birer gazeline nazîre vardır.

- **Kasideleri**

Taşvancıoğlu'nun sadece iki kasidesi vardır. Bir de yarım kalmış naatı bulunur. Kasideleri tamamen klasik kaside nazım biçiminin örnekleridirler.

Kasidelerinden ilki Yozgatlı Şakir Efendi (k.s.) için yazdığı Der Vâsıf-ı Kutb-ı Cihân Şâkir Efendi adını taşıyan kasidesidir. **müfte'ilün fâ'ilün müfte'ilün fâ'ilün** kalıbıyla yazılmıştır. Toplam 15 beyitten oluşur. Yozgatlı Şakir Efendi'nin(k.s.) vasıflarının övüldüğü bir kasidedir. Son beyit dua beyitidir. Taşvancıoğlu mahlasını dua kısmından önceki beyitte söyler. Kasidede nesib bölümü yoktur.

Kasidede Yozgatlı Şakir Efendi'nin(k.s.) üstün vasıflarını saymaktadır; keramet ehli ve ilmi ile amel eden bir zât olduğundan, ilmi ledün sahibi olduğundan, İslam şeriatine bağlılığından, Nakşibendî yolunda olduğundan, Yozgatlı Ahmet Efendi'yi (k.s.) yetiştirdiğinden, kendisini ve kabrini ziyaret edenlerin istifade ettiğinden v.s. bahseder.

Diğeri ise dönemin Yozgat Valisi Necati Şentürk için yazdığı Kaside-i Gül adlı kasidesidir. **fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün** âruz kalıbıyla yazılmıştır. 30 beyitle

Tavşancıoğlu'nun en uzun âruz şiiridir. İlk kasidesinde olduğu gibi medhiye türündedir. Şiir acûz mısraları gül kelimesi ile biter, o yüzden Kaside-i Gül ismini vermiştir. Kasidede nesip bölümü vardır. Bu bölüm 12 beyitten oluşur. Nesip bölümü aynı zamanda bahriye niteliğindedir. Bu bölümde baharın gelişi ve gülün güzelliği ve vasıfları anlatılmaktadır; gül bir mazmun olarak sunulur. Şair tarafından gül ile kasidedinin muhatabı arasında bir bağ kurulmaktadır. 13. beyit girizgâh niteliğindedir. 14. beyitten 21. beyite kadar medhiye bölümü yer alır. 21 ve 22. beyitleri fahriye niteliğindedir. 23. beyitte şair mahlasını söyler. Bundan sonraki son beyte kadar dua bölümü yer alır. Son beyit ise bir tarih beyitidir. Tavşancıoğlu son beyitte dönemin Yozgat valisi Necati Şentürk'ün yaklaşık doğum tarihini işaret etmektedir.

Kaside-i Gül'de Necati Bey'in vasıfları anlatılır. Klasik kasidelerde görülen devlet ricalini övgü maksatlı yazılmış kasidelerdendir. Kasidede Necati Bey, kişiliğinin yanısıra valiliği döneminde yaptıkları ile övülür.

Ayrıca Tazarrûnâme başlığını taşıyan şiiri de yine Necati Şentürk Bey'e ithafen yazılmış olup Tavşancıoğlu ondan kendisine destek olmasını talep etmektedir. Bu şiirde Necati Bey, Güneydoğu Anadolu Bölgesinin tanınmış ve önemli simalarından Şeyh Abdurrahmâni Taği'ye(k.s.) benzetilmiştir. **mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün** kalıbıyla yazılan şiir, dörder mısradan oluşan bir musammattır. Aynı zamanda her benddeki son mısra aynen tekrar ettiğinden murabba'-ı mütekerrir türündendir. Kafiye düzenin ilk bendde **aaaa** diğerlerinde **bbba** şeklindedir.

- **Muşakkaklar**

Tavşancıoğlu, divan edebiyatında çok örneğine rastlanmayan esasen halk edebiyatına ait olup ince bir sanat ve zekâ gerektiren bir tür olan ve adına vezn-i âhar ya da vezn-i âher denilen beş adet murabba' da yazmıştır. Bu şiirler Muşakkaklar başlığı altında verilmiştir. Bu türün en meşhur örneği Avnî mahlaslı Yavuz Sultan Selim'e ait olduğu bilinmektedir.

Tavşancıoğlu'nun vezn-i âharları şunlardır:

I

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Gönlüm ancak / bezm-i meyde/ münhasıran/ mest olur

Bezm-i meyde/ münhasıran / zerkadeh / derdest olur

Münhasıran / zerkadeh / incinmeden / şikest olur

Mest olur /derdest olur /şikest olur / sermest olur

(Tavşancıoğlu, 2020: s.69)

II

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Düşdü gönlüm/ merhametsiz / bir nigâra / âl ile

Merhametsiz / bir nigâra /düşdü dil / ihmâl ile

Bir nigâra / düşdü dil / mahviyyet-i/ ikbâl ile

Âl ile / ihmâl ile /ikbâl ile / izlâl ile

(2020: s.69)

III

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Gözlerümden /seyl-i ahmer /cüş idiyor /hûna bak

Seyl-i ahmer /cüş idiyor /menba'-ı /Ceyhûna bak

Cüş idiyor /menba'-ı /zulme dönen/ gerdûna bak

Hûna bak /Ceyhûna bak /gerdûna bak /ya şuna bak

(2020: s. 69)

IV

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Zevk-i 'ışkı /ehl-i 'irfân /bilmediyse /kim bilür

Ehl-i 'irfân /bilmediyse /hükmüni /hâkim bilür

Bilmediyse /hükmüni /hâkim ele /tahrîm bilür

Kim bilür /hâkim bilür/ tahrîm bilür/ ya kim bilür

(2020: s. 70)

V

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Ey nigârum /bir sehergeh /bâd-1 subh ol /dâde gel

Bir sehergeh /bâd-1 subh ol/ hasteye /imdâde gel

Bâd-1 subh ol /haseteye /mânend-i ney/ feryâde gel

Dâde gel /imdâde gel / feryâde gel /âzâde gel

(2020: s.70)

Görüldüğü üzere her bir mısrayı oluşturan cüzler alt alta sıralandığında da aynı mısra ortaya çıkar. Bu şiirler zorluğu açısından Tavşancıoğlu'nun âruzda dolayısıyla divan edebiyatında ulaştığı inceliği ifade etmesi açısından hayli ilginçtir.

4.1.1.2. Şiirlerinde Kullandığı Âruz Kalıpları

Tavşancıoğlu tamamladığı âruz şiirlerinde belli başlı olarak âruzun 11 farklı kalıbını kullanmıştır. Aşağıda bu kalıplar ve kaç kere kullanıldığı verilmiştir.

Bunlardan 4'ü hezec bahrinden olup şu kalıplardır:

mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün kalıbını 7 şiirinde kullanmıştır.

mefâ'ilün fe'ülün mefâ'ilün fe'ülün kalıbını 1 şiirinde kullanmıştır.

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün kalıbını 3 şiirinde kullanmıştır.

mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ilün kalıbını 1 şiirinde kullanmıştır.

Remel bahrinden 2 kalıp vardır bunlar:

fa'ilâtün fa'ilâtün fa'ilâtün fâ'ilün en çok kullandığı kalıptır, 27 şiirinde kullanmıştır.

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün kalıbını 7 şiirinde kullanmıştır.

Muzâri bahrinden 2 kalıp vardır bunlar:

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün kalıbını 1 şiirinde kullanmıştır.

müstef'ilün fe'ülün müstef'ilün fe'ülün kalıbını 1 şiirinde kullanmıştır.

Münserih bahrinden 1 kalıp vardır:

müstef'ilün fâ'ilün müstef'ilün fâ'ilün kalıbını 1 şiirinde kullanmıştır.

Recez bahrinden 1 kalıp vardır:

müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün kalıbını 3 şiirinde kullanmıştır.

Ayrıca **mef'ûlü fâ'ilâtün mefâ'ilün fe'ûlün** kalıbını da 1 kere kullanmış ama hangi bahirden olduğu tarafımızdan tespit edilememiştir.

4.1.2. Hece Şiirlerinde Biçim ve Ölçü

Bu başlık altında Tavşancıoğlu'nun hece ölçülü şiirleri biçim, ölçü ve ahenk unsurları açısından incelenecektir.

4.1.2.1. Hece Şiirlerinde Nazım Biçimleri

Tavşancıoğlu'nun hece şiirleri büyük ölçüde halk ve tekke edebiyatındaki hece şiirlerinin nazım türlerinden oldukça farklıdır. Modern hece diye tabir edilmesi daha uygun olan şiirlerdir. Necip Fazıl Kısakürek'in ilk dönem şiirlerinde görülen modern hece yani hece ölçüsü ile yazılmakla beraber belli bir anlam ve ölçü kalıbı olmayan duygu dünyası daha kişisel olan şiirlerdir. Bununla beraber Tavşancıoğlu şiirinde klasik halk ve tekke edebiyatının bazı nazım türlerine örnek olabilecek şiirler de vardır. Bunların başında koşma gelmektedir.

Koşma türüne şiirlerinden birisi Kaçak Gözlerin şiiridir. Şiir, koşma nazım biçimi içinde güzelleme koşmalarına giren bir şiirdir. İşlenen konu, hece sayısı ve uyak düzeni – **abab cccb dddb eeeb fffb gggb hhhb**- göz önüne alındığında tipik bir koşma örneği olduğunu söyleyebiliriz. Şairliği bölümünün başlarında da ifade ettiğimiz gibi kendisine “ustam” dediği Abdurrahim Karakoç'un etkisiyle Tavşancıoğlu'nda halk edebiyatından bir damarın olduğunu söyleyebiliriz.

Koşma nazım birimine örnek olarak verilebilecek bir diğer şiir de Dehre Ağıt şiiridir(Tavşancıoğlu, 2020: s. 166).

Tavşancıoğlu'nun koşmaları içinde taşlama türüne örnek olabilecek şiirleri de vardır. Bunlardan biri olan Pardon şiiridir(Tavşancıoğlu, 2010?: s. 84).

Bunların yanında farklı uygulamalar da vardır. Âruz ölçüsüyle yazdığı ama modern sayılabilecek bir şiir olan Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün(Tavşancioğlu, 2020: s. 199) adlı şiiri bunlardandır.

Bir de ölçü olarak hece ama biçim olarak klasik şiiri andıran Gazel(Tavşancioğlu, 2020: s. 143) adlı şiiri de bu tür farklı çalışmalara örnektir.

- **Hece Şiirlerinde Nazım Birimleri**

Nazım birimi genelde dördlüktür. Ancak dördlüklerden oluşan şiirlerinin yanında her kıt'ası farklı sayılarda dizelerden oluşan şiirleri de vardır, Bunlar: Kof yüreğin Sızısı (2020: s.120) ve Gazzeli Çocuk(2008, s. 1), Rüya Atlar(2005, s.33) şiirlerinde altışar dizeden, Ve Su Ve Suç Ve Suna(2010?: s. 53) şiirinde beşer dizeden, yukarıda verdiğimiz Gazel (2020: s. 143) şiiri ise ikişer dizeden oluşmaktadır.

Bir Nice Uyanmak (2003: s. 35) şiiri 16 dizelik tek bir bentten oluşmaktadır.

Söze Başegenler(2005: s. 32) şiiri serbest ölçülü bir şiir olmasının yanı sıra ölçüsüz dizelerden oluşan bölümlerin arasında toplamda 3 adet 11'li hece ölçülü dördlük bulunmaktadır.

Sivrisinek(2020: s. 136), Yaşlı Kadın 1, Yaşlı Kadın 2(2020: s. 138), Serçe(2020: s. 176), Hani Ya(2020: s. 188) şiirleri tek dördlükten oluşan şiirleridir.

4.1.2.2. Hece Ölçülü Şiirlerinde Ölçü

Tavşancioğlu hece şiirlerinde nizami şeklide 14'lü ve 11'li hece ölçülerini kullanmıştır. 14'lü ölçüde 7+7, 11'li 6+5 durak sistemini kullanmıştır. Duraksız dize sayısı yok denecek kadar azdır.

Gazel (Tavşancioğlu, 2022: s. 143) şiirinde 6+5, 11'li hece ölçüsü kullanılmasına rağmen bazı dizelerde durak bulunmamaktadır:

Gül ve taşın huzurunda recm olup **durak yok**
Üstüme gölgeler/ yağsın diyorum **6+5**

Bulut bulut seğirten intikamlar **durak yok**

Bana bulut bulut ağsın diyorum **6+5**

...

Nar çiçeği tomurcuğunda suzan **durak yok**

Kalp adlı eriyen yağısın diyorum **6+5**

(2020: s.143)

Bu örneğin dışında -yazım yanlışlığı yok ise- bütün hece şiirlerinde 7+7 veya 6+5 ölçüsü hatasız olarak görülmektedir. Ölçüye uyabilmek adına da şiirselliğin dışına çıkıldığı veya dil olarak akıcılığın tıkanıdığı da görülmez. Bu durum Tavşancıoğlu'nun hece ölçüsünü kullanabilmedeki ustalığının göstergesi olarak kabul edilebilir.

Hece ölçülü şiirlerinin hece sayıları aşağıdaki tabloda işaretlenmiştir:

4.1. Hece ölçülü şiirlerinin hece sayıları

Şiirler	Hece Sayısı	Şiirler	Hece Sayısı	Şiirler	Hece Sayısı	Şiirler	Hece Sayısı
Acz	11	Gece Yürüyüşü	14	Mihr-i Can	14	Suna	14
Ahval	11	Gel	11	Mitos	11	Suya Kanayan	14
Akıl Siyah Kelebek	14	Gelmeme Çağrısı	11	Mor ve Aksak Ritim	14	Sürgün Şehir	14
Anne	11	Gitme	11	Mürteci Diyalektik	14	Şehre Mersiye	11
Avdetten Yana	14	Gömülmüş Baltalara Yergi	14	Müzayede	11	Şölen	11
Bağbancı	14	Hafakan	14	Nakkaş	11	Şubatta Murabaha	14
Başka İşaret	14	Hani Ya	11	Nefes	14	Talihsiz Bilet	11
Bayrak Tutan Köleler	14	Hey Dost	11	Nişan	11	Taşların Kızı	11
Belkıs	14	Heykel ve Tıraş	11	Öyle Kal	11	Tehcir	14
Beş Yüz On Üç	14	Hoşçakal	11	Pardon	11	Tek Kişilik Mahşer	14
Bezgin Temren	14	İçerden Ben	14	Rahvan Tutku	14	Tenhada Kalan	14
Bir Nice Uyanmak	11	İlaç	11	Redd-i İnfaz	11	Tık Tak	14
Cam Kırığı	14	İyimser Tahmin	14	Resm-i Geçit	14	Turna Akşamı	14
Cinnet Odası	11	Kaçak Gözlerin	11	Ruhun Dökülürken Söyledikleri	14	Tülüat	11
Çağrı	11	Kaneviçe	14	Rüya Atlar	11	Üsküdar'da Bir İntihar Denemesi	11
Damarsa Çatlar	14	Kara Kışa Bildiri	14	Sabır	11	Ve Su Ve Suç Ve Suna	11
Damlacık	14	Kentliden Kaç	11	Safari	11	Vehim	11
Dehre Ağıt	11	Kızıl Şeritlerle Gizlenemeyen Ölüm	11	Sancı	11	Virüs	14
Deli Kız	11	Kızılca Cemre	14	Sarı Çocuk	14	Vuramam ki	11

4.1. Hece ölçülü şiirlerinin hece sayıları(devamı)

Şiirler	Hece Sayısı	Şiirler	Hece Sayısı	Şiirler	Hece Sayısı	Şiirler	Hece Sayısı
Deniz Kızı	11	Kızıksesli Kuşatması	14	Seda	11	Yangın	11
Duydun mu	11	Kof Yüreğin Sızısı	14	Serçe	11	Yaşlı Kadın-1	14
Düşeyazan	14	Korku	14	Serseri	14	Yaşlı Kadın-2	14
Elif	14	Küçük Cennetin Sesi	14	Sıla-i Rahim	14	Yavrukuş Adına Yakarma	14
Enkaz Raporu	14	Lila Mısra	11	Sıraca	14	Yeni Ülke	11
Erime Bulutlarda	14	Lügatçe	11	Sızının Kadim Haritası	14	Zamansız Konuk	14
Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	11	Mal Beyanı	11	Sivrisinek	14	Zayi	11
Falçı	11	Melankoli	14	Sokaklar Janus	14	Zelil-i Mümtaz	11
Fırarın Ardından Rakseden Çocuklar	14	Melekler de Uyumalı	11	Son Akşam	11		
Gazel	11	Merhaba-1	11	Sosyetik Zillet	11		
Gazzeli Çocuk	14	Merhaba-2	11	Sökün	11		

4.1.2.3. Hece Şiirlerinde Ahenk Unsurları

Tavşancıoğlu'nun hece şiirlerinde ahenk unsuru olarak redif ve uyaklar önemli yer tutar. Kullandığı uyaklar içinde zengin ve tunç uyaklar sayıca fazladır. Yarım uyak çok az kullanmıştır. Toplam 117 hece şiiri incelenmiş ve 1646 uyak ve redif tespit edilmiştir. 576 yerde redif vardır. Uyak sayıları: zengin uyak 387, tam uyak 358, tunç uyak 282 ve yarım uyaktır 43, cinaslı uyak 2'dir. Bunlar içinde yapımı diğerlerine göre zor olan tunç uyakların sayıca fazlalığı dikkat çekmektedir.

Aşağıdaki tabloda Tavşancıoğlu'nun hece şiirlerindeki redif ve uyak sayıları verilmiştir:

4.2. Tavşancıoğlu'nun hece şiirlerinde çeşitlerine göre uyak sayıları

	Şiirler	Uyak Sayıları							Uyak Sayıları					
		Redif	Yarım Uyak	Tam Uyak	Zengin Uyak	Tunç Uyak	Cinaslı Uyak		Redif	Yarım Uyak	Tam Uyak	Zengin Uyak	Tunç Uyak	Cinaslı Uyak
1	Acz	2		1	2	1	59	Merhaba-1	3			2	1	
2	Ahval	3			4	2	60	Merhaba-2	4		2	2	1	
3	Akıl Siyah Kelebek	5		4	4	4	61	Mihr-i Can	11	1	7	9	7	
4	Anne	3		1	7	2	62	Mitos	1	1	2	4	1	
5	Avdetten Yana	12	2	9	2	1	63	Mor ve Aksak Ritim	7		7	7	3	
6	Bağbancı	1			2	2	64	Mürteci Diyalektik	6		5	5	2	
7	Başka İşaret	5		1	4	4	65	Müzayede	3	2	2		1	

4.2. Tavşancıoğlu'nun hece şiirlerinde çeşitlerine göre uyak sayıları(devamı)

8	Bayrak Tutan Köleler	9		6	2	2		66	Nakkaş	3	1	1	2	2
9	Belkıs	6		4	5	3		67	Nefes	2	1	1		2
10	Beş Yüz On Üç	3		3	2	1		68	Nişan	3			3	1
11	Bezgin Temren	4	1	1	3	3		69	Öyle Kal	4		2	3	3
12	Bir Nice Uyanmak	6		5	2	1		70	Pardon	4		4	4	2
13	Cam Kırığı	6		6				71	Rahvan Tutku	4		4	3	1
14	Cinnet Odası	4	1	3	6	1		72	Redd-i İnfaz	7		5	2	1
15	Çağrı			1	2	1		73	Resm-i Geçit	6		1	8	3
16	Damarsa Çatlar	6		2	4	4		74	Ruhun Dökülürken Söyledikleri	5	1	1	2	4
17	Damlacık	4		3	3	2		75	Rüya Atlar	3		2	6	7
18	Dehre Ağıt	6	1	4	4			76	Sabır	3		1	1	
19	Delî Kız	1		5	2			77	Safari	2		2	2	4
20	Deniz Kızı	5	1	3	1	1		78	Sancı	4	1	3	3	1
21	Duydun mu	2		1	2			79	Sarı Çocuk	8		5	3	1
22	Düşeyazan	5		5	3	1		80	Seda	3		3	3	
23	Elif	2	1	2	5	1		81	Serçe	1			1	
24	Enkaz Raporu	6		3	5	4		82	Serseri	6		5	1	1
25	Erime Bulutlarda	4		1		5		83	Sıla-i Rahim	6		3	3	2
26	Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	10	2	6	4	2		84	Sıraca	11	1	5	3	5
27	Falcı	4	1	1	5	3		85	Sızının Kadim Haritası	14	1	6	11	8
28	Fırarın Ardından Rakseden Çocuklar	5		7	5			86	Sivrisinek			2		
29	Gazel							87	Sokaklar Janus	7		4	14	2
30	Gazzeli Çocuk	15	1	7	6	4		88	Son Akşam	7		9	11	2
31	Gece Yürüyüşü	7		5	4	1		89	Sosyetik Zillet	1	1	1	4	2
32	Gel	4	1	6	2	1		90	Sökün	3	1	1	2	4
33	Gelmemeye Çağrı	2		1		1		91	Suna	12	2	6	6	10
34	Gitme	7	2	2		2		92	Suya Kanayan	12		4	5	6
35	Gömülmüş Baltalara Yergi	3		1	1	2		93	Sürgün Şehir	3		5	1	2
36	Hafakan	7		6	3	1		94	Şehre Mersiye	4		2	4	2
37	Hani Ya	1				1		95	Şölen	3		5	6	6
38	Hey Dost	3	1	3	1	1		96	Şubatta Murabaha	12		8	5	3
39	Heykel ve Tıraş	7		1	4	7		97	Talihsiz Bilet	4		3	1	4
40	Hoşçakal	1		2	1	1		98	Taşların Kızı	2		1	2	1
41	İçerden Ben	6		4	2	5		99	Tehcir	8	1	5	3	3
42	İlaç			3	1			##	Tek Kişilik Mahşer	6	1	3	5	3
43	İyimser Tahmin	3	1	2		1		##	Tenhada Kalan	3		1	4	1
44	Kaçak Gözlerin	5		2	8	3		##	Tik Tak	5			4	4
45	Kaneviçe	2		2	3	1		##	Turna Akşamı	4		2	5	1
46	Kara Kışa Bildiri	7		6	7	3		##	Tülüat	2		1	3	2

4.2. Tavşancıoğlu'nun hece şiirlerinde çeşitlerine göre uyak sayıları(devamı)

47	Kentliden Kaç	3		4	1	1		##	Üsküdar'da Bir İntihar Denemesi	10	1	4	9	3	1
48	Kızıl Şeritlerle Gizlenemeyen Ölüm	9	3	4	2	1		##	Ve Su Ve Suç Ve Suna	21		10	7	6	
49	Kızılca Cemre	6		6	3	2		##	Vehim	7	1	6	1	2	
50	Kızkulesi Kuşatması	9	1	1	5	7		##	Virüs			1	2	1	
51	Kof Yüreğin Sızısı	9		7	5	3		##	Vuramam ki	4		3		1	
52	Korku	4	1		2	1		##	Yangın	5	1	3	2	1	
53	Küçük Cennetin Sesi	7		4	2	5		##	Yaşlı Kadın-1				2		
54	Lila Mısra	2		2	3	4		##	Yaşlı Kadın-2	1		1	1		
55	Lügatçe	4		4		5		##	Yavrukuş Adına Yakarma	7	1	3	3	5	
56	Mal Beyanı	3		3	7	4		##	Yeni Ülke	3		2	1	1	
57	Melankoli	2		1	2	7	1	##	Zayi	3	1	1	1		
58	Melekler de Uyumalı	7		2	9	5		##	Zelil-i Mümtaz	3		1	4	4	

Zengin ve tunç uyakların dikkat çeken fazlalığı, Tavşancıoğlu şiirinin özgün bir özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiiri bir ses ve ritim meselesi üzerinden gören Tavşancıoğlu şiirde ahengi önemsemekle beraber üretimi gayet zor olan zengin ve tunç uyak kullanmasıyla dil işçiliğinde ustalığını göstermiştir. Böylesine zengin ahenk unsurlarının varlığı farklı ve yeni uyak biçimlerinin de kullanılmış olması bu alanda yeni çalışmalara zemin oluşturacak kadar fazladır.

Matematiğe ilgisinin yüksek düzeyde olduğunu bildiğimiz Tavşancıoğlu'nun şiirde matematiksel bir bakışla yaklaşmış olduğunu uyak kullanımdan çıkarabilmemiz mümkündür.

Şiirler dil bakımından incelendiğinde içlerindeki uyak yönünden zenginliğe kurban edilmediği de açık seçik görülecektir. Yoğunlukla kullandığı zengin ve tunç uyaklar dil ve anlatımda herhangi bir kasıntı ve engele sebep olmamıştır. Bu açıdan Tavşancıoğlu'nun zengin bir kelime dağarcığına sahip olduğu ve bu kelimelerin ustalikle yerini bulduğunu söylemek zor değildir.

Uyak düzeni yer yer farklılıklara rağmen genelde **abab cdcd ...** şeklinde çapraz uyak; bazısında da **abab cccb ...** şeklinde koşmalarda görülen ilk kıtası çapraz, diğerleri düz uyak düzeninde sıralandığı görülür. Bununla beraber farklı uyak düzenlerine de rastlanır. Beşliklerden oluşan; Ve Su Ve Suç Ve Suna (2010?: 53)şiiri **ababa cdcdc efefe ghghg iiii jkjkj lmlml nonon öpöpö rrsrş ştşş üüüü;**

altılıklardan oluşan Gazzeli Çocuk (2008, 1) şiiri **ababaa cdcdaa efefaa ghghaa iiiiaa jkjkaa**, Rüya Atlar(2005, 33) şiiri **ababcc dedecc fgfgcc hihicc jkjccc**, Kof Yüreğin SIZISI(2022, 120) şiiri **ababcc efefgg hihiii jkjkl mmmnoo** uyak düzeni ile karşımıza çıkmaktadır.

Bazı şiirlerinde uyak düzeni düzensizdir, Yangın(2022, 147) şiirindeki **abab bccb dedb bbbb** uyak düzeni buna örnektir. Bu şiirdeki uyak düzeni bilinen ve çok kullanılan düzenlerden farklıdır.

Aşağıdaki tabloda Tavşancıoğlu'nun hece şiirlerinde kullandığı uyak düzeni verilmiştir:

4.3. Tavşancıoğlu'nun şiirlerinde kullandığı uyak düzenleri

Şiirler	Uyak Şeması
Acz	abab cdc
Ahval	aaab cccb dddb eeb
Akıllı Siyah Kelebek	abab cdc efef ghgh iii jkj
Anne	abab cdc efef ghgh iii
Avdetten Yana	abab cdc efef ghgh iii jkj lmlm
Bağbancı	abab cccb
Başka İşaret	abab cdc efef ghgh iii
Bayrak Tutan Köleler	abab cdc efef ghgh iii
Belkıs	abab cdc efef ghgh iii jkj
Beş Yüz On Üç	abab cccb dddb eeb
Bezgin Temren	abab cdc efef ghgh
Bir Nice Uyanmak	abab cdc efef ghgh
Cam Kırığı	abab cdc efef
Cinnet Odası	abab cdc efef ghgh iii jkj
Çağrı	abab cccb
Damarsa Çatlar	abab cdc efef ghgh iii
Damlacık	abab cdc efef ghgh
Dehre Ağıt	abab cccb dddb eeb fffb b
Deli Kız	abab cdc efef ghgh
Deniz Kızı	abab cdc efef
Duydun mu	abab cccb
Düşeyazan	abab cdc efef ghgh iii
Elif	abab cdc efef ghgh iii
Enkaz Raporu	abab cdc efef ghgh iii jkj
Erime Bulutlarda	abab cdc efef ghgh iii
Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	abab cdc efef ghgh iii jkj lmlm

4.3. Tavşancioğlu'nun şiirlerinde kullandığı uyak düzenleri (devamı)

Falci	abab cccb dddb eeeb fffb gggb
Fırarın Ardından Rakseden Çocuklar	abab cded efef ghgh iiii jkjk
Gazel	ab cb db eb fb gb hb ib
Gazzeli Çocuk	ababaa cdcdaa efefaa ghghaa iiiiiaa jkjkaa
Gece Yürüyüşü	abab cded efef ghgh iiii
Gel	abab cded efef ghgh iiii
Gelmemeye Çağrı	abab cccb
Gitme	abab cded efef
Gömülmüş Baltalara Yergi	abab cded
Hafakan	abab cded efef ghgh iiii jkjk
Hani Ya	abcb
Hey Dost	aaab cccb dddb eeeb
Heykel ve Tıraş	abab cded efef ghgh iiii jkjk
Hoşçakal	abab cded
İçerden Ben	abab cded efef ghgh iiii jkjk
İlaç	abab cded
İyimser Tahmin	abab cccb
Kaçak Gözlerin	aaab cccb dddb eeeb fffb gggb hhhb
Kaneviçe	abab cded efef
Kara Kışa Bildiri	abab cded efef ghgh
Kentliden Kaç	abab cded efef
Kızıl Şeritlerle Gizlenemeyen Ölüm	abab cded efef ghgh iiii
Kızılca Cemre	abab cded efef ghgh iiii jkjk
Kızkulesi Kuşatması	abab cded efef ghgh iiii jkjk lmlm
Kof Yüreğin Sızısı	ababcc efefgg hihiii jkjkll mnmnoo
Korku	abab cded
Küçük Cennetin Sesi	abab cded efef ghgh iiii jkjk
Lila Mısra	abab cded efef ghgh iiii
Lügatçe	abab cccb dddb ebeb
Mal Beyanı	aaab cccb dddb eeeb fffb gggb hhhb
Melankoli	aaab cccb dddb eeeb fffb
Melekler de Uyumalı	abab cded efef ghgh iiii jkjk lmlm nono
Merhaba-1	abab cccb
Merhaba-2	aaab cccb dddb eeeb
Mihr-i Can	abab cded efef ghgh iiii jkjk lmlm nono öpöp rrsr şştş uüüü
Mitos	abab cded efef ghgh
Mor ve Aksak Ritim	abab cded efef ghgh iiii jkjk lmlm nono
Mürteci Diyalektik	abab cded efef ghgh iiii jkjk
Müzayedede	aaab cccb dddb
Nakkaş	aaab cccb dddb

4.3.Tavşancioğlu'nun şiirlerinde kullandığı uyak düzenleri (devamı)

Nefes	abab cdcd
Nişan	abab cdcd
Öyle Kal	abab cdcd efef ghgh
Pardon	aaab cccb dddb eeeb fffb gggb
Rahvan Tutku	abab cdcd efef ghgh
Redd-i İnfaz	abab cdcd efef ghgh
Resm-i Geçit	abab cdcd efef ghgh iii jkjk
Ruhun Dökülürken Söyledikleri	abab cdcd efef ghgh
Rüya Atlar	ababcc dedecc fgfgcc hihicc jkjkcc
Sabır	abab cccb
Safari	aaab cccb dddb eeeb
Sancı	abab cdcd efef ghgh
Sarı Çocuk	abab cdcd efef ghgh iii
Seda	aaab cccb dddb eeeb
Serçe	abcb
Serseri	abab cdcd efef ghgh
Sıla-i Rahim	abab cdcd efef ghgh
Sıraca	abab cdcd efef ghgh iii jkjk lmlm
Sızının Kadim Haritası	abab cdcd efef ghgh iii jkjk lmlm nono öpöp rsrs şşt ştt uüüü vyvy
Sivrisinek	abcb
Sokaklar Janus	abab cdcd efef ghgh iii jkjk lmlm nono öpöp rsrs
Son Akşam	abab cdcd efef ghgh iii jkjk lmlm nono öpöp rsrs şşt
Sosyetik Zillet	abab cdcd efef ghgh
Sökün	aaab cccb dddb eeeb
Suna	abab cdcd efef ghgh iii jkjk lmlm nono öpöp rsrs şşt uüüü v
Suya Kanayan	abab cdcd efef ghgh iii jkjk lmlm nono
Sürgün Şehir	abab cdcd efef ghgh
Şehre Mersiye	abab cdcd efef ghgh
Şölen	abab cdcd efef ghgh iii jkjk lmlm nono öpöp
Şubatta Murabaha	abab cdcd efef ghgh iii jkjk lmlm nono
Talihsiz Bilet	abab cdcd efef ghgh
Taşların Kızı	abab cdcd
Tehcir	abab cdcd efef ghgh iii jkjk
Tek Kişilik Mahşer	abab cdcd efef ghgh iii jkjk
Tenhada Kalan	abab cdcd efef
Tik Tak	abab cdcd efef ghgh
Turna Akşamı	abab cdcd efef ghgh iii
Tülüat	aaab cccb dddb eeeb
Üsküdar'da Bir İntihar Denemesi	abab cdcd efef ghgh iii jkjk lmlm nono öpöp
Ve Su Ve Suç Ve Suna	ababa cdcdc efefe ghghg iiiii jkjkj lmlml nonon öpöpö rsrsr şştşş uüüüü

4.2. Tavşancıoğlu'nun Őirlerinde kullandığı uyak düzenleri (devamı)

Vehim	abab cdcd efef ghgh iiii jkjk
Virüs	abab cdcd
Vuramam ki	abab cdcd
Yangın	abab bccb dedb bbbb
Yaşlı Kadın-1	abab
Yaşlı Kadın-2	abab
Yavrukuş Adına Yakarma	abab cdcd efef ghgh iiii jkjk
Yeni Ülke	abab cdcd
Zamansız Konuk	abab cdcd efef ghgh iiii jkjk
Zayi	abab cccb
Zelil-i Mümtaz	abab cdcd efef ghgh

- **Hece Őirlerindeki Diğer Ahenk Unsurları**

- **Tekrarlar**

Őir sanatında tekrarlar önemli bir ahenk unsurudur. Bir dizenin, sözcük veya ekin aynen tekrarına rediftir. Bunun dışında kalan tekrarlar da şirin ahengi ve ritmini sağlamakta şairler tarafından sıklıkla kullanılır. Tavşancıoğlu da kimi őirlerinde tekrarlardan yararlanmıŐtır.

Dize içlerinde ve dizeler arası kelime tekrarları bazı örneklerle Şunlardır:

Kızılca Cemre őirinde:

Say ki ejderha dili sözüm zehir zemberek

Say ki nabzımda atan şeytanımın kalbiydi

Say ki yoluna çıkıp zehir kusan engerek

Özü kahır topraklar yedirilmiş gibiydi

(Tavşancıoğlu, 2022,s 94)

Korku őirinde:

Korkunun eğirdiği ipliklerle bağladım

Seni bir yaşlı kayın ağacına hüzünle

Gideceksin diye takvimden korktum ağladım

Bütün aynalara ben girdim senin yüzünle

Bütün renkleri yaktım kehkeşana inatla

Bütün hikâyeleri mahzeninde gizledim

Perçeminden diktiğim bir çift vahşi kanatla

Bulutlara yükseldim seni ordan seyrettim

(2022,s 95)

Mor ve Aksak Ritim şiirinde:

Nasıl olsa **ellerin ah o beyaz ellerin**

Ah o beyaz ellerin bıçak urgan baldıran

(2022,s 97)

Sokaklar Janus şiirinde:

Hürriyet budalası deyin soylu yanıma

Soyağacım halbuki kumrulara sığınak

Bu **sokaklar** bu sürat bu erkence bunama

Bu sel yanlış akarken ben miyim erken bunak

Sokaklar ki yürüyen heykellere kaide

Sokaklar akıp giden ruhlara kaygan mecra

Her gözünü açanın gözü bir fedaide

Her kavgada bir kadın kucağı en lüks ücra

(2022, s 105)

Beş Yüz On Üç şiirinde:

Beş yüz on iki tırnak söküldü kerpetenle

Beş yüz on iki damar tığ tığ yarıldı gitti

Beş yüz on iki ceset taşındı bu bedenle

Beş yüz on iki umut kefen sarıldı gitti

Beş yüz on iki oyun yarım kaldı kursakta

Beş yüz on iki cinnet emzirildi kucakta

Beş yüz on iki maya zehirlendi kundakta

Beş yüz on iki hamur susuz karıldı gitti

Beş yüz on iki sefer teğet geçildi ölüm

Beş yüz on iki hicret uzadı büklüm büklüm

Beş yüz on iki yolda deve dikenini zulüm

Beş yüz on iki menzil çıplak varıldı gitti

Beş yüz on iki yorgun ruh ve pejmürde cisim

Beş yüz on iki izbe zabıt görmez adresim

Beş yüz on iki çizgi kirli duvarda resim

Beş yüz on iki gece evvel darıldı gitti..

(2022,s 139)

Yangın şiirinde:

Bir **yangın** var şehrin kuytularında
Dört duvara mahkûm bir can **yanıyor**
Çılgılık yok yananlar uykularında
Telaş **yanıyor** heyecan **yanıyor**

Bir **yangın** var renkler bir bir eriyor
Bir **yangın** hissetmek yanmaktan da zor
Buğulu bir sahne buğulu dekor
Çağları saklayan bir an **yanıyor**

Bir **yangın** var umur bekler yürekler
Bir **yangın** yürekler bir umut bekler
Körpecik hayaller masum dilekler
Yanıyor hem de doğmadan **yanıyor**

Bir **yangın** yanan ölmeden **yanıyor**
Ruh **yanıyor** körpe beden **yanıyor**
Bir bilen yok her şey neden **yanıyor**
Yangınlardan arta kalan **yanıyor**

(2022,s 147)

4.2. Şiirlerindeki Temalar

Tavşancıoğlu şiirlerinde tema, şiirlerin türüne ve dönemine göre genellenebilir. Söz gelimi âruz şiirleri klasik şiirin genel temalarını ele alırken ilk dönem ve çoğunluğu hece ölçülü olan şiirlerinde melankoli ağır basar. Serbest şiirleri ise klasik şiirden yansımalar görmekle beraber konuları daha belirgin şiirlerdir. Son döneminde yazdığı Romalı Mualla şiirleri ise ironi izleğinde sosyal ve tarihi meseleleri de içerdiğini görürüz.

Tavşancıoğlu şiirlerinde bariz bir açıklıkla görülen temaları sıralayıp bu temaları şiirlerinden örneklerle göstermeye çalışacağız. Tavşancıoğlu'nun şiirlerinde öne çıkan temalar; melankoli, aşk ve sevgili, sosyal meseleler ve ironi şekilde sıralanabilir.

4.2.1. Melankoli

Hüzün, Tavşancıoğlu'nun şiirlerinin başat temasıdır. Neredeyse tüm şiirlerinde hüzün, melankoli derecesinde hissedilir. Özellikle ilk dönem şiirlerinde ağır basar. Şairin melankolinin sebebi, çoğu kere sevgilinin kendisi bazen sevgiliden ayrı oluş bazen mekân bazen şehir bazen toplumsal durum ve olaylar olabilir. Aslında melankoli tüm diğer temaların da içindedir. Lirik bir şair olan Tavşancıoğlu'nun şiirleri melankoli şiirleridir dense yeridir.

Melankoli kavramı kökeni Antik Yunan'a dayanan bir kavramdır. İlk defa Hippocrates'in kullandığı melankoli, "Kara Safra" anlamına gelir. Hem bir hastalık hem de bir deha eseri olduğu üzerinde durulmuştur. (Korkmaz, 2018, s. 20) Aristo'nun melankolik insanlar için yaptığı tespit oldukça dikkat çekicidir: "Neden felsefede, siyasette, şiirde, sanatlarda bütün sıradışı adamlar bariz melankoliktir?" (Aristo, 2007, s. 108) Melankoli üzerine çalışmalar yapmış olan Serol Teber melankoliyi, "Melankoli, özellikle toplumsal huzursuzlukların arttığı dönemde yaşanan güvensizlik ortamlarında sıklıkla sözü edilmeye başlanan bir yaşam tarzı, bir ruhsal durum, bir

kişilik tipidir.” (Teber, 2009, s.9) şeklinde tanımlar. Çelikörs’e göre melankoli “Yoğun bunalımın yarattığı, bireyin zamanla kendine, ait olduğu topluma ve mekânlara karşı hissettiği yabancılaşma duygusudur” (Çelikörs, 2019, s.3). Tüm bu tanımlama ve tespitlerle beraber melankoli genelde hastalıklı bir ruh hâli olarak tanımlanmıştır.

Melankolinin sanata ve edebiyata yansması ise kaçınılmaz bir durumdur. Teber bu durumla ilgili olarak şunları söyler:

Melankolik insan, yaratıcılık ile tinsel-bedensel felç, bir tür donakalış arasındaki olağanüstü gerilimli ortamda, bir şeylerin yanlışlığını sezinlemekte, daha doğrularının yapılabileceğini düşlemekte ama -nedense- bir türlü gönlünce daha güzel bir şeyler başaramamanın acısını yaşamaktadır. Sanatın ve felsefenin ya da en yalınından sahici ve anlamlı bir yaşamın dölyatağı, belki de tam da bu gerilimli ortamdır. Bilemiyoruz. (Teber, 2009, s.353)

Teber’e göre tarif ettiği gerilimli ortam yani melankolik ruh hali sanatçının üretimine doğrudan etki eder.

Tavşancıoğlu’nun hayat hikâyesine baktığımızda yukarıda kısaca aktardığımız görüşlerle örtüşen bir ruh hali içinde olduğunu görüyoruz.

Tavşancıoğlu şiirinde melankolik tavrın öne çıktığı bazı şiirlerini ele alarak açıklamaya çalışacağız. İlk olarak klasik tarz şiirlerinde melankoliye değinecek olursak şunları söyleyebiliriz:

Tavşancıoğlu bir gazelinin mahlas beytinde kendini “dert ehli” olarak tanımlar:

Tâlihî insâfî evvelden Zuhûri güft ü gû

Ehl-i derdem rahm-ı tâli’den murâd ummak acerb

(Tavşancıoğlu, 2020: s. 28)

Hem bu beyitte hem de “Der yemm-i gam bâkî benem gussaya tiryâkî benem” (2020: s. 68) dizesinde kendini dert ve gam içinde yok olmuş, derde ve gama müptela olarak tasvir eder. Yine bir başka dize de “Kamu ‘ilâc-ı cihân dahi müessir olamaz” (2020: s. 31) şeklinde ifade ederek bu derdine kimsenin ilaç olamayacağını ifade etmektedir. Şarin bu dizelerinde üzerine yapışıp kalan melankoliyi tasvir ettiğini görüyoruz. Ümitsizdir, bu halden kurtulamayacağını hiçbir şeyin bu durumdan kendisini kurtaramayacağını düşünmektedir. Bariz melankolik bir tavidir.

Şairde melankolinin yarattığı hüznün öyle büyüktür ki bunu aşağıdaki beyitte mübalağa yoluyla anlatır:

Ne demdür eşk-i çeşmüm Şat u Ceyhûna bâ'is
Hezârân sûz-ı nagmem ney ü kânûna bâ'is

(2020: s. 33)

Şairin bu dizelerde klasik edebiyatın imkânları içinde melankolisini abartı ile beyan ettiğini görüyoruz. Gözyaşı ve inlemeler melankolik hüznün göstergeleridir.

Şair dert ve kederlerinin kaynağını ifade etmek için klasik şiirde çokça görülen felek mazmununa başvurur:

Elem ü derd ü gam u mihnetüm olmaz ta'dâd
Dâd elinden felegün çarh-ı denîden imdâd

Kûh-ı mihnetde külüngi çalâruz nevbet ile
Kendü derdin unudur da bana ağlar Ferhâd

Gezemez murg-ı dilüm emn ü emân üzre hemân
Ne umar katre kanumdan felek adlu sayyâd

Dil-i nâşâdumı gördükde meded eylemeyen
Cümle ahbâbumuz olsun dü cihânda yine şâd

Kesme imdâdı Zuhûrî şeb ü rûz eyle niyâz
Gün olur dâde gelür bir eli kanlu cellâd

(2020: s. 34)

Şair dert ve mihnetinin sebebini felek olarak gösterdikten sonra derdinin büyüklüğünü anlatmak için Ferhad mazmunundan yararlanır. Öyle ki şair, dertlerinin dağları aşk derdiyle delen Ferhad'dan bile daha fazla olduğunu söyler ve Ferhad'ı kendine ağlatır. Bu kadar dert ile hemhal iken dostlarının kayıtsızlığından da yakınmaktadır. Ama tüm dertlerine rağmen yardım ümidiyle duaya sığınmayı kendine telkin etmektedir.

Diğer şiirlerinde melankoli, şiirin ruhudur. Tüm şiirlerinde hüznü bir hava vardır. Sevinçleri bile buruktur. İroni taşıyan Romalı Mualla şiirlerinde de derinlerden gelen bir hüznü hissedilir.

Şiir adlarının çoğunda bile melankolik bir çağrışım vardır: Acz, Bayrak Tutan Köleler, Bezgin Temren, Cam Kırığı, Cinnet Odası, Damarsa Çatlar, Dehre Ağıt, Düşeyazan, Enkaz Raporu, Erime Bulutlarda, Fırarın Ardından Rakseden Çocuklar, Gece Yürüyüşü, Gelmemeye Çağrı, Gitme, Gömülmüş Baltalara Yergi, Hafakan, Hani Ya, Hoşça kal, İyimser Tahmin, Kaçak Gözlerin, Kara Kışa Bildiri, Kentliden Kaç, Kızıl Şeritlerle Gizlenemeyen Ölüm, Kof Yüreğin Sızısı, Korku, Melankoli, Mor ve Aksak Ritim, Rahvan Tutku, Redd-i İnfaz, Ruhun Dökülürken Söyledikleri, Sabır, Sancı, Sıraca, Sızının Kadim Haritası, Son Akşam, Sosyetik Zillet, Sökün, Suya Kanayan, Sürgün Şehir, Şehre Mersiye, Şubatta Murabaha, Talihsiz Bilet, Tehcir, Tek Kişilik Mahşer, Tenhada Kalan, Turna Akşamı, Üsküdar'da Bir İntihar Denemesi, Ve Su Ve Suç Ve Suna, Vehim, Virüs, Vuramam ki, Yangın, Zayi, Zelil-i Mümtaz.

Şairi melankoliye sevk eden en önemli unsur sevgilidir. Cam Kırığı şiirinde:

Yeni bir düğüm atmış bağbancı yüreğime
Sele giden bir çiğdem kadar tehlikedeyim
Bir kirli cam kırığı batmış gözbebeğime
Artık aşksız parasız gülsüz bir ülkedeyim

(2020: s. 84)

Bağbancı olarak nitelediği sevgilinin cefası sonu belirsiz tehlikeli bir yola sokmuştur. Ne yapacağını bilememektedir. İçine düştüğü durumu aşksızlık, parasızlık ve gülsüzlük olarak niteler. Aşk, yaşama zevkini; para, gücü; gül ise estetiği simgeler. Hayat bu üç unsurun bir aradalığı ile güzel kabul edilir. Şair, bu üç simgeden yoksun kaldığını söylüyor. Aslında sevgili olan bağbancının attığı düğüm aşktır ama şair bu aşktan mutlu değildir. Bu bir karasevdedir ve şairi mutsuz etmektedir.

Bazı dizelerinde; düştüğü melankolik halden, bunalım ve sıkıntıdan sevgilinin gelmesiyle yahut ona yönelmesiyle kurtulacağını düşünmektedir. Bunu Damarsa Çatlar şiirinde şöyle ifade eder:

Gel ki şahî bir adım tatsın garîp patîka
Karın sultanlarını saffetinle utandır
Erit ekmeğîn arsız buzunu bir dakika
Bir dakikacık yansın sol yanımdaki tandır

(2020: s. 85)

Ancak sevgilinin gelmemesi şairdeki melankoliyi derinleştirir. Bir enkaz altında kalmış kabul eder kendini. Enkaz Raporu şiirinde:

Yok işte kudretin yok aşk kayıp sihir kayıp
Beyaza çalan gölge şimdi bütün varlığını
Didiklenmiş enkazı can suyuyla yıkayıp
Savur bütün aleme encamı yığın yığın..

(2020: s. 87)

Şairi melankoliye kayıp objenin sevk ettiğini gördüğümüz bu şiirde kayıp obje sevgilidir. Şair geçmişi sayıklamaktadır. İkinci kayıp sevgili ile yaşanan geçmiştir. Şiirin son dörtlüğünde can suyu verilerek savrulacak enkazla, kendisinden kalan bu hali bir tohum mesabesinde gördüğü anlaşılmaktadır.

Aslında şair tüm bunları dese de kendisini melankoliye sevk eden yalnızlık duygusunun sevgilinin yokluğundan kaynaklanmadığını, sevgilinin varlığına rağmen yalnız olduğunu bir başka şiiri Deli Kız'da şu dizelerle ifade eder:

Sen geldin geleli dinmiyor sızım
İç içeyken asır gibi uzağız
Ben hala yalnızım hala yalnızım
Git boncuk gözleri batan deli kız

(2020: s. 183)

Görüyoruz ki bu durum tam bir melankolik halin karşılığıdır. Eğer şairin sevgili karşısında yaşadığı melankoli değil de normal bir aşk hüznü olsaydı sevgilinin

gelmesiyle biterdi ve şairi çok mutlu bulurduk ama tam tersi sevgilinin gelmesi şairi mutlu etmemiştir. Sevgiliye kavuşmuş olduğu halde yalnızdır. Hem iç içe olup hem de arada bir asır varmış gibi uzak olunması tezat teşkil eder. Buradaki uzaklığın zamansal bir kavram olan asır kelimesi ile verilmesi de dikkate değerdir. Mekânsal yakınlık içinde zamansal bir uzaklık söz konusudur. Buradan şairin kendisini sevgiliden farklı bir zamanın insanı olarak gördüğünü çıkarabiliriz. Bu farklılık şairdeki melankoliye bir sebep olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tavşancıoğlu kimi şiirlerinde melankolinin sebebi içsel bunalım ve sıkıntılardır. Bu sıkıntı ve bunalımların sebebi yalnızlıktır. Sancı şiirinde bunu şöyle ifade eder:

Yalnızım ne diye söyleneyim ki
Gözüm haylaz bakışlara yabancı
Öyle bir sancının içindeyim ki
Yüreklere çığ düşüren bir sancı...

(2020: s. 175)

Şair bunalım ve sıkıntısının kimi zaman kendisini istemediği hallere yönelttiğini, içinden bir takım olumsuz isteklerin peydah olduğunu imlediği Sıraca şiirinde bu durumunu “Bir suç arıyorum bahaneme uyacak” dizesiyle ifade eder. Bu halinin kabul edilebilir bir yanının olmadığını da farkındadır. Bahanesinin sıradan bir hal olduğunu ifade etmekte gecikmez “Müthiş bir bahanem var yalnızım ve hastayım”. İlerleyen dizlerde ifade edilen bu halin ironi taşıyan bir beyan olduğunu, şairin poetik tavrını yansıtan dizelerle karşılaşınca anlayabiliyoruz. Şair ilk dörtlüklerde ifade ettiği olumsuz halin bir şair için kabul edilemeyeceğini şu dizelerle anlatır:

Suç odur ki şiirsiz bırakılır kalemler
Hazneye kan çekilir ceninler püskürtülür
Sıcaklığında şair özgür bir hülya demler
Soğuk ellerle aşkın penceresi örtülür

Suç odur ki zarf hürdür mazruf dara çekilir

Kabuk eleste durur özü taşa tutarlar

Kelimeler sıvışır huruf dara çekilir

Manaya sıra gelmez sözü taşa tutarlar

(2020: s. 103)

Damlacık şiirinde hayatın, gam ve kederini artırdığını deniz suyu içmeyle susuzluğunun artması ile imler. Gönlünü kasvetin uğrak yeri olarak gösterir:

Bir hayat ki tattığım derya içre su gibi

Kasvetin uğrak yeri gönül evim baş ucum

(2020: s. 126)

Şair, Kara Kışa Bildiri(2020: s. 92) adlı şiirinde melankolik tavrının kışın yağan kara yöneldiği görülür. Karın yağışı şairin ondan olumsuz olarak etkilenmesi, ısınma ihtiyacının had safhaya ulaşması hem fiziksel hem psikolojik sıkıntı yaşamaya başlaması, odasının soğuğa teslim olması ve tüm bunlarla beraber karı sevip sevmemek arasındaki ikircikli hâli şiire yansımıştır. Şiirde şair, üşümek ve aşk arasında ilişki kuruyor ve bunu “üşürken sevmek sarhoş olmak gibi mi” diye soruyor. Odasındaki eşyaların kişileştirerek kim için üşüdüklerini sorguladığını görüyoruz. Sorular sevmek ve üşümeyi eşitliyor. Şairin kışı ve karı bir gelin olarak betimlediğini de görüyoruz.

Şairin melankolik tavrının belirgin olduğu şiirlerden biri de Melankoli(2022, 96) adlı şiiridir. Bu şiirdeki melankolik tavrı farklı kılan farklı bir imgelem ile karşılaşıyoruz. Şair şiirde eylül, darağacı, mahpes, infaz imgeleri ile 1980 darbesi ve sonrası yaşanan infazların yarattığı ortam imge olarak kullanılmıştır. Şair içinde bulunduğu bunalımlı ve sıkıntılı hâli sosyal bir olayla ilişkilendirerek kendini idama mahkûm edilmiş biri olarak tasvir eder. Ancak malum darbeden sonra yapılan infazlardaki haksızlık ve zulümler göz önüne alındığında aslında şair infazı hak etmediğini anlatmak ister.

4.2.2. Aşk, Sevgili

Tavşancıoğlu şiirlerinde ikinci başat tema aşk ve sevgilidir. Melankoli temasında kısaca değindiğimiz gibi aşk ve sevgili şairde bütünüyle bir hüznün kaynağıdır. Kimi şiirlerinde sevgiliye dair umutları varken çoğu şiirinde ayrılık, uzaklık iç temalarıyla aşk ve sevgili temasını işler.

Tavşancıoğlu'nun şiirlerinde sevgili, âşık olduğu kadındır. Sevgilinin kimliği açık edilmez ancak Elif şiirinde buna dair ipuçları verir:

Önce adım eridi potasında şiirin
Süzüldü bütün mazi bir yaşlı elif kaldı
Sonra ayını akibet gözün kalbin ellerin
Boğmak için kendini ak düşmüş zülûf kaldı

Bitti turna akşamı af dilemekte fecir
Üç harfin sıkletini taşımak şeytan işi
Ben yani azığını kuma gömen muhacir
Bir kabrin çeyreğine sıkıştırdım geçmişi

Bükülmüş bir dal oldu elif ihtiyar resim
Endam toprak yemeden men edilen tohumdu
Ben ücrasına düştüm adım aklım servetim
Kaf dağından süzölmüş bu birkaç avuç kumdu

...

(2020: s. 86)

Şiirde adından sadece “elif” kalan sevgilinin adının, “üç harfin sıkletini taşımak şeytan işi” dizesinden hareketle üç harften oluşması muhtemeldir. Elifin bükülerek

dal(harf) olması eliften dal harfine bir geçişi anlatır. Yani sevgilinin isminde e ve d harflerine işaret sayılabilir. Zaten şiirin yer aldığı ilk kitap olan Gökten Yıldız Düşürmek'in "Eda" isimli birine ithaf edilmiş olması bu zannımızı kuvvetlendirmektedir.

Üç harf imgesini başka şiirlerde de görüyoruz. Örneğin, şubatta Murabaha şiirinde "Üç harf eksikti şimdi üç harf daha oldu" (2020: s. 108) der. Tek Kişilik Mahşer şiirinde de "Göğsümde üç benek kan üç nokta tırnak izi"(2022, s 110) dizesinde kapalı imge yoluyla bir çağrışım söz konusudur.

şair sevgiliye kendini anlatma derdindedir. Onun aşkıyla düştüğü durumu sıklıkla dile getirmektedir, "Enkaz Raporu" şiirinde şöyle der:

Ve kalbim kafesini sıkıştıran ritimle

Altın tepsilerdeydi sana sunulmak için

(2020: s. 87)

Enkaz Raporu şiiri ayrıca sevgiliye sitemin belirginleştiği şiirlerindedir. Kapalı imgelerle örülmüş şiirde hitap edilen sevgilidir ve bu hitap suçlayıcıdır:

Hani yaralar vardı mühür mühür dimağda

Sızı zonklayan nabız ve yutulan acıydın

Acı saltanatının istihkamı otağda

Hem ihsanı bol ece hem şuh bir umacıydın

(2020: s. 87)

şair şiirin son dörtlüğünde aşktan geriye bir enkaz olduğunu da şöyle söyler:

Yok işte kudretin yok aşk kayıp sihir kayıp

Beyaza çalan gölge şimdi bütün varlığın

Didiklenmiş enkazı can suyuyla yıkayıp

Savur bütün aleme encamı yığın yığın..

(2020: s. 87)

Şair sevgiliye kavuşmakla hüznün ve kederinin son bulacağını Tehcir şiirinde şöyle ifade eder:

Oysa ben gözlerinde gezinecektim biraz
Kesik kesik kıpkızıl sürmeler sürecektim
Şarap renkli bir bulut sır ilham eden bir yaz
Bekleyip gözlerinde hüznü öldürecektim

(2020: s. 90)

Tavşancıoğlu'nun âruz şiirlerinde ilahi aşk temasına da rastlanır. Klasik divan edebiyatının sevgili mazmunuyla verilen ilahi aşkın işlendiği gazellerinden biri aşağıdadır. Bu gazelde aşk sırrını Hallac-ı Mansur ile özdeşleştirir:

Sanma zâhid men bu âlemden tefâhûr almışam
Lenterânî meclisinden aşk-ı mestûr almışam

Kûh-i endîşe-i ferdâ görmezem hûşyâr iken
Tâ ezel bihûş oluncak bahr-i mescûr almışam

Söylemen kim 'aşkı bilmez nev zemânın erleri
Bezm-i 'aşkın pirllerinden dest-i destûr almışam

Cem oluncak ehl-i uşşâk ol beyâbân içre hem
Men bu bâzardan geçübün câm-ı mahmûr almışam

Kasr-ı cennet gûşesinden fârig olma zâhidâ
Men ki dûzah ortasından beyt-i ma'mûr almışam

Râh-ı pür-hûn olsa çıkmam men bu da'vîden heman
Kaygudan âzâdeyem çün sırr-ı Mansûr almışam

Lütfu vâir ihsânı bol bir pâdişâha bendeyem
'Aşka dâir ey Zuhûrî rakk-ı menşûr almışam

(2020: s. 53)

Benzer bir anlam Korku şiirinde de görülür:

Korkunun eğirdiği ipliklerle bağladım
Seni bir yaşlı kayın ağacına hüznle
Gideceksin diye takvimden korktum ağladım
Bütün aynalara ben girdim senin yüzünle

Bütün renkleri yaktım kehkeşana inatla
Bütün hikâyeleri mahzeninde gizledim
Perçeminden diktiğim bir çift vahşi kanatla
Bulutlara yükseldim seni ordan seyrettim

(2020: s. 95)

İlk dördlükte sevgiliden ayrılma korkusu öne çıkmaktadır, yaşlı kayın ağacı imgesi şairin gönlünü imler. Ayrılık vaktinin beklenmesi şairi korkutmaktadır ve bu korkuyla şair, sevgilide fena olma halini yaşar. Artık şair yoktur, sevgili vardır. Aynalarda görülen sevgilidir. İkinci dördlükte yaşanan bu fena halinin geliştiğini şairin kalbindeki diğer renkleri yaktığını, sevgiliden arta kalan hikâyeleri bilincin diplerine ittiğini ve sevgiliden bir parça güzellik ile onu seyretme makamına erdiğini ifade etmektedir.

Şair için aşk, yaşama sebebidir. Tüm melankolisine, bunalımına rağmen aşk için yaşadığını “Kanma duran nabzıma aşk için diriyim ben” (2020: s. 135) dizesiyle anlatır.

Şair sevgiliyle olan münasebetinde düştüğü hâl; çaresizlik ve ıstıraptır. Kızılca Cemre şiirinde bu durumu görürüz. Şiirde yine aşk teması melankolik tavırla iç içedir. Bu şiirde sevgiliye olan aşkın kendisine etkisini anlatmaktadır. Daha çok söylenen sözlerden pişmanlık duyulduğu izlenimi verir. İkinci dördlükte:

Say ki ejderha dili sözüm zehir zemberek
Say ki nabzımda atan şeytanımın kalbiydi

Say ki yoluna çıkıp zehir kusan engerek

Özü kahır topraklar yedirilmiş gibiydi

(2020: s. 94)

Dizeleriyle bir özür beyanın yapıldığını söyleyebiliriz. Bu özre sebep işlenen kabahatin şairin gerçek duygularını yansıtmamaktadır. Şair kendisini sevgiliden uzaklaştıran söz ve davranışlarının yalanlılığını üçüncü dörtlükte izhar etmektedir:

Ve suda eridi say deri sandığın boya

Somurtkan bir maskeydim aldırılmaz bir tebessüm

Şimdi susan geçmişin ritmini duya duya

Dar geliyor bir kalbe göğü kuşatan göğsüm

(2020: s. 94)

Şair bu kabahati karşısında düştüğü hâli kelebek ve akrep imgeleriyle aktarır. Dördüncü dörtlükte:

Kozasında boğulan kelebekleri düşün

Ve ateş çemberinde kıpırdayan akrebi

(2020: s. 94)

Derken “kozasında boğulan kelebek” imgesiyle umutlarının yitişini, “ateş çemberindeki akrep” imgesiyle de çaresizliğini ifade etmektedir.

Farzet ki bir kâbustan avuçlarıma düştün

Kızılca bir cemrenin suya düşüşü gibi

(2020: s. 94)

Yukarıdaki dizelerle şair, içinde olduğu durumu bir kâbus olarak nitelemekte ve sevgiliyi bir kurtuluş ve ümit olarak gördüğünü de ifade etmektedir. Sevgili kâbustan kurtulma işaretidir. Bu işaret suya düşen bir kızıl cemredir.

Şairin modern şiirlerinde sevgiliyi divan edebiyatından aldığı imgelerle anlattığı da görülür. Bunlardan birisi Nefes şiiridir:

Bir sinek ölüsüne üfürülen can vardır
Belki âdem gözüne güvenilmez her vakit
Belki pervane için mumda heyecan vardır
Bu ince tasavvuru bir düşün de öyle git

Nefesini içimde buhur tadında görüp
Ne içli bir sineğe can verdiğini anla
Bir de gör ki mum diye eşkâlini söndürüp
Gelişin pervaneyi ne döndürür zamanla

(2020: s. 99)

Şiirde divan edebiyatında görülen pervane, mum mazmunlarının bir imgeye dönüştüğünü görüyoruz. Mum sevgili, pervane şairdir. Ayrıca ilk dizede can üfürülen sinek de şairdir. Şair bu iki tasviri kapalı bir imge olarak şiire yerleştirmiştir. İlk dörtlüğün son dizesinde bu kapalılığı “ince bir tasavvur olarak” tanımlar.

Sevgiliye sitem, öfke ve kırgınlık şiirlerinde göze çarpan anlam katmanlarındandır. Şair Ruhun Dökülürken Söyledikleri şiirinde:

Etten mumlar yakayım içimdeki türbende
Belki değer etine savurduğum yakarış

(2020: s. 101)

Dizeleri ile sevgiliyi içinde öldürdüğünü söyler fakat sevgili içinde dipdiridir, çünkü şair kendi ıstırabını sevgilinin duyabileceğini ümit etmektedir.

Beni gölgede bırak yolun bittiği yerde
Bulut suyla öpüşür taptaze ölürüm ben
Bir bakarsın son ufuk bedenimi giyer de

Eriyen bir ruh kalır sonra dökülürüm ben

(2020: s. 101)

Dizelerinde şairin sevgiliyi etkilemek, kendine yöneltmek için ajitasyona başvurduğu hissedilmektedir. Daha çok tepkisel sözler olarak da düşünülebilir.

Sevgiliye sitem ve kahırlanmasının yanı sıra merhamet duygunun öne çıktığı şiirler de vardır. Vehim adlı şiirinde bu duygu hâkimdir. Şair, şiirde sevgiliyi zor bir durumda olarak tasvir eder:

Bir bulanık suda gördüm dün seni

Boğulmadın ama can derdindeydin

Medet olsun diye sunduğum eli

İtip ellerinle başını eğdin

(2020: s.146)

Sevgili yardıma muhtaç bir halde gösterilmiştir. Ancak sevgili ardım teklifini reddeder. Buna rağmen şairin sevgiliye karşı acıma hislerinde bir eksiklik olmaz:

Bir ara kayboldun uyandım sandım

Meğer çıkmazlara kurban olmuşsun

Nasıl yandım bilsen ah nasıl yandım

Bir göründün ki gül gibi solmuşsun

(2020: s.146)

Şairin sevgiliye güzelleme yaptığı bir şiiri de vardır ki adı Kaçak Gözlerin(2020: s. 148) şiiridir. Halk edebiyatı nazım türlerinden güzelleme şiirlerinden sayabileceğimiz bu şiir aslında halk şiirinin imkânlarıyla yazılmış modern bir şiirdir. Şair sevgilinin gözlerine odaklanmıştır. Kendisini aşka çeken sevgilinin gözleridir. Yer yer tezat sayılabilecek unsurların kullanılmış olması sevgilinin güzelliğinin şairdeki tezatlı duygular olarak görünmesini imler. Kusursuz bir lirik şiir olan şiir şu şekildedir.

Şair sevgiliyi alın yazısı olarak görür. Vazgeçilemez olandır. İstese de silemez. Gel şiirinde bunu şu şekilde işler:

Gel mesafeleri bir çırpıda sil

Gel uçsuz bucaksız bilemem seni

Gel zaman ötesi beklenmeyi bil

Yazgıma işlendin silemem seni

(2020: s. 150)

4.2.3. Sosyal Meseleler

Tavşancıoğlu şiirlerinde sosyal ve siyasal meselelere üstü kapalı değindiği görülür. Sosyal meseleler kimi şiirlerinde bütüne yayılırken kimi şiirlerinde parçalı olarak geçer. Tavşancıoğlu, İslamcı bir kimliğe sahiptir. Şiirlerinde de bu kimliğin penceresinden olaylara bakış vardır.

Tavşancıoğlu'nun aşağıya aldığımız Akıl Siyah Kelebek(2020: s. 140) şiiri ilk yayımlandığı Gerçek Hayat dergisinde (235. sayı) Ebu Greyb'e Dair başlığı ile yayımlanmıştır. Şiirin ilk başlığından hareketle ABD'nin Irak'ı işgali sırasında Ebu Gureyb Hapishane'sinde işlediği zulümlerinden mülhem olarak kaleme alındığını söyleyebiliriz. Şiirde şair ABD'yi "Puro ve ketçap kokan tuhaf bir medeniyet" dizesi ile tanımlar. Şiirde yapılan zulümler ve bunların en çok da çocuklar üzerindeki etkisi anlatıldığı göze çarpar.

Tavşancıoğlu şiirlerinde savaş, işgal ve zulümlerin insanlar üzerindeki etkisi sadece bahsettiğimiz şiirde karşımıza çıkmaz. Küçük Cennetin Sesi(2020: s. 141) ve Gazzeli Çocuk(2008, s. 1) şiirlerinde de savaşların çocuklar üzerindeki etkilerini anlatır. Küçük Cennetin Sesi şiirinde savaşları algılama biçimleri ve olumsuz etkisi birbirine girişik olarak şöyle verilir:

Çocuğa değerse kum kalelerdeki savaş

Kurşun asker ve tahta tüfek hızla nemlenir

Toprağın bereketi tükenir yavaş yavaş

Tahta atının ağız kıvılcımla gemlenir

(2008, s. 1)

Gazzeli Çocuk şiiri hece şiirlerinde görülen kapalılığın tersine açık anlamlı bir şiirdir. Bir çocuğun ağzından aktarım yapılmaktadır:

Ben Gazze’de köpürür, Gazze’de durulurum
Kimi zaman Muhammed kimi zaman Yasir’im
Bazen babamın gözü önünde vurulurum
Bazen baba evimde endişeye esirim
ölümler çeşit çeşit, ben Gazzeli çocuğum
Ateş içinde kalmış bir taze tomurcuğum

Annem her sabah beni ölüm için hazırlar
Cebime sapan taşı koyar sırtıma kefen
Seyyar mezarlar için bana künye kazırlar
Kundağın kokusunu henüz unutmamışken
Kokular çeşit çeşit ben Gazzeli çocuğum
Annemin alnında ter suretinde boncuğum

(2008, s.1)

Şair, Sokaklar Janus şiirinde sokağın iki yüzünden bahseder, bir görünen bir de görünmeyen yüzü vardır. Şair görünmez yüzünü hakikat olarak imler. Aşağıya tamamını aldığımız şiirde şair kendini “bir sokak çocuğunun eli ne kadar sıcak/ ise o kadar masum...” ve saf kabul eder. İnsanlar sokakta yürüyen heykellerdir. Asayiş hakikatini anarşiye borçludur. Günah işlemede iştahlı insanlar kendilerini temize çıkarırken şair ve benlik taşımayanlar ifşa edilir. Nihayet sokaklar insanla dolu bir akvaryum olarak tasvir edilir:

Kalbine yenik düşmek en naif hükümlerlik
İnsan dolu akvaryum sokak adlı okyanus

Lambalar ve sağanak halindeki karanlık

Siyah beyaz kehkeşan ve iki yüzlü Janus

(2020: s.105)

şairin insan ve toplumun ya da toplumun bir kesiminin yanlış ve aksayan yönlerine eleştiri getirdiği şiirleri de vardır. Geleneksel şiirde taşlama veya hiciv olarak nitelenen bu şiirlerinden daha önce Pardon(2010?: s. 84) şiiri ile şiirinde İlk Etkiler bölümünde yer verdiğimiz apulcu Destanı şiiri bu türden şiirlerdendir.

Rahvan Tutku şiirinde ütopya olarak düşünölen geleceğe doğru bir ümit aktarması yapılır. Bir kahraman ve kurtarıcı arayışının izleği görölür. Aranan bir dava adamıdır ve bu dava adamı elbette Müslüman kimliğe sahiptir:

Sabah deli rüzgâr ve duman kokulu sokak

Ezbere bir dünyanın dilsiz figüranları

Kim yaslanır mabede gecelerden kaçarak

Kim yakar geceleri aşkı ve intiharı

ağlardır bekliyorum kim yakacak mehtabı

Kim başını kaldırıp bir saltanat kuracak

Kim cennete çevirecek bu dehşet girdabı

Bu aktıkça can alan seli kim durduracak

(2020: s. 100)

Resm-i Geçit şiiri de bize sosyolojik çağrışımlar yapan bir şiirdir. Muhatap ikinci çoğul şahıdır. şairin karşısına bir topluluğu aldığını söyleyebiliriz:

Alınız yer kabuğu yırtılmadan alınız

En sıkı duruşunuz gibi görünen pozu

Gölgeler uzuyorken inatla kısısalınız

Kıyamet bile gülünç gelir eksikse dozu

Kısacası geçiniz efendim katar katar

Gözlerimiz gölgesiz endamlara alışık

Kiminiz kahin olur, yetinmez yıldız satar

Kiminiz de.. Bu final bütün finallerden şık...

(2022, 134)

Şiirde bürokratik ve siyasal meselelere üstü kapalı eleştiriler getirildiği söylenebilir. “zıpçıktı muharrirler beslemek” ve “garnizonlarda fiyonk bağlama talimi” ifadelerinde bu temin açık edildiğini söyleyebiliriz.

Yangın şiiri soyut bir yangın anlatılmaktadır. Çağın insanların içinde buldukları durum yangın, imgesiyle verilmektedir. Geçmişinde barındıran bu yangında “çağları saklayan bir an yanıyor”. Yangının içindeki insanlar bir umut beklemektedir ama şair “Körpçük hayaller masum dilekler/ yanıyor hem de doğmadan yanıyor” demektedir. Bu yangının içindekiler yangının sebebinden bihaberdirler, kimsenin kurtulamadığı bu yangında ne için yandıklarını bilen de yoktur:

Bir yangın yanan ölmeden yanıyor

Ruh yanıyor körpe beden yanıyor

Bir bilen yok her şey neden yanıyor

Yangınlardan arta kalan yanıyor

(2020: s.147)

4.2.4. Şehir ve Mekân

Şehir, Tavşancıoğlu şiirlerinde melankoli ve bunalımın odağında yer alır. Şehir tüm mekânlarıyla şairin bunalım ve sıkıntılarını yansıtan bir dekor olmakla beraber kimi şiirinde muhataptır. Gece Yürüyüşü(2020: s. 89) şiirinde muhatap şehirken,

Sürgün Şehir(2020: s. 107) şiirinde hedefte şehir vardır. Bazı şiirlerinde sokaklar kimi şiirlerinde de kapalı mekânlar bir dekor ya da etken olarak yer alır.

Bu temanın işlendiği kimi şiirleri belirgin bölümleriyle ele alacağız.

Gece Yürüyüşü şiirinin, şairin ikinci üniversite macerası sebebiyle Konya’da bulunduğu yıllarda kaleme alınmış olma ihtimali yüksektir. Maddi imkânlarının çok kısıtlı olduğu bir dönemde zor şartlar içinde olduğu bu dönemde şairin ruh halinin şiire olabildiğine yansıdığını söyleyebiliriz. Necip Fazıl Kısakürek’in Kaldırımlar şiirlerine öykünen bir yanı olduğu da açıktır. Hem şekil hem tema olarak bu şiiri anımsatmaktadır. Şiirde şairin muhatabı doğrudan şehirdir, şiire “sen” hitabıyla başlar:

Sen ayazı kül rengi gecesi gümüş şehir

Avucumda titreyen kalbe sığındın küçüldün

Kim bilir kaç cesedi emip büyümüş şehir

Bir gecede çürüdüün ufalandın döküldün

(2020: s. 89)

Yukarıdaki dördlükte görüldüğü üzere şair, şehrin gözünde yok oluşunu anlatmaktadır. Bu yok oluşun bir gecede oluşu ise okuyucuda şairi etkileyen önemli bir olay olduğu çağrışımına sebep olmaktadır. Ayrıca dördlükten şehrin başka insanların da olumsuzluklarına sebep olduğu anlamı çıkarılabilir.

Koştum koştum izimde şehir kaybolsun diye

Süratle bir insansız kalabalıktan geçtim

Cezbedildim çekildim gök akseden vadiye

Sebepsiz kaçışların en masumunu seçtim

(2020: s. 89)

Dördlüğünde ise şair, şehirden kaçmak istemektedir. Şehirlerin insanlarını da varla yok arası ya da var gibi görünen yoklar gibi düşünmektedir. Şair bu yokluk halindeki kalabalıklardan olmak istememektedir. Burada sosyolojik bir durum da söz konusudur. Tek tipleşmiş insan yığınlarının imgesel eleştirisinden bahsedebiliriz.

Şair şiirin son iki dördlüğünde yönünü yine şehre dönerek:

Ne bıraktımsa senin ne unuttumsa kalsın
Gece yürüyüşlerim dünüm aklım sevgilim
Yerden göğe sıkışan muradı toprak alsın
Kinle gizlenmiş sırra artık talip değilim

Leyla ihtiyarladı çünkü bu genç şehirde
Dil çağrısını yarım bırakıp kemikleşti
Anladım aşkın soğuk yüzüne kaldım bir de
Üşüdüğüm yalandı içim dışım ateşti

(2020: s. 8)

Bu dizelerde şairin şehre karşı gelişen olumsuz tavrının aşk imiyle sebeplendiğini anlayabiliriz. Şairi şehirden kaçmaya iten aşk ıstırabıdır.

Sürgün Şehir şiirinde şair şehri muhatap almaktadır. Şehre karşı şiirde sergilediği olumsuz tavrın sebebi, içinde olduğu bunalım ve sıkıntılardır. Şair bu şiirde şehre daha düşmanca bir tutum içindedir:

Bir kentte edilecek ne kadar küfür varsa
Hepsi geçti içimden hançerem şahidimdir
Çünkü dilime perçin olan kaç mühür varsa
Her birinde bir çift göz çemkiliyor bu şehir

(2020: s. 107)

Tavşancıoğlu'nun şiirlerinde şehirden kaçma imgesine çokça rastlanır. Şehir tüm parçaları ve maskeli insanları ile kaçılması gereken bir yerdir. Kentliden Kaç şiirinde:

Kuşluk vakti düşer her maske her taç
Bu yüzden ezberle esriten dünü

Yık kokmuş kentleri kentlilerden kaç

Soylu bir pusuda gör gördüğünü

(2020: s. 154)

Ayrıca bu şiirde şehrin içinde kapalı mekânların şairin ruh halini yansıtacak şekilde tasvir edildiğini de görüyoruz, üçüncü dördlükte şöyle der:

Tel tel dökülüyorum küf kokan bir bodrumda

Duman olup gövdeme dağılıyor kederim

Kibritim alev alır diye korkup avcumda

Kor taşıyorsam eğer hakkımdır küfrederim

(2020: s. 154)

Şairin Şölen adlı şiirinde de mekân olarak odayı kullandığını görüyoruz. Oda yerine, korku, hapis, bunalım ve melankoli çağrışımlarını daha çok yapan koğuş kelimesi kullanır, mekân olarak oda ya da koğuş şairin ağır melankolisini yansıtacak şekilde tasvir edilmiştir:

Güneş tehdit edilmiş mum hilebaz

Can ipliği ister tutkuyla şamdan

Koğuşuma şeytan bile uğramaz

Kızıl bir gök ödünç alsam akşamdan

(2020: s. 144)

Şiirdeki koğuş şeytanın bil uğramadığı bir yerdir. Oda, bir mezar olarak yansıtılır:

Oda hazır mezar ve ranza tabut

Soykıran kefeni kirlenmiş çarşaf

Ben yarı mumya ben kımıldayan put

Koridor cehennem merdiven araf

(2020: s. 144)

Ayrıca bu dörtlükte koridor ve merdiven de başka birer mekn olarak yer almıştır.

4.2.5. İroni

Tavşancioğlu'nun şiirlerinde ironi daha çok mizah ve hiciv ile beraber kendini gösterir. Mizahi yönü kuvvetli olan şair, bir kısım şiirlerinde eleştirilerini ironi ile yapmıştır. İronik bağlamın en belirgin olduğu şiirleri, seri halinde ve tek kitapta toplanmış olan Romalı Muall şiirleridir. İronin belirginleştiği şiirlerini incelemeye tabi tuttuğumuzda bunların daha çok toplum, tarih ve medeniyet bağlamında olduğunu görmekteyiz.

Tavşancioğlu'nun ironik bağlamlı şiirine örnek vermeye geçersek şunları söyleyebiliriz: İi boşatılmış, riyakrlık taşıyan dindarlığı hicvettiği Pardon şiiri (2010?: s. 84) dikkate değer bir örnektir. şiir diyalog biçimindedir. şairin konuşturduğu kişi ya da kişiler şairin onlara yönelttiği övgülerin nefساني hazzı içerisinde kendilerinden bahsederlerken aslında kendilerini açık etmektedirler. şiirde şairin sorduğu sorular ve aldığı cevaplarda gizli olarak belirgin bir iğnelemenin varlığı açıktır. Okuyucunun gerçek hayatta benzer durumları görmüş ve görüyor olması şiirdeki ironin kolayca anlaşılmasını sağlar.

Sıraca şiirinde insana ve topluma karşı suç işleyip de bu sucu kabullenmeyenlere karşı yönelttiği eleştiri yine ironi ile verilmektedir. İlk dörtlükte:

Bahane aranır mı sokakta kavi suça

Ben bir suç arıyorum bahaneme uyacak

Bu civarda ikrahın zulmün rayici kaça

Taammden bir zılgıt frsem kim duyacak

(2010?: s. 26)

Yapılan zulümler karşısında kendine bir suç araması ironik bir yaklaşımdır. İkinci dörtlüğün son iki dizesinde "Bakir bir kalbi sonra ksesiz ve kapansız/ Dşrsem avucuma numaradan delirsem" (2010?: s. 26) demesi de bu ironik anlatımın devamıdır.

Tavşancioğlu şiirinde ironinin en belirgin olduğu şiirlerin Romalı Muallâ kitabında toplanmış şiirler olduğunu yukarıda ifade etmiştik. Bu kitapla ilgili genel bilgileri şairin eserleri bölümünde ele aldık. Ancak bu bölümde bu şiirlerdeki ironi ve ironik bağlama değineceğiz.

Romalı Muallâ şiirleri toplam 17 şiirden oluşmaktadır. Modern mesnevi diyebileceğimiz şiirler, şairin Muallâ ismindeki hayali bir muhataba hitap etmektedir. Muallâ, Romalıdır. Sayın İmdat Avşar bu şiirlerde hem Birinci Yeni yapısının hem de İkinci Yeni şiirinin imgeselliğinin olduğunu ifade etmekte ve ayrıca Romalı Muallâ için şunları söylemektedir:

Ali Tavşancioğlu'nun "Romalı Mualla" adını verdiği eserinde yer alan silsile şiirler, yazılış maksadına göre Niayakovski'nin bir müddet yakın ilişki içinde olsalar da sonradan aşkına karşılık bulamadığı, bir süre ayrı düştüğü Liliya Birik'e yazdığı ve "Pro Eto" adını verdiği silsile şiirlerden oluşan poemaya benziyor. Bu şiirleri, gözlerine kül savrulmuş bir aşkın terennümü olan Sezai Karakoç'un Mona Roza'sına benzetmek de mümkün. Ancak önemli bir fark var. Mayakovski ve S. Karakoç şiirlerinde karşılıksız kalan aşk, sadece kavuşamamanın derin sızısı, özlem, itiraflar ve yürek acısıyla terennüm edilirken Ali Tavşancioğlu'nun "taşta degen aşkı", bambaşka bir üslupla dile getirilmiştir. O, karşılık bulmayan aşkı terennüm ederken işin içine mizahı katarak, duygularını ironik bir biçimde ifade etmeyi yeğlemiştir. Şunu da belirtmek gerekir ki Ali Tavşancioğlu'nun Bey'in şiiri taşralı bir gencin ağzından karşılıksız aşkı terennüm eden, mahalli dil ile yazılmış basit, mizahi açıdan sıgık arz eden ironik şiirlere de benzemez. Onun Romalı Mualla'sı poetik açıdan muhteşem mısralarıyla edebiyatta kalıcı olmayan bu basit ve ironik şiirlerden ayrılır. (Avşar, 2020: s. 6)

Şiirlerde İsmi ve memleketi arasındaki tezat, ironinin başlangıcını oluşturur. Şair, Muallâ ile konuşur ama Muallâ'nın sesi hiç duyulmaz çünkü ölüdür. Şair onu öldürmüştür ya da öldürdüğünü zannetmektedir:

Ayıp ettin Muallâ

Ben seni vurdum evet

Ama sen de çok çabuk öldün

Hadi öldün, onu anladım da

Bıyığıma niye güldün

Biliyorsun ben çokça Romalıyım

Az biraz Yozgatlı
Krematoryuma bakarak yazdım bu şiiri
Ah Muallâ, cesedin ne kadar tatlı

(2022: s.9)

Muallâ soylu bir kadın olarak tasvir edilmiştir, bununla beraber şair kendini toplumun alt tabakasından olarak anlatır. Şairin Muallâ ile adının çıkmış olması Roma'da dedikoduya sebep olmuştur:

Sırrın ağır geldi Muallâ, taşıyamadım
Şimdi Roma çalkanıyor adınla
Diyorlar ki savaş kontları
Bu şeker emen kadınla
Bir su taşıyıcısı ha

(2022: s.10)

Roma yıkılacak Muallâ, bu kesin
Kadeh kıracağız bu masalın dibinde
Tütün yüklü bir Ceneviz gemisine bineceğiz sonra
Ben tayfa olacağım sen dalga
Sonra ağzında bir yılan leşiyle,
Siyaha çalan bir karga
Roma'dan haber getirecek, Muallâ ölmüş diye
Madem öyle, al da yıkılası boyunu
Yozgat'a gidelim Muallâ
Bitirelim bu oyunu

Çamlık'ta upuzun üşüyelim

Varsın çıldırsın bütün Roma

Ah Muallâ, ne anlamsız bakıyorsun güzelim

(2022: s. 13)

Muallâ, şairin hesaplaşmak istediği sevgilidir. Şair intikam almak istediği sevgiliyi Muallâ ismiyle imler. Toplumun yadırgadığı bir aşk ve şairin bununla mücadelesi ironik bağlamda işlenmiştir. Şair, Muallâ'yı ikna etmeye çalışmaktadır. Muallâ'nın isteksizliği şairin kızmasına sebep olur. Ancak şairin tutkusu bu kızgınlığına ve Muallâ'yı öldürmüş olmasına rağmen ona Yozgat'a gitmeyi teklif eder.

Muallâ şiirlerinde Yozgat uzun uzun anlatılır. Şair bu şehri Roma'nın alternatifi olarak sunar ancak Muallâ Yozgat'ta mutlu değildir:

Şimdi Muallâ, apaçık anlaman gerek

Biz Yozgat'tayız ve gök gürlüyor

Biz bir aşka tutulduk, yanarız teneffüs oldu-ğuna

Ciddiyiz yani

Bakma cebimize çekirgeler doluğuna

Sen Roma akşamlarına alışmışsındır

Ama burada şarap gizli içilir Muallâ

Çekirgeler yenmez

İçinden geldiği gibi küfret

Çünkü burada fırsatlar tükenmez

Anladın mı güzelim, Spartacus bitti

Cavlaklı bir İsmail versek olmaz mı?

Ah Muallâ, bir kere olsun gülmedin gitti

(2022: s. 22)

Muallâ şairin tüm çabalarına rağmen Yozgat'tan gitmek istemektedir. Şair son bir çabaya girer, gitmemesi için Yozgat nüfusunun azalacağı bahanesini öne sürer. Şairin bu bahanesinde taşra insanın bilinçaltında yer eden “göç” olgusunun yansıması ve bunun ironik vurgusu görülür:

Hemen mi gidiyorsun Muallâ
Kalsaydın biraz
Daha sana çedeneli kavurga ikram edecektim
Senden önce hiç bir ölü bu şansı bulamadı
Gitmesen iyiydi Muallâ
Asıl festival henüz başlamadı
...
Kendim için diyorsam namerdim
Gitme Muallâ, azalmasın Yozgat nüfusu
(2022: s. 25)

Şair tüm bu çabalarıyla Muallâ'yı Yozgat'ta kalmaya ikna edemeyince son bir kez de ona burada kendi devletini kurmayı teklif eder:

Gitmeseydin iyiydi be Muallâ
Eskipazar'da bir devlet kurardık sana
İbiş haznedarın olurdu
Ekmekten mühür, kömürden kolye yapardık
Her sene bir seçim, her sene bir sayım
Bayrak bile dikerdik mezarına
Ah Muallâ, vatandaşın olayım
(2022: s. 28)

Şairin çabalarına rağmen Muallâ “ölü” gibidir hiç ümit vermez. Aksine Kapitalist olur, intikam ister vs. Şair onu tekrar Yozgat'a getiremeyince Anadolu'nun

başka şehirlerini teklif eder, bunlar Diyarbakır, Trabzon'dur ama Muallâ Mardin'e, Kars ve Ankara'ya gelir.

Muallâ sürekli ölmektedir. Tüm ölü oluşan rağmen diridir. Bu durum, seri şiirlerin farklı bölümlerinden aldığımız aşağıdaki dizelerden anlaşılmaktadır:

...

Ama sen de çok çabuk öldün

Hadi öldün, onu anladım da

Bıyığıma niye güldün

...

(2022: s. 9)

...

Roma'dan haber getirecek, Muallâ ölmüş diye

Madem öyle, al da yıkılası boyunu

Yozgat'a gidelim Muallâ

...

(2022: s. 13)

...

Hemen mi gidiyorsun Muallâ

Kalsaydın biraz

Daha sana çedeneli kavurğa ikram edecektim

Senden önce hiç bir ölü bu şansı bulamadı

Gitmesen iyiydi Muallâ

...

(2022: s.25)

Şiirlerin birçoğunda görülen Muallâ'nın diri bir ölü oluşu şiirlerin en önemli imgelemidir. Muallâ şairin içinde öldürmek istediği fakat bir türlü kurtulamadığı bir aşkı simgeler.

Muallâ şiirlerinde şair tüm çağları aynı düzleme getirir, birler. İronik bir şekilde tarih, tarihi olaylar birbirine girmiştir:

Sen bilmezsin, burası küçük bir kasabaydı

Hareket Ordusu bir küpe taktı kulağımıza

O sıralar Benjamin Franklin tabaka sarıyordu

Yağmura tutuldu, haberi geldi

Üsküp'te gök kırmızıya çaldı

Ve birden Yozgat'la Roma'nın arası kısaldı

Hayır, trenin icadından bahsetmiyorum

O çok eski bir masaldı

Şubenin önündeki çınar ağacı var ya Muallâ

Çok adam astılar onda

Ama hiç birinin adı Muallâ değildi

Adını tarihe kazıdım, bu yetmez mi

Ah Muallâ, boynun hafifçe sola eğildi

(2022: s. 24)

Sana sürgün derler, inanma Muallâ

Dön, çekelim bu sürgünün sürgüsünü

Bahtiyar ne kadar Yozgatlıysa

Sen o kadar Diyarbakırlısın aslında

Ben o kadar Romalıyım

Bak Fatih Terim Roma'ya gidecekmiş
Değişin pasaportlarınızı, nefis bir planım var şimdi
Sen Diyarbakır trenine bineceksin Geno-va'dan
Ben Yozgat'tan samur yükleyeceğim
Akkoyunlu beyliği yıkılana kadar
Muallâ, seni Dağ Kapı'da bekleyeceğim

(2022: s. 33)

5. SONUÇ

Bu çalışma Ali Tavşancioğlu'nun hayatı, edebi kişiliği ve eserleri üzerine genel tespitleri içermektedir. Daha önce nerdeyse hiç akademik çalışmaya konu olmamış şairin ve eserlerinin tanıtılması amacı güdülen çalışmada, varılan sonuçları genel bir değerlendirmeye şöyle ifade edebiliriz.

Sanat hayatında şair kimliği ön planda gelen Tavşancioğlu'nun sanat hayatı ve şiirleri incelendiğinde onun çok yönlü, aktif bir yazın faaliyeti sürdürdüğü ve şiirlerini de hem geleneksel hem de modern çizgide bir araştırma ile kaleme aldığı görülmüştür. Şair, içerik bakımından şiirlerinde değişik konu ve temaları ele alırken, biçimsel olarak da şiirimizin üç temel veznini kullanmıştır.

Tavşancioğlu, hem âruz hem hece hem serbest ölçülerde eser veren ender şairlerdendir. Ancak Tavşancioğlu, mesaisini daha çok Divan şiirine vermiştir. O, hem bir âruz şairi hem klasik edebiyat araştırmacısıdır. Bununla beraber yazdığı hece ve serbest ölçülü şiirler ile de modern şiirde de eserler vermiştir. Bu bağlamda çalışmamız sırasında disiplinler arası çalışma gereği duyulmuştur. Tavşancioğlu'nun bu farklı yönlerinin ayrı ayrı ele alınması daha derinlikli çalışmalarla mümkündür.

Tavşancioğlu'nun şiirlerinde biçim önemli bir yer tutmaktadır. Hem âruz hem hece şiirlerinde ölçünün sınırlarına azami ölçüde dikkat etmiş; neredeyse hatasız denilebilecek ölçüde bunları uygulamaya özen göstermiştir. Hece şiirlerindeki uyak yapısına bakıldığında üretmesi zor zengin ve tunç uyakların fazlalığı şiirinde biçim kaygısının ulaştığı noktayı göstermesi bakımından dikkate değerdir. Böyle bir durumun şiirde oluşması muhtemel biçimsel katılık ile anlam kısırlaşmasına yol açabileceği çok mümkünse de Tavşancioğlu şiirlerinde ürettiği imgeler ile alabildiğine derinlikli anlam alanları oluşturabilmiştir. Şiirlerindeki bu derinlikli anlam alanları yer yer anlaşılması güç kapalı imgelerle, yer yerse daha anlaşılır ve izah edilebilir açık imgelerle sağlanmıştır.

Tavşancıoğlu'nun işlediği temaların başını melankolinin çekmesi şairi lirik şairler içinde anmamızı gerektirmektedir. Melakoli ile üretim, melankoli ile deha arasındaki ilişkiyi bariz bir şekilde hayatında ve çalışmalarında gördüğümüz Tavşancıoğlu, melankoli ve edebiyat ilişkisine yönelik yapılacak çalışmalara ciddi katkı sağlayacaktır. İlk şiirlerinde görülen melankoli zamanla ironiye evrilmiştir. Son şiirleri olan Romalı Muallâ şiirlerinin ironik bağlamı da bu çalışmamızda ele alınmıştır.

Çalışmamızın eklerinde şairin yazdığı âruz şiirlerinin günümüz Türkçesine aktarımına bu şiirlerin anlam zenginliğinin yakından görülebilmesi gayesiyle yer verilmiştir. Ayrıca bazı şiirlerinde yayımlandıkları ilk hallerine göre sonradan yaptığı değişiklikler de araştırmacılara kolaylık sağlamak adına ayrı bir bölüm olarak verilmiştir.

Tavşancıoğlu; nerdeyse tüm eserlerini ömrünün son on senesinde vermiştir, en verimli olduğu ve çalışmalarının belli bir ivme kazandığı dönemde aramızdan ayrılmıştır. Bu kısa çalışma dönemine sığdırdığı önemli eserlerine rağmen söyleyeceklerini tamamlayamamıştır. Ancak bu yarım kalmışlığa rağmen mevcut eserlerinden hareketle belli bir edebi olgunluğu yakaladığını söylememiz gerekmektedir.

Sonuç olarak söyleyebiliriz ki başta ifade ettiğimiz gibi bu çalışmanın gayesi; Tavşancıoğlu'nun hayatının genel hatlarını, yaptığı çalışmaları ve eserlerini tespit etmektir. Çalışmamızın, şair hakkında daha sonra yapılacak çalışmaların önünü açması ve onlara kaynak sunabilmesi en büyük temennimizdir.

KAYNAKLAR

A. İNCELENEN KİTAPLAR

a. Şiir Kitapları

Tavşancıoğlu, A. (2010?). *Gökten Yıldız Düşürmek*. Ankara.

Tavşancıoğlu, A. (2022). *Sızının Kadim Haritası*. Yozgat: Ema Yayıncılık.

Tavşancıoğlu, A. (2022). *Romalı Muallâ*. Yozgat: Ema Yayıncılık.

b. Araştırma İnceleme Kitapları

Tavşancıoğlu, A. (2011). *Şu'arâ-yı Bozok*. Yozgat: Kün Yayıncılık.

Tavşancıoğlu, A. (2011). *Yusuf Ziya Yozgâdî ve Kastamonu Küre İnebolu Temâşâsı*.

Yozgat: Kün Yayıncılık.

Tavşancıoğlu, A. (2012). *Niğdeli Dîvân Şairleri*. Yozgat: Kün Yayıncılık.

c. Diğer

Tavşancıoğlu, A. (2014). *Meşher-i Şu'arâ*. Yozgat: Kün Yayıncılık.

B. İNCELENEN DERGİLER

Başak, F. (2012). Mazdaran-ı Kebir vahasında ezeli sarmal. *Kün Edebiyat Dergisi*, 1, 52-53.

Derviş, H. (2006). Büyük Cami'de sabah namazı. *Yozgat Gündem Dergisi*, 5, 34.

Derviş, H. (2006). Dua vakti. *Yozgat Gündem Dergisi*, 6, 15.

Derviş, H. (2006). Efendim. *Yozgat Gündem Dergisi*, 9, 25.

Derviş, H. (2006). Eliften gazeller, eliften güzeller. *Yozgat Gündem Dergisi*, 4, 25.

- Derviş, H. (2006). Ey oruç, tut bizi. *Yozgat Gündem Dergisi*, 10, 15.
- Derviş, H. (2006). Fenni denizinden(a). *Yozgat Gündem Dergisi*, 15, 36.
- Derviş, H. (2006). Fenni'nin fendi Pesendi'yi yendi. *Yozgat Gündem Dergisi*, 14, 32.
- Derviş, H. (2006). Kutlu Yolculuk: Miraç. *Yozgat Gündem Dergisi*, 7, 23.
- Derviş, H. (2006). Rabbimiz. *Yozgat Gündem Dergisi*, 8, 25.
- Derviş, H. (2007). Bir mektubun çağrışımları. *Yozgat Gündem Dergisi*, 18, 9.
- Derviş, H. (2007). Bir mektubun çağrışımları-2. *Yozgat Gündem Dergisi*, 19, 32.
- Derviş, H. (2007). Fenni denizinden(b). *Yozgat Gündem Dergisi*, 21, 23.
- Derviş, H. (2007). Fenni denizinden(c). *Yozgat Gündem Dergisi*, 22, 39.
- Derviş, H. (2007). Fenni denizinden(ç). *Yozgat Gündem Dergisi*, 23, 36.
- Derviş, H. (2007). Fenni denizinden(d). *Yozgat Gündem Dergisi*, 24, 32.
- Derviş, H. (2007). Fenni'nin naat-1 şeriflerinden. *Yozgat Gündem Dergisi*, 16, 24.
- Derviş, H. (2008). Efendim. *Şehriyar Dergisi*, 5, 3.
- Derviş, H. (2012). İsmet Özel ve Hilmi Yavuz şiirine dair. *Kün Edebiyat Dergisi*, 3, 36.
- Derviş, H. (2012). Karakoç'un şathiyeleri. *Kün Edebiyat Dergisi*, 2, 40-41.
- Derviş, H. (2012). Usta, *Kün Edebiyat Dergisi*. 1, 32-33.
- Derviş, H. (2013). Hem okudum hem de yazdım. *Kün Edebiyat Dergisi*, 4, 48.
- Karamağaralı, S. (2012). Taşra üstüne bir masal denemesi. *Kün Edebiyat Dergisi*, 1, 12.
- Macun, N. (2006). Aklı "bir karış" havada olanlar için deneme sınavı. *Yozgat Gündem Dergisi*, 3, 26.
- Macun, N. (2006). En duygusal homosapiens kim acaba. *Yozgat Gündem Dergisi*, 5, 26.

- Macun, N. (2006). Eşinizi tanıyor musunuz-1. *Yozgat Gündem Dergisi*, 9, 23.
- Macun, N. (2006). Eşinizi tanıyor musunuz-2. *Yozgat Gündem Dergisi*, 10, 24.
- Macun, N. (2006). Gerçeklerin kısaltılmış görüntüleri. *Yozgat Gündem Dergisi*, 7, 25.
- Macun, N. (2006). Küçülmüş de büyümüşlere masallar konulu test. *Yozgat Gündem Dergisi*, 4, 26.
- Macun, N. (2006). PPP testi. *Yozgat Gündem Dergisi*, 14, 33.
- Macun, N. (2006). Pratik zeka uygulama alanları. *Yozgat Gündem Dergisi*, 6, 26.
- Macun, N. (2006). Son yardım ritüelleri. *Yozgat Gündem Dergisi*, 8, 26.
- Macun, N. (2007). Arabaşı hakkında halkımın düşünceleri. *Yozgat Gündem Dergisi*, 18, 34.
- Macun, N. (2007). İktidar garantili şarkı ve türküler. *Yozgat Gündem Dergisi*, 19, 38.
- Macun, N. (2007). Köy hikayeleri-1. *Yozgat Gündem Dergisi*, 24, 42.
- Macun, N. (2007). Kurban testi. *Yozgat Gündem Dergisi*, 16, 35.
- Macun, N. (2007). Rüyalar gerçek olsa. *Yozgat Gündem Dergisi*, 22, 42.
- Macun, N. (2007). Rüyalar gerçek olsa-2. *Yozgat Gündem Dergisi*, 23, 38.
- Macun, N. (2007). Yerel deyişler testi. *Yozgat Gündem Dergisi*, 17, 34.
- Macun, N. (2008). Adı konulmamış ad hikâyeleri-1. *Şehriyar Dergisi*, 1, 46.
- Macun, N. (2008). Adı konulmamış ad hikâyeleri-3. *Şehriyar Dergisi*, 3, 55.
- Osmanoğlu, H. Y. (2008). Dihane, *Şehriyar Dergisi*, 5, 47.
- Silikhayta, Z. (2003). Ahval. *Gerçek Hayat*, 126, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Bir nice uyanmak. *Gerçek Hayat*, 120, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Bozuk sone. *Gerçek Hayat*, 157, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Cürm-ü meşhud. *Gerçek Hayat*, 135, 35.

- Silikhayta, Z. (2003). Dialog. *Gerçek Hayat*, 136, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Esmer adam. *Gerçek Hayat*, 122, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Gökçe ağrı. *Gerçek Hayat*, 149, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Hafakan. *Gerçek Hayat*, 163, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Hüseyini ağıt. *Gerçek Hayat*, 125, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). İçerden ben. *Gerçek Hayat*, 164, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Marname. *Gerçek Hayat*, 147, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Mürteci dialektik. *Gerçek Hayat*, 124, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Redd-i infaz. *Gerçek Hayat*, 121, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Rilke'nin diyemediği. *Gerçek Hayat*, 119, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Sarı çocuk. *Gerçek Hayat*, 133, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Sen varken. *Gerçek Hayat*, 144, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Sisifos. *Gerçek Hayat*, 148, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Şiir. *Gerçek Hayat*, 115, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Şölen. *Gerçek Hayat*, 155, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Tenha mahşer. *Gerçek Hayat*, 141, 35.
- Silikhayta, Z. (2003). Tercih. *Gerçek Hayat*, 128, 35.
- Silikhayta, Z. (2004). Ayneyn. *Gerçek Hayat*, 218, 33.
- Silikhayta, Z. (2004). Başlıksız. *Gerçek Hayat*, 176, 33.
- Silikhayta, Z. (2004). Bünyamin. *Gerçek Hayat*, 216, 33.
- Silikhayta, Z. (2004). Dehre ağıt. *Gerçek Hayat*, 196, 33.
- Silikhayta, Z. (2004). Gitmeksiz. *Gerçek Hayat*, 182, 33.
- Silikhayta, Z. (2004). Gözde elem. *Gerçek Hayat*, 175, 35.
- Silikhayta, Z. (2004). La Elif. *Gerçek Hayat*, 183, 33.

- Silikhayta, Z. (2004). Mihr-i can. *Gerçek Hayat*, 207, 33.
- Silikhayta, Z. (2004). Minnet demi. *Gerçek Hayat*, 167, 32.
- Silikhayta, Z. (2004). Mürebbiye. *Gerçek Hayat*, 184, 33.
- Silikhayta, Z. (2004). Nietzsche'nin boncuğu. *Gerçek Hayat*, 171, 35.
- Silikhayta, Z. (2004). Nisan çağrısı. *Gerçek Hayat*, 178, 33.
- Silikhayta, Z. (2004). Son akşam. *Gerçek Hayat*, 168, 35.
- Silikhayta, Z. (2004). Suya yazılan. *Gerçek Hayat*, 173, 33.
- Silikhayta, Z. (2004). Şehre mersiye. *Gerçek Hayat*, 181, 33.
- Silikhayta, Z. (2005). Cünun halinin evveliyatı. *Gerçek Hayat*, 232, 32.
- Silikhayta, Z. (2005). Ebu Gureyb'e dair. *Gerçek Hayat*, 235, 33.
- Silikhayta, Z. (2005). Kızkalesi kuşatması. *Gerçek Hayat*, 231, 33.
- Silikhayta, Z. (2005). Lüzumsuz itiraf. *Gerçek Hayat*, 221, 33.
- Silikhayta, Z. (2005). Rüya atlar. *Gerçek Hayat*, 223, 33.
- Silikhayta, Z. (2005). Söze başeğenler. *Gerçek Hayat*, 226, 32.
- Silikhayta, Z. (2005). Yirmialtı yaşın telaşı. *Gerçek Hayat*, 233, 33.
- Silikhayta, Z. (2006). Zamansız konuk. *Gerçek Hayat*, 310, 33.
- Tavşancioğlu, A. (2006). AKP genel seçime hazır(röportaj). *Yozgat Gündem Dergisi*, 8, 5.
- Tavşancioğlu, A. (2006). Bilgi çağı ve Bozok Üniversitesi üzerine. *Yozgat Gündem Dergisi*, 5, 15.
- Tavşancioğlu, A. (2006). Bilgi çağı ve Bozok Üniversitesi üzerine. *Yozgat Gündem Dergisi*, 5, 15.
- Tavşancioğlu, A. (2006). Bir güzide mekan(röportaj). *Yozgat Gündem Dergisi*, 2, 36.
- Tavşancioğlu, A. (2006). Futbol ve aidiyet. *Yozgat Gündem Dergisi*, 2, 25.

- Tavşancıoğlu, A. (2006). Hafızanın son kalesi Muzaffer Kocaoğlu(röportaj). *Yozgat Gündem Dergisi*, 8, 31.
- Tavşancıoğlu, A. (2006). İsa peygamberi seviyorsanız beni öldürmeyiniz 1915 Ermeni Mezalimi. *Yozgat Gündem Dergisi*, 5, 30.
- Tavşancıoğlu, A. (2006). Kûşe-i vahdette mahfuz genç-i pinhân Yozgatlı Hüznî Baba. *Yozgat Gündem Dergisi*, 6, 16.
- Tavşancıoğlu, A. (2006). Sistem mi bozuk zihniyet mi?. *Yozgat Gündem Dergisi*, 4, 21.
- Tavşancıoğlu, A. (2006). Siyasetin bocaladığı alan üniversite(röportaj). *Yozgat Gündem Dergisi*, 9, 9.
- Tavşancıoğlu, A. (2006). Yokluğun sancısındaki şair Akif Paşa ve Adem kasidesi. *Yozgat Gündem Dergisi*, 7, 18.
- Tavşancıoğlu, A. (2006). Yokluğun sancısındaki şair Akif Paşa ve Adem kasidesi. *Yozgat Gündem Dergisi*, 7, 18.
- Tavşancıoğlu, A. (2007). Hasan Aycın çizgilerinden örneklerle çizgi sanatında dil ve mesaj. *Yozgat Gündem Dergisi*, 17, 37.
- Tavşancıoğlu, A. (2007). Ömer Lekesiz ve edebiyat eleştirmenliği. *Yozgat Gündem Dergisi*, 17, 35.
- Tavşancıoğlu, A. (2008). İnsanı yaşat ki devlet yaşasın. *Şehriyar Dergisi*, 3, 4.
- Tavşancıoğlu, A. (2008). Şehrimi geri istiyorum. *Şehriyar Dergisi*, 1, 4.
- Tavşancıoğlu, A. (2012). Bir taşra ekolü olarak Divan Şiiri. *Kün Edebiyat Dergisi*, 1, 22-23.
- Tavşancıoğlu, A. (2012). Bize her yer taşra. *Kün Edebiyat Dergisi*, 1, 3-4.

Tavşancıoğlu, A. (2012). Ehl-i dil birbirini bilmemek insaf değil. *Kün Edebiyat Dergisi*, 3, 13-14.

Tavşancıoğlu, A. (2013). Geleneğin son ustası Mehmed Said Fennî. *Kün Edebiyat Dergisi*, 4, 28-29.

C. YARARLANILAN KAYNAKLAR

a) Kitaplar

Aristo (2007). “Kara safralılık”. Çev: Ömer Aygün. Cogito. Yaz 2007. S.51. ss.108-125.

Çetin, N. (2009). *Şiir Çözümleme Yöntemi* (11. Baskı). Ankara: Öncü Kitap.

Çetin, N. Gülendam R. ve Narlı, M. (2015). *Şiir Çözümlenmeleri*. İstanbul: Kesit Yayınları.

Dilçin, C. (1999). Örneklerle Türk Şiir Bilgisi. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları

İpekten, H. (1994). *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*(24. Baskı). İstanbul: Dergah Yayınları.

Kılınç, A.(haz.) (2021). Fuzûlî divânı, İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları

Kısakürek , N. F. (1998) Çile. İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.

Korkmaz, F. (2018). Başlangıçtan Cumhuriyet’e yeni Türk şiirinde melankoli. Ankara: Grafiker Yayınları.

Önal, M (2012). *Edebiyat Sanatı*. Ankara: Kurgan Edebiyat Yayınları.

Teber, S. (2009). Melankoli. İstanbul: Say Yayınları.

Tunç, G. (2018). *Modern Türk Şiiri İncelemeleri*. Ankara: Hece Yayınları.

b) Dergiler

- Avşar, İ. (2020). Taşa Değen Aşkın İronik Yansımaları ya da Ali Tavşancıoğlu'nun Romalı Mualla'sı, *Çâre Dergisi*, 7, 6-11.
- Avşar, Z. (2020). Bir Ali Geçti Şu Suretler Dünyasından. *Çâre Dergisi*, 7, 20-23.
- Çakır, M. A. (2020). Muallâ ve Tavşancıoğlu'na Dair, 7, 43
- Çelikörs, S. (2019) Tezer Özlü'de melankoli. Uluslararası Folklor Akademi Dergisi. Cilt:2,Sayı: 2, 323-334
- Çiftci, M. (2020). Eski Edebiyatın Prensi. *Çâre Dergisi*, 7, 12-13.
- Gültekin, A. (2020). Yozgat'ta Bir Hazine Vardı. *Çâre Dergisi*, 7, 14-15.
- İpek, A. (2020). Vefa Sözcüğünün Tecessüm Etmiş Hâliydi. *Çâre Dergisi*, 7, 30-31.
- Kapusuzoğlu, C. (2020). Bir Derviş Geçti Bu Şehirden. *Çâre Dergisi*, 7, 41.
- Kayhan, İ. (2020). Bozoklu Bir Dervişin Ardından. *Çâre Dergisi*, 7, 38.
- Uçurum, M. (2020). Anadolu Nefesli Bir Derviş. *Çâre Dergisi*, 7, 27.
- Ünalın, Ö. F. (2020). Bir Ali Tavşancıoğlu Vardı. *Çâre Dergisi*, 7, 39-40.
- Yozgat, S. (2020). Ali Tavşancıoğlu Kaç Kişiydi. *Çâre Dergisi*, 7, 33-35.

c) Tezler

- Karakuş, A. (2009). Modern Türk şiirinde hüznün ve melâl (Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya). Erişim adresi:
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=NtBAevXNhYaNqJFoAcdBdqfeoA2KJ7hWyJJ1nPyd3ehv_Pflj0ME9GY3bmEL6zOl

d) İnternet Kaynakçası

<http://lugatim.com/> Erişim Tarihi: Farklı zamanlarda çok kez

<https://islamansiklopedisi.org.tr/kosma/> Erişim Tarihi: 17.11.2022

<https://katalog.idp.org.tr/pdf/45221/46687> Erişim Tarihi: Farklı zamanlarda çok kez

<https://www.antoloji.com/ahmet-yasir-beyoglu/siirleri/> Erişim Tarihi: 25.05.2023

<https://www.dunyabizim.com/kitap/tarih-kitaplari-bu-devri-neden-yok-sayiyor-h16543.html> Erişim Tarihi: 25.05.2023

<https://www.dunyabizim.com/portre/yozgatin-bir-yuzaki-sahsiyetydi-ali-tavsancioglu-h20857.html> Erişim Tarihi: 25.05.2023

<https://www.dunyabizim.com/soylesi/yayinci-olma-kuruyemis-dukkn-ac-demisler-h13760.html> Erişim Tarihi: 25.05.2023

<https://www.facebook.com/profile/566198630/search?q=%C3%A7apulcu> Erişim Tarihi: 24.05.2023

<https://www.luggat.com/> Erişim Tarihi: Farklı zamanlarda çok kez

<https://www.turkedebiyati.org/aliterasyon-asonans/> Erişim Tarihi: 21.11.2022

<https://www.turkedebiyati.org/forum/konular/945-siirde-durak> Erişim Tarihi: 21.11.2022

EKLER

5.1. EK.1. Âruz Şiirlerinin Günümüz Türkçesine Aktarımı

Tavşancioğlu'nun âruz şiirleriyle ilgili ayrıntılı bilgileri bu çalışmamızın ilgili bölümlerinde vermiştik. Ayrıca söz konusu şiirlerin araştırmacı ve ilgililer tarafından toplu olarak görülmesini ve şiirlerin günümüz Türkçesiyle verilmesinin uygun olacağı kanaatiyle şiirlerle ve günümüz diline aktarılmış hali aşağıda verilmiştir. Yalnız bilinmelidir ki Tavşancioğlu bu şiirleri Osmanlı alfabesi ile kaleme almamış Latin harfleri kullanarak yazmıştır. Şiirlerin tamamı 2006-2015 yılları arasında kaleme alınmıştır. Kullanılan dil dikkate alındığında bu çağda yaşamış olmasına rağmen Osmanlı şiir diline hâkimiyeti dikkate şayandır.

Der Vâsî Kutb-ı Cihân Şâkir Efendi <i>müfte 'ilün fâ 'ilün müfte 'ilün fâ 'ilün</i>	Kutb-u Cihan Şâkir Efendi'nin(k.s.) Vâsîflarını Der
1 Kutb-ı cihândır o kim mürşid-i kâmindürür Ehl-i kerâmet heme 'ilm ile âmindürür	Cihanın kutbudur o ki hem keramet ehli hem de ilmi ile amel eden bir mürşidi kâmindir.
2 İlm-i ledün sâhibi ma'nide 'âlî makam Tezkiye-yi nefse ol hakkıla kâbildürür	Nefis tezkiyesini hakkıyla yapabilmiş ilm-i ledün sahibi olmuş manada yüksek makam sahibidir.
3 Şer'-i Muhammed anun hüsn-i şu'â-pâşıdır Şöhre-şi'âr Nakşibendiyeyi şâmindürür	Ünlü Nakşibendi yoluna hâkimdir, şeriatı Muhammedî onun ışık saçan güzelliğidir.
4 Şeyh-i Bozok Yozgadî Ahmed Efendi anun Rahlesi üzre temâm tekmil-i tahsildürür	Bozok şeyhi Yozgatlı Ahmet Efendi onun rahlesinde tahsilini eksiksiz tamamlamıştır.
5 Hukı hasen cismi hûb ismi zarîf aslı pâk Müşfik ü nâzik heme hâzık u 'âmindürür	Yaratılış ve cismen güzel, ismi hoş, aslı temiz; şefkatli ve kibar hem de ehil ve adildir.
6 Nûr u cemâliyle şemsin sararır vechesi Hak gelince bâtilin zulmeti zâyildürür	Hak gelince batılın karanlığının yok olması gibi nurlu yüzüyle (görününce) güneşin yüzü sararır
7 Dergehine yüz sürüp rûhunu şâd etmeyen Vâkıf-ı fen olsa da ma'nide câhildürür	Dergâhına yüz sürüp ruhunu şenlendirmeyen (veya onun ruhunu şâd etmeyen) (görünürde) âlimse de manada cahildir.
8 Kim ki edeb şartile gelse bu dergâha pes Matlabı her ne ise cümleye nâ'ildürür	Kim bu dergâha edep şatıyla gelir de her ne isteği var ise tümüne ulaşması için bu kâfidir.
9 Çeşmi sönüb sûretâ kaldı cihândan berî Bir nazar-ı ma'nisi 'âleme kandildürür	Zahiren gözleri görmez olup dünyadan kurtuldu ama manen nazarı âlemi aydınlatır.

<p>10 Kabrine kıl bir nazar gör ki ne hâlet olur
Merkadi toprak değil bağçe-i Bâbildürür</p>	<p>Kabrine bir bak, gör ki ne haller olur; kabri
(alelade) toprak değil Babil bahçeleri gibidir.</p>
<p>11 Feyz-i şehin hürmeti her şeye rahmet iner
Deşt-i belâ gülsitân sahra da sâhildürür</p>	<p>Şahın (veya şeyhin) feyzi ile her şeye rahmet
iner, bela çölleri gül bahçesi sahralar da bir kıyı
olur.</p>
<p>12 Server-i Âlem kaçan cem' ide ihvânını
Bezm-i Nebîde o şeh halkaya dâhildürür</p>	<p>O şeyh, Âlemin Serveri'nin(s.a.v.) dağılan
tebaasını Nebi'nin (s.a.v.) meclisinde toplayıp
halkaya dâhil eder.</p>
<p>13 Dest-i recâya sarıl meyli ko sen gayra çün
Kande mekes şehde mûr ay güne mâyildürür</p>	<p>Recâ eline sarıl başkasına meyletmeyi bırak
çünkü sinek şekere, karınca bala, ay da güne
meyillidir.</p>
<p>14 Gel be Zuhûri anun vasfına yetmez kelâm
Katreyi teşbih acun bahrine müşkildürür</p>	<p>Zuhuri gel onun vasfına yetmez söz, dünyanın
denizlerini bir damla ile anlatmak müşkildür.</p>
<p>15 Eyleyelim ol şehün rûhına bir fâtiha
'Afv ide Rabb-i Gafûr 'afva çü kâyildürür</p>	<p>O şâhın ruhuna bir fatiha hediye edelim, affede
affetmeyi seven Rabbimiz çünkü o affetmeye
layıktır.</p>

Kasîde-i Gül

**Der Medh-i Vâli-i Şehr-i Yozgâd Necâtî Beg
fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün**

- 1 Mevsim oldu râşe kıldı şevkıla eşcâr-ı gül
Çünkü tevîdinden olmuşdur bu bir iş'âr-ı gül
- 2 Nutka geldi nâme salub pend urur vahş u tuyûr
Mest ü hayrân eyler ins ü cinni çün attâr-ı gül
- 3 Yâ İlâhî halk-ı âlem hep temâşâ eylesün
Gitmesün mir'ât-ı hulkından ebed esrâr-ı gül
- 4 Sahn-ı 'ıyş u 'işretâsâdur bu meydân sûretâ
Hamdulillah çokdürür ammâ ki talebkâr-ı gül
- 5 Gül alınsun gül satılsun çârsûlarında hep
Gülşen olsun şehr-i Yozgad hem dahi bâzâr-ı gül
- 6 Yâ İlâhî etme mahrûm ol gül âşıklarını
Kim zebân-ı âşıkânun virdidir ezkâr-ı gül
- 7 Kim severdi cânla bezm içre câm u kâseyi
Ârızında olmıyaydı bâdenün âsâr-ı gül
- 8 Olmıyaydı iştiyâk u iftirâk u hasreti
Okunur mıydı demâdem ahsen-i eş'âr-ı gül

Gül Kasidesi

**Yozgat Şehrinin Valisi Necati Bey'i
Methetmektedir**

- Mevsimi geldi, titredi gül ağaçları çünkü
meydana gelmesi gülün haber vermesiyle
olmuştur.
- Dile geldi, mektup salıp nasihat eder
yabani kuşlar, gül kokuları cin ve
insanları mest ve hayran eder.
- Allah'ım bütün insanlar hep izlesin, gülün
sırları ebediyen gitmesin yaratılış
aynasından.
- Görünüşte yeme içme, oyun eğlence yeri
gibidir bu meydan ama gülü talep edenler
hamdolsun çoktur.
- Çarşılarında hep gül alınp gül satılsın, bu
gül pazarı olan Yozgat şehri gül bahçesi
olsun.
- Allah'ım mahrum etme gül âşıklarını ki
gül zikri âşıkların dilinin virdidir.
- Dost ile bulunulan mecliste kadeh ve
kâseyi kim severdi, kadehin yanağında
gülün alameti olmasaydı (veya yanağında
şarabın eseri olarak gül olmasaydı)
- Arzusu, ayrılık acısı ve özlemi olmasaydı
gül şiirlerinin en güzelleri her vakit
okunur muydu?

- 9 İhtisâl-i fenn-i 'ışkun hâsılı bir demdürür
Andelîb ol yüzden olmuş mâhasal hep zâr-1 gül
- 10 Bûlbûl-i şûrîdenün efgân u âhı dembedem
Virmek ister ehl-i irfâna hezâr ahbâr-1 gül
- 11 Müftehîr olmak sezâdur gülşen içre güllere
Remz-i Ahmed olduğındandır hem iftihâr-1 gül
- 12 Zîsa'âdet genc-i mahfî ma'nisin fehmi eyleyüb
Künc-i dilden eksük itmez hubb-1 yâr-1 çâr-1 gül
- 13 Esselâm ashâb-1 gül hem esselâm âl-i abâ
Esselâm ey gül muhâcirünü v'ey ensâr-1 gül
- 14 Bir şehensâh-1 zamânun itdüğü teşrîfe kim
Şâha kalkubdur şah u bergân u nahl u hâr-1 gül
- 15 Ol Süleymân-1 zamândur çünkü devrinde anun
Mûra tahsis olunır seyrân için aktâr-1 gül
- 16 Hamdulillah devr-i sâbık buldu şâniyla hitâm
'Avdet itdü 'adl ü dâdıyla yine edvâr-1 gül
- 17 Ol kadem bastığıçün gülzâra himmet eyleyüb
Bûlbûl âşûftelenür şâdî bakar ebsâr-1 gül
- 18 Berg-i gül rûyında bû-yı gül teninde mündemic
Muntazırlarda nihâyet buldı intizâr-1 gül
- 19 Ehl-i 'irfân sâye-i hükmünde oldu mu'teber
Evc-i a'lâyâ çıkubdur çünkü i'tibâr-1 gül
- 20 Geh salâbet geh halâvet geh şedîd ü geh halîm
Gösterir mücrîme şiddet mâsuma etvâr-1 gül
- 21 Ehl-i cehl ol şehriyârün nutkına dir güft ü gû
Nutmına her vechile manenddür güftâr-1 gül
- 22 Ol ki Necâtî-yi sâni fenn-i nazmun şâhidür
Çünkü nazmından nisâr olmuş dür-i şehvâr-1 gül
- 23 Ey Zuhûrî kılma ikrâmından endîşe anun
Çün derûn-1 dil-i şehde saklıdur efkâr-1 gül
- Aşk ilminin elde edilmesi hep topu bir
andır, sonucunda bûlbûl o yüzden gülün
ağlayanı olmuştur.
- Perişan bûlbûlün ah ve figanları anlayana
daima gülden sayısız hikâye anlatmak
ister.
- Gülstandaki güllere iftihar etmek yaraşır,
gülün övülmesi Hz. Peygamber'in (s.a.v.)
işareti olduğundandır.
- Saadetliler mananın gizli hazinelerini
anlayıp gönüllerinden eksik etmez
Gül'ün(s.a.v.) dört dostunun sevgisini.
- Selam size Gül'ün (s.a.v.) dostları selam
size Ehli beyti, selam size onun
Muhacirleri ve Ensarları.
- Zamanın şahlar şahının
şereflendirmesiyle ki şaha kalkar gülün
diken, fidanı, yaprağı ve dalı.
- O zamanın Süleyman'ıdır çünkü onun
devrinde gülün civarı karıncaya gezmesi
için tahsis edilir.
- Eski devir onun şâniyla hamdolsun son
buldu, gül devri adalet ve doğruluğuyla
yeniden geldi.
- O, gül bahçesine ayak bastığı için bûlbûl
gayrete gelip coşar, gülün gözleri sevinçle
parlar.
- Yüzünde gül yaprağı, teninde gül kokusu
bulunur; bekleyenlerin gülü beklemesi
sonlandı artık.
- Arifler hükmünün gölgesinde saygı gördü
çünkü gülün saygınlığı çok yücedir.
- Kâh sert kâh tatlı, kâh şiddetli ve kâh
yumuşak; suçluya şiddet, suçsuzla diğer
hallerini gösterir gül.
- Cahiller, o padişahın söylediklerine
dedikodu der ancak her yönüyle gül
sözlerine benzer sözleri.
- O ikinci Necati'dir ki şiir ilminin şâhidür
çünkü şiirleriyle şahlara layık gül gibi
incileri saçmıştır.
- Ey Zuhûrî onun ikram etmesinden endîşe
etme çünkü onun yüce gönlünde gül gibi
ince düşünceler saklıdır.

- 24 Pâdişâhum nûr-ı ihsânun gözetmek hakdürür
Pes tûlu' itsün siyeh bahtumıza envâr-ı gül
Padişahım ihsanınızın ışığını görmek
haktır, yeter ki kara bahtımıza gülün
aydınlığı doğsun
- 25 Şâhum elbet lutf idüb kılman 'atâ şâèirlere
'Aynıdur bayram günü kullarına îsâr-ı gül
Şahım elbette lütf edip cömertçe şairlere
ikram etmen aynı bayram günü kullarına
gül dağıtman gibidir.
- 26 "Zübde'dir âsâr-ı kilk-i zîfünümü bendenün
Hem dökülsün hâmesinden nice bin eş'âr-ı gül
Bilginlerinin kalemlerinin eseri çok
seçkindir o yüzden kölenin kaleminden
dökülsün nice bin gül şiirleri.
- 27 Yâ İlâhel'âlemîn olsun Necâtî kuluna
Cennet'ül- Me'vâ vü Firdevs ü İrem manzar-ı gül
Ey Allah'ım Necati kuluna İrem, Firdevs
ve Meva cennetleri gül gibi görünsün.
- 28 Hem Livâ'ül-hamd sâyesinde bulsun devleti
Ferş olunsun taht-ı akdâmına hem destâr-ı gül
Hem de devleti, Livâ'ül-hamd gölgesinde
olsun; ayaklarının altına serilsin gül
sarmaşıkları.
- 29 Bu du'ânın dergesinde isticâbı yâ Mucîb
Eylesün ol şehriyâr-ı devri hissedâr-ı gül
Ey dualara katından icabet eden Allah'ım,
o padişahı gül devrinin hissedarı eyle.
- 30 Kasd-ı çâker avdetünün söylemekdür târihin
"Şehr-i Yozgâd" a katılsun "hep nice 'âsâr-ı gül"
Kulunuzun (son beyitte) dönüşü tarih
söylemek içindir, Yozgat şehrine nice gül
eserler bıraksın. (tarih beyiti)

Tazarru'nâme

mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

- 1 Eyâ hüsn-i 'tehakkümde olan Mehmed-i Sâni tab'
Eyâ nazm u me'ânide sühan-perver Necâtî tab'
Hatem reşk eyler ikrâmına ey mükrim ü sehî tab'
Meded ey sâhib-i himmet meded ey şâh-ı Tâ'î tab'
Ey, güzel yönetimde İkinci Mehmet tabiatlı olan
Ey şiir ve manada söz ustası Necatî tabiatlı
Hatem kıskanır ikramlarını ey ikram eden ve doğru
tabiatlı
Medet ey yardım eden, medet ey Şah-ı Tağî(k.s.)
tabiatlı
- 2 Dühül-i dergah itse kim hurûc eyler meserretle
Anıñcün kapuna azm eyleriz merrât-ı merretle
İcâbet kılsan ey büşrâ-sıfat bir kez beşerretle
Meded ey sâhib-i himmet meded ey şâh-ı Tâ'î tab'
Dergâhına kim girse sevinçle çıkar
Onun için kapına gelmeye karar verdik tekrar tekrar
Kabul etsen ey müjdecî bir kez insanlık namına
Medet ey yardım eden, medet ey Şah-ı Tağî(k.s.)
tabiatlı

- 3 Bulub tenhâca itsem ‘arz-ı hâl ammâ cesâret yok
Tazarrû’ kılmaga nazm ile nazmumda selâset yok
Belî bühtân olur dinse vilâyetde ‘inâyet yok
Meded ey sâhib-i himmet meded ey şâh-ı Tâ’î-tab’
- Sakin bir yerde bulup halimi arz etsem lakin cesaretim yok
Şiir ile arz etsem şiirimde açıklık yok
Evet, yalan olur dense vilayette ihsan yok
Medet ey yardım eden, medet ey Şah-ı Tağî(k.s.) tabiatlı
- 4 Elif kaddim büküb lâm eyledi âlâm-ı edyânım
Mezellet semtine râm eyledi ibrâm-ı edyânım
Hasûdî nâ’il-i kâm eyledi ahkâm-ı edyânım
Meded ey sâhib-i himmet meded ey şâh-ı Tâ’î-tab’
- Elif gibi boyumu büküp lâm gibi eyledi elemli yalvarmalarım
Zelillik semtini kabul ettirdi bıkırtıcı yalvarmalarım
Kıskanca isteğini nasip ettirdi emredici yalvarmalarım
Medet ey yardım eden, medet ey Şah-ı Tağî(k.s.) tabiatlı
- 5 Bu nâ-puhte murabba’dan mekâsıd hâli tebliğdür
Beher mazmûn u her ma’nî murâdumca mübelliğdür
Şu edyân-ı ciger-sûzum yigirmi bine bâliğdür
Meded ey sâhib-i himmet meded ey şâh-ı Tâ’î-tab’
- Bu çiğ murabbadan maksat halimi bildirmektir
Her mazmun ve her mana isteklerimi iletir
Şu cigerden yalvarmalarım yirmi bine ulaşır
Medet ey yardım eden, medet ey Şah-ı Tağî(k.s.) tabiatlı
- 6 Muvâfik mı huzûrından kalem ehli ki dûr olsun
Sana ‘afv eylemek vâcib meger bizde kusûr olsun
Terahhum kıl ki ‘uzletgâhımızda bir huzûr olsun
Meded ey sâhib-i himmet meded ey şâh-ı Tâ’î tab’
- Uygun olur mu huzurundan kalem ehli uzak dursun
Bizde kusur olsa da sana af etmek gerektir
Merhamet et ki yalnızlık köşemizde bir huzur olsun
Medet ey yardım eden, medet ey Şah-ı Tağî(k.s.) tabiatlı
- 7 Zamâne şî’r ü inşâdan ne bilsün türrehât ister
Velikin her zamân şâ’ir idâme-i hayât ister
Adun mâdem Necâtîdür kulun senden necât ister
Meded ey sâhib-i himmet meded ey şâh-ı Tâ’î-tab’
- Bu zamandakiler şiir ve inşadan ne anlar, boş sözler isterler
Lakin her zaman şair de hayatını idame ister
Adın madem Necati’dür kölen senden kurtuluş ister
Medet ey yardım eden, medet ey Şah-ı Tağî(k.s.) tabiatlı
- 8 Ümîdimdür şehinşâh-ı zamân bir dem kerem kılsun
Kerem kılmakla emrâza hekimâne bir em kılsun
Bekâda Hak Te’âla menzilin bağ-ı İrem kılsun
Meded ey sâhib-i himmet meded ey şâh-ı Tâ’î-tab’
- Ümit ederim ki bu zamanın şahlar şahı bir an kerem etsin
Kerem etmekle hastalıklarına doktor gibi bir deva olsun
Hak Teâla ahirette son durağını cennet kılsın
Medet ey yardım eden, medet ey Şah-ı Tağî(k.s.) tabiatlı
- 9 Cemâl-i Ahmedi ru’yet ile şâd u müşerref ol
Burâka ol süvâr oldı çü sen câlis-i Refref ol
Anun vasfında sâhib-nazm-ı mevzûn u müreddef ol
Meded ey sâhib-i himmet meded ey şâh-ı Tâ’î tab’
- Hz. Nebi’nin(s.a.v.) ay yüzünü görmeye şereflemlen mutlu ol
O burağa binici oldu sen refrefte oturan ol
Onu övmeye redifli ve ölçüstü yerinde şiir sahibi ol
Medet ey yardım eden, medet ey Şah-ı Tağî(k.s.) tabiatlı

- 10 Efedim devletün tâ-be-kıyâmet pâyidâr olsun
Zuhûri hem senâ-hân-ı fakir-i şehriyâr olsun
Huzûr-ı pâdişâhiye bu nazmum yâdigâr olsun
Meded ey sâhib-i himmet meded ey şâh-ı Tâ'î-tab'

Efedim devletiniz kıyamete kadar yaşasın
Zuhuri de padişahın fakir övücüsü olsun
O padişahın huzurunda bu şiirim hatıra olsun
Medet ey yardım eden, medet ey Şah-ı Tağî(k.s.)
tabiatlı

Tahmis-i Gazel-i Fennî

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 Kilk-i cârih 'arz-ı hâlinden 'alil imlâ çıkar
Çün zebânım lâ işâret eyleyüp illâ çıkar
Dil-i mecrûhum zebânım söyleşir gavgâ çıkar
Hâlimi cânânuma 'arz eylesem şekvâ çıkar
Etmesem sabr u tahammül etsem istiğnâ çıkar
- 2 Yoğ imiş bir çâre cânândan işâret saklamak
Kor çekip dilden dehâna misl-i şerbet saklamak
Şâm-ı yeldâ gûşesinden zevk-i gurbet saklamak
Ah ne müşkül derd imiş dilde muhabbet saklamak
Söylesem diger sükût etsem diger ma'nâ çıkar
- 3 Dağ-ı aşkın sümbülünden iltifât olmaz dile
Söyleyen yok dinleyen yok dağlayan yok nâfile
Dağdağaymış yârelenmek reng-i dağ-ı aşk ile
Bir hakîkî iltifâtın görmedim görsem bile
Rûz ise âsâr-ı hülyâ şeb ise ru'yâ çıkar
- 4 Sînemiz pür-hûn eder 'arzû-yi gülhâr-ı visâl
Ol yezidin hüsn ü ânı kim silahdâr-ı visâl
Kerbelaveş âba hasret öldürür dâr-ı visâl
Ben ne rûtbe ağlasam olsam talebkâr-ı visâl
Merhametsiz kâfirin ağzından ancak lâ çıkar
- 5 Bir nazar kıldın ki 'ayn-ı rûşenimle pâyidâr
Bir temâsın âteşi gül gül tenimle pâyidâr
Lezzet-i la'l-i lebin dil mahzenimle pâyidâr
Kabre girsem de kalır 'aşkın benimle pâyidâr
Yani ben ölmekle benden sanma bu sevda çıkar

Fennî'nin Gazeline Tahmis

Yaralayan kimsenin kaleminin dilekçesinden
sakat imla çıkar
Çünkü dilim "hayır" demek isterken "mutlaka"
çıkart
Yaralı gönlümün dili söyler kavga çıkar
Halimi sevgiliye arz etsem şikâyet çıkar
Etmesem sabır ve tahammül etsem tenezzül
etmeme çıkar.

Sevgiliye belli etmemek için bir çare yokmuş
Gönülden bir ateş alıp ağızda şerbet misali
saklamak yokmuş
Uzun yalnızlık akşamlarında gurbet zevkini
saklamak yokmuş
Ah ne zor dertmiş gönüldeki aşkı saklamak
Söylesem başka sussam başka mânâ çıkar

Aşk dağının sümbülünden günle iltifât olmaz
Boşuna ki söyleyen, dinleyen ve yararı iyileştiren
yok
Boşuna bir telaşmış aşk yarasının rengiyle
yarananmak
Bir gerçek iltifâtın görmedim gördüklerim,
Gündüz ise hayal, gece ise rüyadır.

Sinemizi kanla doldurur güle kavuşmanın yakıcı
arzusu(?)
O yezidin güzelliği ve cazibesi ki ... (?)
Kerbala gibi suya hasret öldürür savaşa kavuşunca
(?)
Bana ne kazandırır ağlasam da kavuşma istesem
Merhametsiz kâfirin ağzından ancak "hayır"
çıkart

Bir kez baktın ki gözlerimin parlaklığında kalıcı
Bir temasın ateşi teminde gül gül kalıcı
Kırmızı dudaklarının lezzeti gönül mahzenimde
kalıcı
Kabre girsem de aşkın bende kalıcı kalır
Yani sanma ki ben ölmeye benden bu sevda çıkar

6 Seyr-i gülşede görüp efkârlanırdım ben seni
Gülsitânda verd-i terden kıskanırdım ben seni
Gül dokunsa dil-şikest olur sanırdım ben seni
İşve-kârım tıfl-ı nevresken tanırdım ben seni
Der idim şu pembe ten bir şüh-i müstesnâ çıkar

7 Ey Zuhûrî dürr-i nazmın müşteri bulmaz mı ya
Şi'r-i âbdârın felekde müşteridir güyiyâ
Reşk iden agyâr şerrinden anı Hak saklıya
Zübdedir âsâr-ı kâlk-i zîfûnûnum Fenniyâ
Şerh olunsa dürlü dürlü nükte vü i'mâ çıkar

Gül bahçesinde görünce seni efkârlanırdım ben
Gülistanda gül terinden kıskanırdım ben
Gül dokunsa gönlün kırılmış senin sanırdım ben
İşveli yârim, daha yeni yetişirken tanırdım seni
ben
Derdim şu pembe tenliden bir bulunmaz güzellik
çıkır

Ey Zuhûrî şiirinin incilerine müşteri bulmaz mı ya
Taze şiirlerinin göklerde müşteridir(jubiter) güya
Kıskanan yabancıların kötülüğünden Hak korusun
Fennî bildiklerinden yazdığın eserler seçkindir
Açıklansa türlü türlü nükte ve mânâ çıkar

Tahmis-i Gazel-i Fuzûlî

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1 Gönlümün a'lâm-ı 'ışka münhasır îradı var
Defter-i 'ışka muharrer olmaga murâdı var
'İşk elinden kim dise bühtân olur imdâdı var
Mende Mecnûndan füzûn 'âşıklık isti'dâdı var
'Âşık-ı sâdik menem Mecnûnun ancak adı var

Gazel

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1 Biz melâmet ehliyüz çün bize 'uzlet âşinâ
Kesret içre sûretâ her rinde vahdet âşinâ
2 Gurbet içre pür belâ olmakdürür evsâfımız
Sâkin-i bezm-i belâyuz derd-i gurbet âşinâ
3 *Yârdan mehcûr iken düşdük diyâr-ı gurbete*
Gam degül hicrân bize âlâm-ı hasret âşinâ
4 Şâh olaldan mülk-i 'ışka pâymâl itdik seri
Çâha düşmüş olsa da Yûsufa devlet âşinâ
5 Ey Zuhûrî vasl-ı yâr ummak yaraşmaz âşika
Ehl-i 'ışka tâ ezelden hazz-ı halvet âşinâ

Fuzûlî'nin Gazeline Tahmis

Gönlümün aşkın işaretleriyle sınırlanmış
söyleyecekleri var
Aşk defterine yazılmaya isteği var
Kim aşk elinden kurtuluş var derse iftira olur
Bende Mecnûn'dan fazla âşıklık yeteneği var
Gerçek âşık benim Mecnûn'un ancak adı var

Gazel

Biz horlanma ehliyüz çünkü biz yalnızlığı iyi
biliriz, rindler görünüşte çokluk içindedir ama
onlar vahdeti iyi bilirler.
Gurbet içinde çok belaya uğramaktır özelliğimiz,
bela meclisinin sakiniyiz gurbet derdini iyi
biliriz.
Yârdan ayrı iken gurbet diyarına düştük, ayrılık
gam değil biz hasret acılarını iyi biliriz.
Aşk mülküne şah olduğumuzdan beri başımızı
ayaklar altına serdik, kuyuya düşmüş olsa da
Yusuf devleti iyi bilir.
Ey Zuhûrî yâre kavuşmayı ummak aşığa
yaramaz, aşk ehli ezelden beri yalnızlık lezzetini
iyi bilir.

Gazel

müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

- 1 Bir şem'a yaktım cismimi pervâneler ağlar bana
Duydukda mecnûn ismimi divâneler ağlar bana
- 2 Meyhâneler oldu yolum çün bezm-i mey künc-i gumum
Kan doldurur sâkî-yi hum peymâneler ağlar bana
- 3 Dağ olsa çekmez rencimi gam depredir dil küncimi
Çalmış harâmî gencimi vîrâneler ağlar bana
- 4 Cânân elinden fırkatı buldum yitirdim vuslatı
Hem âşinâlar hem katı bîgâneler ağlar bana
- 5 Dilden gam u hüzn ü keder gitmezse âciz kul nider
Mescidde vâ'iz ta'n ider büthâneler ağlar bana
- 6 Ya'kûbveş ağlayuben efgâna düşer merd ü zen
Dilhânem uş beytülhazen mihmâneler ağlar bana
- 7 Âh ey Zuhûrî nüñ felek levh ü kalem lâ rayb u şek
Heft iklim ü yüz bin melek gör yâ neler ağlar bana

Gazel

müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

- 1 Ey kaddi servâsâ güzel netdin ne hâl olmuş sana
Ey haddi merrîhe bedel netdin ne hâl olmuş sana
- 2 Gülzârda tûl-i emel dökmüş meger yaprak gazel
Erken mi 'azm etmiş ecel netdin ne hâl olmuş sana
- 3 Âlâm ile cehd ü cedel yazmış kalem rûz-ı ezel
Virme sakın sabra halel netdin ne hâl olmuş sana

Gazel

Bir muma cismimi yaktırdığım için
pervaneler ve mecnuna çıkan ismimi
duyunca divaneler ağlar bana.

Şarap meclisleri kederlenme yerim
olduğu için meyhaneler yolum oldu,
küpü dağıtan kan doldurur da kadehler
bana ağlar.

Gam sarsar gönlümü, ıstırabımı dağ olsa
çekemez; bir hırsız hazinemi çalmış
harabeler bana ağlar.

Sevdiğimden ayrılık buldum kavuşmayı
yitirdim; hem beni bilirler hem de bana
sert, yabancılar ağlar bana.

Gönlünden gam ve hüzn gitmezse bu
aciz kul ne yapar, vaiz mescidde (halimi
bilmeden) beni kınar da puthaneler bana
ağlar.

Ben hz. Yakup gibi ağlayınca figan eder
kadın ve erkekler, gönül evim hüznü evi
olmuş misafirhaneler bana ağlar.

Ah Zuhûrî şeksiz şüphesiz dokuz gök,
levh ve kalem, yedi iklim yüz bin melek
ve başka neler neler ağlar bana.

Gazel

Ey boyu servi gibi güzel, ey yanağı
merrîhe benzeyen ne yaptın sen, sana ne
hâl olmuş böyle.

Uzun emeller gülistanda yapraklarını
dökmüş, ölüm seni almaya erken mi
davranmış; ne yaptın sen, sana ne hâl
olmuş.

Kalem, elest bezminde yazmıştır
elemeler içinde gayret ve mücadeleyi;
sabırdan vazgeçme sakın; ne yaptın sen
ne hâl olmuş sana.

4 Oldunsa hâr u mübtezel şükret du'âdan çekme el
Lâ taknatû der Lemyezel netdin ne hâl olmuş sana

Gözden düşmüş, değersiz olmuşsan şükret duadan vazgeçme, “Ümit kesmeyin” demiş zail olmayan Allah; ne yaptın sen ne hâl olmuş sana.

5 Gel sen Zuhûrî'ye yönel agyârdan kılma hacel
Zâyi' mi olsun bu gazel netdin ne hâl olmuş sana

Gel sen yabancıardan utanma Zuhûrî'ye yönel; boşa mı gitsin bu gazel, ne yaptın sen ne hâl olmuş sana.

Gazel

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 Kâr-ı âlemdir bu gavgâ dest-i dâd ummak aceb
Gûşe-i gamhânedir bu dil-küşâd ummak aceb
- 2 Dâne kadrin mûr-tek hakkıyla bilmek hak m'ola
İktisâb etmez sefilden iktisâd ummak aceb
- 3 Ehl-i zevkin şâhı bilmez dağ-ı aşkın zevkini
Derdi yoktan fenn-i 'ışka istidâd ummak aceb
- 4 Bir aceb fetvâ-i bî-insaf serâpâ soydurur
Hüs ü ânın 'âşıkından irtidâd ummak aceb
- 5 Ab-ı hayvân olsa bârân rûzgârdan hacl eder
Deşt-i nâhadden ferah-efzâ-i bâd ummak aceb
- 6 Tâlihin insâfı evvelden Zuhûri güft ü gü
Ehl-i derdem rahm-ı tâli'den murâd ummak aceb

Gazel

Dünya çıkarıdır bu kavga, bir yardım eli bulmak tuhaf; gam yeridir burası gönül açmasını ummak tuhaf.

Tane kadrini karınca gibi bilmek mümkün müdür, kazancı olmayan sefilden tasarruf ummak acayip.

Zevk ehlinin şâhı bilmez aşk yarasının zevkini, dertsizden aşk ilmüne yetenek ummak tuhaf.

Bir acayip insafsız fetva tamamen soydurur, cazibeli güzelliğin aşığından vazgeçme ummak tuhaf.

Hayat suyu olsa yağmur, rûzgârdan utanır; uçsuz bucaksız çölden ferahlatıcı bir rûzgâr ummak tuhaf.

Zuhûrî, talihin insaf etmesi eskiden beri söylenen bir dedikodudur; dert ehliyim, bahtımın gülmesinden istediğimi almayı ummak tuhaf.

Gazel

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

- 1 Dostum uyhu vü ârâmı bu şeb te'hîr it
Hâl-i pür-süzümü hem tâ-be-seher ta'bîr it
- 2 Ben giriftâr-ı zulem oldum a vechi enver
Târ olan başuma 'âlem yüzünü tenvîr it
- 3 Kamu 'ilâc-ı cihân dahi müessir olmaz
Ey kadeh bâri sen âlâm u gama te'sîr it
- 4 Hem dahi âb-ı 'ineble idemezsen te'sîr
Reng-i gül büy-ı benefşeyle meyi taktîr it

Gazel

Dostum, dinlenmeyi ve uyumayı bu gece erteleyip pek yankıcı olan bu hâlimi sabaha kadar bana bir açıkla.

Ey nur yüzlü ben karanlıklara düştüm, kararan başıma âlemin yüzünü göster, aydınlat.

Tüm cihanın ilaçları dahi tesir etmez, Ey kadeh bari sen elemelerime ve gamıma etki et.

Hatta üzüm suyu ile etki edemezsen gülün rengi ve menekşenin kokusu ile şarabı damıt, süz.

5	Dostum dâm-ı gülendâma yelerken gördün
Dimedin düşme belâya sakınub tedbir it	Dostum, gül endamlı yârin tuzağına beni
yönelmişken gördün de “sakın ve tedbirli ol,
belaya düşme” demedin.
6	Muhâl olduğımı tersîm-i nigârün bilirüm
Bâri ey hâme-i ter sâyesini tasvîr it	O sevgilinin resmedilmesinin mümkün
olmadığını bilirim. Ey kalem, bari gölgesini
tasvir et.
7	Ta'n ile şî'r-i Zuhûriye kılan 'atf-ı nazar
Var ise ma'rifetün bu gazeli tanzîr it	Ey Zuhûrî'nin şiirine kınama ile bakan, eğer
bir marifetin varsa bu gazele bir nazire de
sen yaz bakalım.

Gazel

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

1	Câhile künc-i ferah oldu 'ukalâ ile bahs
'Âkıla renc ü kasâvet bu cühelâ ile bahs
2	Âdeme saykal-i 'irfân mı virür sûretde
Sîretin görmese mir'ât-ı mücellâ ile bahs
3	Ârif oldur bula kendüni fenâfillâhda
Yokluga tâlib ola hem ide hep lâ ile bahs
4	Sohbet-i vahş-ı beyâbâne yelerse Mecnûn
Ne gerekdür ana kâşânedey Leylâ ile bahs
5	Dil tecelli-geh-i Mevlâ be Zuhûrî bilesin
Lâcerem anda olur 'âbide Mevlâ ile bahs

Gazel

1	Çok bilmişlerle sohbet cahiller için bir zevktir,
bu cahiller ile sohbet ise akıllılar için acı ve
ıstıraptır.
2	İçini görmese insan, parlak bir ayna ile sohbet
etmek ona parlak bir anlayış mı verir.
3	Arif kişi kendini Allah'ta kaybetmeli, yokluğa
talip olup ondan söz etmeli.
4	Mecnun, çöllerin vahşileriyle sohbeti tercih
ederse ona köşklerde Leyla ile sohbet
gerekmez.
5	Zuhûrî bilesin ki gönül Mevlâ'nın tecelli ettiği
yerdur. Şüphesiz kulluk edene Mevlâ ile sohbet
orada olur.

Gazel

mefâ'ilün fe'ülün mefâ'ilün fe'ülün

1	Ne demdür eşk-i çeşmüm Şat u Ceyhûna bâ'is
Hezârân süz-ı nagmem ney ü kânûna bâ'is
2	Dönübdür hayf çevgân-ı devrün sadmesiyle
Vücüdüm top-ı devvâr-veş gerdûna bâ'is
3	Bu hüzn-ârâ-yı firkat bana mîrâs-ı Ya'kûb
Yine Beytülhazendür dil-i mahzûna bâ'is
4	Ehibbâ zulmü kılmış beni mahkûm-ı 'izzet
Esîr olmaklıgum Yûsuf-ı merhûna bâ'is

Gazel

1	Ne zamandır akan gözümün yaşı Seyhun ve
Ceyhun'u ortaya çıkardı, binlerce kez ettiğim
yakıcı inlemelerim ise ney ve kanun
çalgılarının ortaya çıkmasına sebep oldu.
2	Yazık zamanın vurduğu darbeye dönüp duran
vücudum dünyanın top gibi dönmesine sebep
oldu.
3	Bu ayrılığın hüznünü süsleyen, bana Hz.
Yakub'un mirasıdır; Gönlümün üzüntüsüne
sebebe olan yine onun hüznünlü evidir.
4	Dostların zulmü beni güce mahkûm etmiş. Esir
olmam Hz. Yusuf'un esir olmasına sebeptir.

5 Benem ol pâdişâh iftihârumdur gedâlık
Gedâ serpûşî esfer-i humâyûna bâ'is

Benim o padişah ki köleliğim iftiharımdır.
(Başımdaki) dilenci başlığı nice savaşlara
sebeptir.

6 Usanmazlardı destân-ı Leylâdan ehâlî
Olaydı dâsitanum eger Mecnûna bâ'is

Eğer benim hikâyem Mecnun'a sebep olsaydı
kimse Leyla'nın hikâyesini dinlemekten
usanmazdı.

7 Nizâmî tarzı nazm itdügin nazmun Zuhûrî
Sezâdur dinse sekret virür afyûna bâ'is

Ey Zuhûrî, Nizâmî'nin tarzıyla yazdığın bu şiir
için "afyonu bile sarhoş eder" dense uygundur.

Gazel

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

1 Elem ü derd ü gam u mihnetüm olmaz ta'dâd
Dâd elinden felegün çarh-ı denîden imdâd

Gazel

Feleğin adalet elinden bu dünyada
kurtulmak mümkün değildir. (Ondan gelen)
Elem, derd, gam ve mihnetim saymakla
bitmez.

2 Kûh-ı mihnetde külüngi çalaruz nevbet ile
Kendü derdin unudur da bana ağlar Ferhâd

Ferhad ile mihnet dağında sıra ile kazma
vururuz da kendi derdini unutup bana ağlar.

3 Gezemez murg-ı dilüm emn ü emân üzre hemân
Ne umar katre kanumdan felek adlu sayyâd

Gönül kuşum emniyet içinde gezemez,
sadece bir damlacık olan kanımdan ne umar
felek adlı avcı.

4 Dil-i nâşâdumı gördükde meded eylemeyen
Cümle ahbâbumuz olsun dü cihânda yine şâd

Gamlı gönlümüzü görüp de yardım
eylemeyen cümle dostlarımız yine de iki
cihanda aziz olsun.

5 Kesme imdâdî Zuhûrî şeb ü rûz eyle niyâz
Gün olur dâde gelür bir eli kanlu cellâd

Ey Zuhûrî gece gündüz dua ederek yardım
istemeyi kesme, gün olur belki yardıma gelir
o eli kanlı cellat.

Tanzîr-i Gazel-i Nedîm

mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

1 Yeter nâzın aceb hemhâl-i şeh-nâzân mısın kâfir
Feleklerden düşen sultân-ı hûbistân mısın kâfir

Nedîm'in Gazeline Nazire

Ey kafir, nazın yeter artık nazlılar
şahıyla haldaş mı oldun? Yoksa
göklerden düşen güzeller ülkesinin
sultanı mısın sen?

2 Gelir mestân-ı büyü pîş u pes efvâc iremlerden
Ne sümbülsün ne gülsün bilmedim reyhân mısın kâfir

Cennet gibi bahçelerin önünden ve
arkasından sarhoş edici kokun gelir ama
ne sümbül ne gül, reyhan mısın yoksa
kafir?

3 Elinden şavkı eksilmez bir âteş lâlesi parlar
Nedir ol gencinen nûrân mı yâ nîrân mısın kâfir

Elinde parlaması eksilmez bir ateş
lalesi parlar, nedir o hazinen? Nur
musun, ateş misin kafir?

- 4 Garîb âşıkların ikrâm-ı hûn etmiş yetişmez mi
Ne doymazsın ayâ câdû mu şahmârân mısın kâfir
- 5 Demişler şekl-i kaddin serv-veş hattinse şahbâli
Femin âteş tenin Hâbeş ayâ şeytân mısın kâfir
- 6 Dilin yok ibtisâmın yok lebin yok nîm-i handen yok
Abûs'ul çehrenin mi'yârı yok yokdan mısın kâfir
- 7 Yalandır söylediklerin zulümdür işlediklerin
Diyorlar yoksa bir magdûr-ı nev-bühtân mısın kâfir
- 8 Zuhûrî'ye nedîm olsan azîmet kılrsa yurduna
Nola kûyun tavâf itsek bize düşmân mısın kâfir

Zavallı âşıkların kanlarını sana vermiş
yetmez mi? Yoksa cadı mı ya da
şahmeran mısın kafir?

Uzun boyun servi gibi, yanağının
tüyleri ise kuş tüyü gibiymiş demişler.
Ağzın ateşmiş tenin siyahmış yoksa
şeytan mısın kafir?

(Tatlı) dilin yok, tebessümün yok
dudağın yok bir yarım gülüşün yok,
somurtkanlığın ölçüsü yok (diyorlar)
yoksa sen yokluktan mısın kafir?

Söylediklerin yalanmış işlediklerin
zulümmüş diyorlar. Yoksa bir kuru
iftiranın kurbanı mısın kafir?

Zuhûrî'ye yardım etsen de gitsek
yurduna. Ne olur köyünü tavaf etsek
bize düşman mısın kafir?

Gazel

fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 Sâkiyâ pek haste olmuş derdi neymiş yâre sor
Sonra mest-i câm olan ahbâbımızdan çâre sor
- 2 Tâ ezel şu bezmimizden kâm alan bed-bahtlar
Bî-adedir câm-ı Cem-veş devrilen edvâre sor
- 3 Bî-ümidânın şifâyâb olduğun meyhânede
Dökmeden hamrâ şurûba kırmadan sâgâre sor
- 4 Bizdedir esrâr-ı tıb bizdendir İsî nefhası
Cân u îmânını tecdîd eyleyen deyyâre sor
- 5 Bezmimizden sihr ü simyâ eksik olmaz sevdiğim
Mât olan teshîrimizden nice bin sehâre sor
- 6 Hâki zerrîn âbı âteş kılma sırrı bizdedir
İnkılâbın raddesin cerrâh olan bîmâre sor
- 7 Ey Zuhûrî gel bu devlet-bahş olan meyhânede
Dinmemiş bir sûz u merhem bulmamış bir yâre sor

Gazel

Ey saki, sevgili çok hasta olmuş derdi
neymiş sor, sonra şarap sarhoşu olmuş
dostumuzdan bir çare sor.

Çok eskiden beri meclisimizde umduğuna
eren bahtsızlar sayısızdır, Cem'in kadehi
gibi devrilen çağlara sor.

Ümitsizlerin şifa bulunduğu meyhânede
dökmeden kırmızı şaraba, kırmadan
kadehe sor.

Hız. İsa'nın diriltici nefesi ve tıbbın sırları
bizdedir, ruhunu ve imanını yenileyen
keşişe sor.

Meclisimizde sihir ve simya eksik olmaz
sevdiğim, sihimize yenilen binlerce
sihirbaza sor.

Toprağı altın, suyu ateş yapma sırrı
bizdedir; bu devrimin derecesini sonra
(tesirimizle) cerrah olan hastaya sor.

Ey Zuhûrî gel bu saadet dolu meyhânede
dinmemiş bir acı, iyileşmemiş bir yara
sor.

Gazel

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 Bir güzel bin derd için sabr u tahammül eyletir
Lutfi var ol kâr-ı dünyâdan tegâfûl eyletir
- 2 Boynına zencîr-i 'ışkı taksa dehr-i pîrezen
Eksük itmez derdi âlâmı teselsül eyletir
- 3 Gam yimez yok olsa varı 'âşıkın âlemde hep
Zevk-i 'ışk âlemde her hükme tevekkül eyletir
- 4 Nef'i yok sanma cefâ vü cevrin ol âşıklara
Tıfl-ı nevrslere bunlar kim tekemmül eyletir
- 5 Dîlrübâlar âdeti şoldur Zuhûrî dembedem
Bülbül-i gûyâ idüb haylî tegazzül eyletir

Tanzîr-i Gazel-i Şeref Hanım

mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

- 1 Bu uslanmaz gönül bir mekri bitmez yâre mâildir
O yâr aşkın bazârında nihâyet kâre maildir
- 2 Benim ifnâ-yı nâmım terk-i câhım dildedir lâkin
O fettân en sonunda nâm u i'tibâre mâildir
- 3 Demâdem bahr-ı eşkimden cevâhir sundum ol şâha
Tenezzül etmiyor çün gevher-i şeh-vâre mâildir
- 4 Şarâbın neş'esin bilmez lebin hem-reng-i mey gördü
Gönül meyhaneden vazgeçmiyor sâgâre mâildir
- 5 Zuhûrî meyl-i gül bülbülde kalmaz rağm-ı can-bahşa
Niçün divâne gönlün rağmen ol dildâre mâildir

Gazel

Bir güzel; bin derde sabır ve tahammül ettirir, lütfeder de dünya kazancından anlamıyormuşuz gibi davrandırır.

Dünya denen kocakarı (aşığın) boynuna aşk zincirini taksa derdi kederi eksik etmez ardı ardına verir.

Aşığın dünyadaki tüm varlığı yok olsa üzülmez. Aşk zevki, dünyada her başa gelene tevekkül ettirir.

Cefa ve eziyetin âşıklara faydası yok sanma, yeni yetişen gençler bunlarla olgunlaşırlar.

Zuhûrî gönül çelenlerin daima âdeti şudur: sahte bülbül eder de çokça gazel söyler.

Şeref Hanım'ın Gazeline Nazire

Bu uslanmaz gönül aldatması bitmez bir sevgiliye isteklidir. O sevgili ise aşk pazarında kazanca isteklidir.

Benim namımı silmem ve makamı terk etmem gönüldendir lakin o fitneci sonunda nam ve itibara isteklidir.

Durmadan gözyaşı denizimden mücevherler sundum o sultana ama yüz vermiyor çünkü daha büyük ve kıymetli mücevherlere isteklidir.

Şarabın neşesini bilmez şarap rengi dudaklarını, gönül gördü artık meyhaneden vazgeçmiyor şarap dolu kadehe isteklidir.

Zuhûrî can feda etmekten başka bülbülde güle meyil kalmaz, buna rağmen niçin deli gönlün hâlâ o gönül alan sevgiliye isteklidir.

Gazel

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 Şöyledir dîvârî rahne âdemi gam öldürür
Mübtelâ-yı câm-ı aşkı bir tehî câm öldürür
- 2 *Gezme ey gönlüm kuşu gâfil fezâ-yı aşkda*
Nitekim dirler tama'kâr murgı bir dâm öldürür
- 3 *Gerçi cânândan dil-i şeydâ için kâm isterem*
Âşkı ammâ ki hergiz gam değil kâm öldürür
- 4 Hûb olur bayram gözetmek teşnegâna hayf ki
Rûze-kâr-ı rûz-ı sayfi tûl-i eyyâm öldürür
- 5 Rindi menn-i müskiratdır nâ-murâd u şâd eden
Zâhidin ikrârın elbet va'd-i esnâm öldürür
- 6 *Daşa çekmiş halk için Ferhâd Şirin sûretin*
Bir şirin sûret ki bin Ferhâd-ı ressam öldürür
- 7 Ey Zuhûri rûz u şeb endişe kılma yârdan
Yârdan endişe vallâhî her ahşâm öldürür

Tanzîr-i Gazel-i Beglikci İsmet

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

- 1 Hüsni haslet yüzi enverde de esmerde de var
Hazz-ı halvet hele bisterde de minderde de var
- 2 Mâyil olmuşsa nola nefsi bu kemter kulunun
Nefs-i emmâre ki dâverde de çâkerde de var
- 3 Gösterip ayda bir ay yüzünü nâz eyleme gel
Bedr-i nev cum'adül-âherde de saferde de var
- 4 'Ârızın mihrini setretmede bir nisf-ı nikâb
Şu'le-yi bihude Ahterde de Ülkerde de var
- 5 Cilvedür maslahatı ehl-i nisânun bilirüz
Bu hüner hâlet-i hâherde de duhterde de var

Gazel

Şöyle (demişler): Duvarı gedik(yıkar) insanı gam öldürür. Aşk kadehinin müptelasını ise boş bir kadeh öldürür.

“Ey gönlüm aşkın göklerinde gafil gezme.(Fuzûlî)” Nitekim derler ki açgözlü kuşu bir tuzak öldürür.

“Gerçi sevgiliden deli gönlümün istediğini vermesini istiyorum.(Fuzûlî)” Ancak aşığı gam değil muradına ermesi öldürür.

Güzel olur susamışların bayramı beklemesi lakin yaz günü oruç tutanı uzun günler öldürür.

Rindi isteksiz ve mutsuz eden içkinin yasaklanmasıdır. Zâhidin tasdikini putların söz vermesi öldürür.

“Ferhad halkın görmesi için Şirin’ in suretini taşta çizmiş.(Fuzûlî)” Bir güzel suret ki binlerce ressam Ferhad’ı öldürür.

Ey Zuhûri sevgiliden gece gündüz endişe etmeyi bırak. Sevgiliden endişe etmek vallahi her akşam öldürür.

Beglikci İsmet’in Gazeline Nazire

Huy güzelliği, yüzü beyazda da esmerde de var. Ne olmuş sevgili ile baş başa kalma hazzı (onunla kalan) yatakta da minderde de var.

Bu hakir kulunun nefsi meyletmişse ne olmuş, kötülüğü emreden nefis padişahda da kölede de var.

Gel yüzünü ayda bir gösterip naz eyleme, yeni ay sonraki cuma ve safer ayında da var.

Bir yarım peçe yanağının aydınlığını örtmektedir, gereksiz parıltı Ahter’de de Ülker’de de var.

Kadınların özelliği nazlanmaktır biliriz. Bu hüner kız kardeşinde de kız evlatta da var.

6	Acı sözlerle gönülhâneme virme ihrâk
Âteşin-dil ki semenderde de ejderde de var	Acı sözlerle gönül evime verme ateş, yakıcı
dil ki semenderde de ejderde de var.
7	Lezzet-i la'l-i lebün bilmeyenün tâli'i var
O halâvet ki gül-i terde de şekerde de var	Kırmızı dudakların tadını bilmeyenin bahtı
var, o tatlılık ki gül suyunda da şekerde de
var.
8	Kad-i mevzûnı gören düşmeye hayranlığa çün
Serv-kad ma'mul-i dülgerde de rençberde de var	Düzgün boyunu gören hayranlığa düşmesin
çünkü selvi boy dülgerin eserinde de çiftçinin
yetiştirdiğinde (kavak) de var.
9	Dostum havf-ı duzâhdan sebak itmez te'sîr
Nehy-i meşk eyleyen evlerde de minberde de var	Dostum cehennem korkusundan ders vermek
tesir etmez, meşki yasak eden evlerde de
minberde de var.
10	Bize erbâb-ı şecâ' öyle perestîş ediyor
Şeca'ât niteki Ca'ferde de Hayderde de var	Bizi cesur insanlar çok seviyor, nitekim bu
cesaret Hz. Ali ve Hz. Cafer'de de var.
11	İftihâr itme Zuhûri söz ile sihr kılub
Bu sihir kibrit-i ahmerde de cevherde de var	Söz ile sihir yapıp da övünme Zuhûri, bu sihir
simya iksirinde de mücevherlerde de var.

Gazel

fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 Vaf-ı hüsnün ey perî yazmakla kanmaz hâmemiz
Kays-veş Leylâ diyu yazsam inanmaz hâmemiz
- 2 Yazsa sûzundan cezâ ger duzahın kilik-i kazâ
Yazmadan ahvâlimiz dildâre yanmaz hâmemiz
- 3 Sûk-ı hâb ister karışsın fitne-i seyyâreden
Müşterîdür âfitâb üzre uyanmaz hâmemiz
- 4 Resm-i gülden imtinâ etmişti ammâ bülbülâ
Besdür efgânun bu efgâna dayanmaz hâmemiz
- 5 Gerçi şâ'irdür diyu nâmım Zuhûri söylenür
Bikr-i mazmûn olmayınca ş'i'rî anmaz hâmemiz

Tanzîr-i Gazel-i Neşâtî Dede

mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün

- 1 Biz sây-e-i gencîne-i ma'nâda nihânız
Geh harf-i elif içre vü geh bâda nihânız

Gazel

Ey perî gibi güzel olan kalemimiz
güzelliğinin vasıflarını yazmakla doymaz
ve Kays gibi Leyla diye yazsam inanmaz.

Kaza kalemi ceza olarak cehennemde
yanma yazsa, kalemimiz sevgiliye halimizi
yazmadan yanmaz.

İsterse uyku karışsın dünyanın fitnesinden,
Müşteri'dir(Jüpiter), Güneş üzerine gelse
uyanmaz kalemimiz.

Bülbül, gülün resminden kaçınmıştı ama
figan etmeleri yeter bu figanlara dayanmaz
kalemimiz.

Gerçi Zuhûri şairdir diye namımız söylenir,
hiç kullanılmamış bir mazmun olmayınca
yazmaz kalemimiz.

Neşâtî Dede'nin Gazeline Nazire

Biz mânâ hazinesinin gölgesinde gizliyiz,
bazen elif harfinin içinde bazen be'de
gizliyiz.

- 2 Görmezse 'adem içre 'acebdir deme zâhid
Biz lafza-i tevhîddeki lâda nihânız
- 3 Geh rişte-i bergân ile zakkûmda matvî
Geh jâle-i ter-mîve-i tûbâda nihânız
- 4 Hem mest-i elestiz hemi mestâneye şevkiz
Sahbâda değil sâye-i sahbâda nihânız
- 5 Sahrâda arar Kays-ı garib sırr-ı hafîyi
Sahrâda değil turra-i Leylâ'da nihânız
- 6 Âvâzemizin şevki sadâsında ki nâyın
Biz himmet ü muhabbet-i Monlâda nihânız
- 7 Sanman ki Neşâtî'ye rakîb oldu Zuhûrî
Deryâ-i suhanındaki damlada nihânız

Ey zahit, yokluk içinde göremezsen acayıptır
deme, biz tevhid kelimelerindeki lâ'da
gizliyiz.

Bazen zakkum ağacının yaprakları arasında
sıkıca bağlı, bazen Tuğba ağacının
meyvelerinin üstündeki çiye gizliyiz.

Hem elest sarhoşuyuz hem sarhoşluğa
istekliyiz, şarapta değil şarabın gölgesinde
gizliyiz.

Garip Kays çöllerde arar gizli sırları,
çöllerde değil Leylâ'nın alınına düşen saçta
gizliyiz.

Sesimizin coşkunuğu neyin seslenişindedir,
biz Hz. Mevlana'nın muhabbet ve
himmetinde gizliyiz.

Sanmayın Zuhûrî Neşâtî'ye rakip oldu, onun
söz deryasının damlasında gizliyiz.

Tanzîr-i Gazel-i Seyyid Nigârî

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

- 1 Ulu devleti milk-i 'ışka serdâr olmayan bilmez
Mezâk-ı 'ışkı zülfi yâre berdâr olmayan bilmez
- 2 Bir özge nerd-i endişedürür kim mâcerâ-yı 'ışk
Nigârün kapusunda devr ile zâr olmayan bilmez
- 3 Niçün bağlandığını zâhidün zünnârı cinnetle
Uyup Mecnûna deyr-i 'ışka deyyâr olmayan bilmez
- 4 Ne zillet kûy-ı cânânda rakîbün zıllini seyr âh
Bunu bir zelle için yâre agyâr olmayan bilmez
- 5 Zuhûrî'nün Nigârîye bu tanzîrinün esbâbın
Binüb esb-i kazâya bend-i nigâr olmayan bilmez

Gazel

feilâtün feilâtün feilâtün feilün

- 1 Dil ateş cismim ateş hasse vü efkârım ateş
Ne bürûdet ola virdim medet ezkârım ateş
- 2 Bilemem âyinelerden nice manzûr oluram
El ateş şâne ateş turra-i tarrârım ateş

Seyyid Nigârî'nin Gazeline Nazire

Aşk mülkünün ulu devletinde serdar
olmayan bilmez. Aşk lezzetini yârin
saçlarına kendini asmayan bilmez.

Bir başka endişe tavlâsıdır aşk macerası,
sevgilinin kapısında dönerek zar
olmayan(ya da ağlamayan) bilmez.

Zahidin niçin cinnet geçirerek zünnâr
bağladığını Mecnûn'a uyup aşk
manastırının keşişi olmayan bilmez.

Sevgilinin mahallesinde rakibin gölgesini
izlemek ne zillettir, bunu bir hata yüzünden
yâre yabancı olmayan bilmez.

Zuhûrî'nin Nigârî'ye bu naziresinin
sebebini bir kaza sebebiyle sevgiliye köle
olmayan bilmez.

Gazel

Gönlüm, cismim, duyu ve fikirlerim hep
ateş. Ne soğutur, virdim ve zikirlerim ateş?

Aynalarda nasıl görünürüm bilmiyorum,
elim, tarağım, saçlarım ateş.

- 3 İki menzîl arasında mütereddîd yanaram
Geçemem bahri selîmen reh-i seng-sârım ateş
- 4 Ne kilîsâda ne mescidde selâmet ne huzur
Hemi kaftân-ı imânım hemî zünnârım ateş
- 5 Niye bülbül yakınır nâle-i sûzân ile hep
Hemi verdim hemî hârım hemî gülzârım ateş
- 6 Bu ateş cevher-i aslın mı Zuhûrî bu ne hal
Bu ne hayret bu ne lezzet mey-i esrârım ateş

İki menzîl arasında kararsızca yanarım;
güvenle geçemem denizleri, taşlı yollarım
ateş.
Ne kilisede ne mescitte esenlik ve huzur
bulamam, hem iman kaftanım hem belime
bağladığım zünnarım ateş.
Bülbül niye hep yakıcı bir inlemeyle
şikâyet eder, (ben) hem gülüm hem
dikenim hem gül bahçem ateş.
Zuhûrî bu ateş asil cevherin mi senin bu ne
hal, bu ne hayret bu ne lezzet (maşallah)
sırlar şarabım ateş.

Tegazzül-i maktâ'-ı Garîbî-i Erbilî
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 Mihribân olur didiyse her ki her Leylâ galat
Şöhreti varken fasîhe yegdürür ammâ galat
- 2 Bir nîgeh kıldı peşime düş didi didüm belî
Nâgehân düşdüm belâya gâlibâ îmâ galat
- 3 Al didümse câme-i hadrâna tekdîr eyleme
Söyletür mestîye çün câm-ı mey-i hamrâ galat
- 4 'Âşîkâne bir muhabbetnâme tahrîr eyledüm
Didi kim hattun mürecceh oldu lîk imlâ galat
- 5 Ey Zuhûrî nüsha-i dehri serâser yokladım
Hat galat imlâ galat inşâ galat ma'nâ galat

Erbilî Garîbî'nin Bir Makta Beytine
Gazel

Her kim her Leyla'dan dost olur dediyse
hatalı bir söz etmiştir. Ama şöhret olmuş
hatalı sözler açık ve doğrusundan yeğdir.
Bir bakış ile "peşime düş" dedi, "tamam"
dedim. Birdenbire belaya düştüm, galiba o
işareti yanlış anladım.
Yeşil elbisene kırmızı dedimse azarlama
beni. Çünkü sarhoşa hatalı söz ettirir
kadehteki kırmızı şarap.
Âşıklar gibi bir aşk mektubu yazdım. Dedi
ki "yazın iyi lakin imlâ hatalı".
Ey Zuhûrî devrin örneklerini baştanbaşa
yokladım; yazı, şiir, anlam hep hatalı.

Gazel
fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 Dostum sînemdeki gül gül açılmış tâze dag
Dest-i hûn-rîz-i nigârün kârı evlerden irag
- 2 Dökmek ister kanımı nâhak yire zâlim rakîb
Tîglar delmez vücûdın 'âşığı kesmez bıçag
- 3 Desti böğründe seri mâyil gerekdür 'âşıkun
Bir gelüb bir gitmesiyle bell'olur çünkü ayak
- 4 Rişte-i cânı nigâh-ı yâre rabt olsa sezâ
Turmadan başında anun şem'-veş yanar çerag
- 5 Beyt-i maktâ'ı Zuhûrî yâre tahsis eylegör
Şehlere lâyıkdürür çün zîb ü zînet-dâr otağ

Gazel

Dostum sinemdeki gül gibi açmış taze yanıklar;
sevgilinin kan döken ellerinin kârıdır, evlerden
uzak.
Zalim rakibim kanımı haksız yere dökmek ister,
aşığım vücudunu ne kılıçlar deler ne de bıçaklar
keser.
Âşığın eli böğründe başı meyilli (ya da eğik)
gerektir çünkü ayak, bir gelip bir gitme ile belli
olur.
Can ipi yârin bakışlarına bağlansa yakışır, onun
başında mum gibi bir ışık durmadan yanar.
Zuhûrî son beyti sevgiliye tahsis eyle çünkü
ziynetlerle süslü otağ ancak şahlara yakışır.

Gazel*fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün*

- 1 Sahn-ı gamın zulmetinden şem'-i nusret görmedik
Dehri tar-mâr etdik ammâ 'ıyş ü 'ışret görmedik
- 2 Kahrı gördük sabrı gördük mihnetinden dembedem
Hoşnud olduk yâr elinden bir beşerret görmedik
- 3 Hânemiz beytülhazen olmakla buldu iştihâr
Çâha düştük lik Yûsuf gibi devlet görmedik
- 4 Gûşa daldık ehl-i deştin macerâ-gû pîrini
Geçti Leylâ yanımızdan hayf u hayret görmedik
- 5 Bir kamer-rû ey Zuhûrî gösterir kevâkibi
Vâ esef bir dil-nüvâz olsun işâret görmedik

Gazel*mef'ûlü fâ'ilâtün mefâ'ilün fe'ûlün*

- 1 Hicrânı hecr-i cândan betermiş ol nigârun
Mîrâsı bilmedim veh kedermiş ol nigârun
- 2 Gülşende hâzır olmuşdı raks itmek zamânı
Maksûdı gülsitândan sefermiş ol nigârun
- 3 Kalmış nukât-ı sâlis gönül defteri içre
Reftâr-ı nâzigünden esermiş ol nigârun
- 4 Sandım ki gamzesi cân bağışlar bir şâh-ı hüsn
Müjgânı kan döker bir nefermiş ol nigârun
- 5 Güftârı tatlu tatlu dökülmesi lebinden
Tûtîyi dâma çeken şekermiş ol nigârun
- 6 Sandım ki cân nisâr itmek sezâdur yolına
Matlûbı mâhasal sîm ü zermiş ol nigârun
- 7 Bildün mi ey Zuhûrî güzeller bîvefâdur
Alnında bîvefâlık kadermiş ol nigârun

Gazel

Gam meydanının karanlığından kurtuluş ışığını görmedik. Âlemi darmadağın ettik ama zevk ve safa görmedik.

Daima sıkıntısından keder ve üzüntü duyup sabrettik. Yâr elinden gelenle hoşnut olduk yalnız insanlık görmedik.

Evimiz hüznün yurdu olmakla meşhur oldu. Kuyuya düştük lakin Hz. Yusuf gibi devlete ermedik.

Başından nice macera geçmiş çöl ehlinin pirini dinlemeye durduk; Leylâ yanımızdan geçti, yazık ve hayret ki görmedik.

Ey Zuhûrî, bir ay yüzlü yıldızları gösterir ama yazıklar olsun ki gönül okşayıcı bir işâret bile görmedik.

Gazel

O sevgiliden ayrılmak canın bedenden ayrılmasından betermiş. Bilemedim vah! O sevgiliden bana kalan kedermiş.

Gül bahçesinde eğlenme vakti gelmişti. Ama sevgilinin maksadı gül bahçesinden gitmekmiş.

Sevgilinin nazlı gidişinden eser olarak gönül defterinde üç nokta kalmış.

Sandım ki gamzesi can bağışlayan bir güzellik şahıdır, meğer sevgilinin kirpikleri de kan döken birer askermiş.

Sevgilinin dudaklarından tatlı sözlerin çıkması, meğer papağanı tuzağa çeken bir şekermiş.

Sandım ki yoluna can vermek yakışır meğer o sevgilinin amacı işin sonunda gümüş ve altınmış.

Ey Zuhûrî, güzeller vefasızdır ve sevgilinin alın yazısıymış, bildin mi?

Gazel

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 Vakt-i işretdür be zâhid mevsim-i ahzen degül
Bülbül-i mutrib şakıya raks ide hânende gül
- 2 Seyl-i eşkün bahr olubdur bezm-i işret yanına
Azm-i sâhil it bu demde sen de cüş it sen de gül
- 3 Rişte-i cânun yakılsun ney gibi feryâde gel
Müsikâr olsun nihâyet künc-i dilhânende kül
- 4 Zâhidâ ma'nîde işret vuslat-ı uşşâkdur
İş bu ma'nîden nasîbün yoksa ihfâya çekül
- 5 Nefî olmaz ey Zuhûrî zâhid-i nâpuhteye
Dür nisâr it nazmıla bârân-ı mazmûn ol dökül

Tanzîr-i Gazel-i Nefî

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

- 1 Bana mevrûs-ı peder hîbe-i evkâf değil
Suhenum anun için harcasam isrâf değil
- 2 Makdem-i bezm-i ecel 'ışka belâ dimiş idüm
Beni 'ışka getüren cezbe-i eslâf değil
- 3 Dil-i vîrâneyi yıkmış idim ammâ maksûd
Çü süveydâ idi gencîne-i sarrâf değil
- 4 Tavk-ı sîmurga müselsel takılır efgânım
Sâyemün düşdüğü yir silsile-i Kâf degül
- 5 Nice îsâr-ı güher eylesem olmaz nefî
Şi'-ri Nefî'ye Zuhûrî yine ahlâf değil

Gazel

fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 Zâhidâ ko ta'nı gâyet rind-meşrebdür gönül
Haste-i hazz u mezâk-ı âb-ı 'inebdür gönül

Gazel

Be Zahid! Hüzün zamanı değil, eğlenme vaktidir. Sazende bülbül şakısın dans etsin şarkıcı gül.

Aşkın seli deniz olur bu içki meclisinde; bu vakitte sen de coş sen de gül, kurtulmaya gayret et.

Canının bağları yakılsın da ney gibi feryat et de gönül evinin içinde Müsikâr kül olsun sonunda.

Ey zahid, içmek mânâda âşıkların vuslatıdır. Bu mânâdan anlamıyorsan ortaya çıkma.

Ey Zuhûrî faydası olmaz ham softaya; (sen) şiirle inci saç, mazmun yağmuru ol dökül.

Nefî'nin Gazeline Nazire

Sözlerim bana babamdan miras ya da vakfedilmiş bir şey değil, onun için harcasam israf değil.

Ecelin meclisimize gelmesi aşk için beladır demiştim, beni aşka götüren eskilerin cezbesi değil.

Harap olan gönlü yıkmış idim ama amacım (onun içindeki) tecelli makamıydı, sarrafların kıymet verdiği hazine değil.

Ahlarım Simurg'un gerdanlığına peş peşe takılır da gölgemin düştüğü yer Kafdağları değil.

Nice inciler saçsam faydası olmaz, Zuhûrî'nin şiiri Nefî'ye halef değildir.

Gazel

Ey zahit, rint meşreplidir gönül onu kinamayı bırak. O gönül, üzüm suyu ile lezzetlenmiş ve hazdan hasta olmuştur.

2	Meyl ider her gül-ruh u la'lin lebe 'ucb eyleme
Eşk-i hûn u câm-ı gül-femden mürekkebdür gönül	Gönül her gül yanaklı ve kırmızı dudaklıya
yönelir, kanlı bir gözyaşı ve gül yanaklı bir
kadehtir.
3	Ger sipihr içinde hengâm eylese seyyâreler
Sâkin-i kûşe-i uzletgehde kevkebdür gönül	Eğer göklerde vakit eylese gezegenler, uzlet
köşesinin sakini yıldızdır gönül. (?)
4	Teşne-lebdür âteş-i 'ışk içre ciğer kanına
Kast iden cânına öz zehriyle akrebdür gönül	Aşk ateşiyle dudakları kendi ciğerinin
kanına susamıştır, kendi kendini zehirleyen
akreptir gönül.
5	Zâhidâ sanma Zuhûrînin dili sâf u tehî
Hasret-i bûs-ı leb-i yârla lebâlebdür gönül	Ey zahit, Zuhûrî'nin gönlü saf ve تنها
sanma, yârin öpmesinin hasreti ile gönlü
doludur.

Tanzîr-i Gazel-i Şeyh Gâlib
Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

Şeyh Gâlib'in Gazeline Nazire

1	Cûşîş-i demde nefha-i bîrûna uymuşam
Sûzîş-i dilde dile-i meftûna uymuşam	Coştuğum bir vakit dışarıdan gelen bir
esintiye kapılmış, gönlüde yanmayla âşık bir
kalbe uymuşum.
2	Uydumsa kûy-i yâre dönüp sine-çâk iden
Zencîr-i 'aşka bend nice dil-hûna uymuşam	Uydumsa, sinemi parçalayan yârin semtine
dönüp aşkın zinciriyle bağlı nice kanlı gönle
uymuşum.
3	Âhir "fevelli vecheke" ma'nîsin fehm idüb
Kâmette ey perî yine meh-rûna uymuşam	Sonra "fevelli vecheke" sözünün manasını
iyice anlayıp namaza başlarken ey sevgili ben
senin ay yüzüne uymuşum.
4	Deryâ-yi gamda leyl ü nehâr olmuşam herîm
Sabreylemekle kıssa-i Zünnûna uymuşam	Gece gündüz gam deryasına dalmakla
ihtiyarlamışım. Sabretmekle de Hz.
Yûnûs'un yaptıklarına uymuşum.
5	Derler ki vahşiyâne gazal sohbetim benim
Çün deşt-i gamda sâye-i Mecnûna uymuşam	Derler ki ceylanlar gibi vahşi hayvanlarla
sohbet ettiğim için gam çölünde Mecnûn'un
izine uymuşum.
6	Mûsâ'ya uydu Kays-ı azîz milk-i aşk için
Mülketde ben dahî yed-i Hârûn'a uymuşam	Aziz Kays, aşk mülkünü elde etmek için Hz.
Musa'ya uydu. Ben de bu mülkte Hz.
Harûn'un eline uymuşum.
7	Gâlib-i şî'ri anca Zuhûrî'ye hamledün
Ben fenn-i şî'r için lafza-i dûna uymuşam	Anca siz şiirin galibi olarak Zuhûrî'yi bilin,
ben şiir ilmi için alçak bir söze uymuşum.

Gazel
fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Gazel

1	Gel dilâ şimden gerû dil-dânemiz şûh olmasın
Mutmaîn-i medhimiz bir şûh-ı memdûh olmasın | Gel ey gönlüm şimdiden sonra biricik
gönlümüz şen olmasın. Övülmemizden dolayı
bir huzur ve övülme neşesi olmasın. |
|---|---|--|

2	Va'd-i bûsesinde nâsî nesheder hem kavlini
Vaz geç ol nâsihten artık kavl-i mensûh olmasın	Öpme vâdini nasıl iptal eder, sözünden de döner. O iptal edenden vaz geç ki artık sözünden dönemesin.
3	Gerçi ta'n itmek kebâirdendürür nûrâniye
Ta'n ü tahkîr eylemek ol şûha mekrûh olmasın	Gerçi o nur yüzlüyü kınamak büyük günahdır. Onun kınaması ve hakaret etmesi ise hor görülmesin.
4	Zahm-ı dilden râzıyız ammâ tabîb insâfî yok
Aşkdan tek hissemiz bir dil-i meşrûh olmasın	Gönül yarasından razıyız ama doktorun insafı yok. Aştan tek hissemiz şerh edilmiş bir gönül olmasın.
5	Bes kırılınsın tîr-i gamze girmeden dilhâneye
Ey Zuhûrî merhamet kıl çeşmi mecrûh olmasın	Gamzelerinin oku gönül evime giresin yeter. Ey Zuhûrî merhamet et ki gözleri bizi yaralamasın.

Gazel

mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün

- 1 Gayyâ-i sevâdını dilâ dîde mi sandın
Mekr etmededir çeşmini hâbîde mi sandın
- 2 Efsûn ile kalb etdi siyeh sengi o zâlim
Gevher gibi yektâ dîr-i nâdîde mi sandın
- 3 Rû'yâda gelip va'di temâşâ idi mâhın
Hayfâ şeb-i yeldâyı heman vâde mi sandın
- 4 Eslâf güzellerde sadâkat mi ararsın
Olmaz dediler sen bunu bîhûde mi sandın
- 5 Her kûy güzergâh-ı muhabbet mi Zuhûrî
Her karye-i cânânı aceb Niğde mi sandın

Gazel

- Ey gönlüm o karanlık cehennem çukurunu göz mü sandın? Aldatmaktadır gözleri, uyuyor mu sandın?
- O zalim sihir ile kara taşı değiştirdi, sen onu ender bulunan inciler gibi bir mücevher mi sandın?
- O ay yüzlünün sözü, rüyada gelip seyret(tir)mekti. Yazık ki hemen sen bu sözü uzun geceler için mi verdi sandın?
- Eskiler güzellerde sadakat mi ararsın, olmaz demişler. Sen bunu boş söz mü sandın?
- Ey Zuhûrî her yer muhabbetin geçtiği yer mi, her sevgilinin beldesini acaba Niğde mi sandın?

Mersiye-i Huseyn

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün fâilün

- 1 Yine mâtem yine eyyâm-ı Muharrem Huseyn
Dostlar nâlede düşmen yine hurrem Huseyn
- 2 Leb-i şerhânı belâ deştine dîçâr anıcak
Yine kanmaz suya hergiz dil-i ebkem Huseyn
- 3 Görüp al kanda cemâlin nice feryâd ideyin
Dil-i nâ-şâdıma besdür diyu mâtem Huseyn
- 4 Uğramış merdümek-i gonce-i gül hâre yine
Kana dönmüş m'ola rûyındaki şebnem Huseyn

Hız. Hüseyin'e(r.h) Mersiye

- Yine muharrem yine mâtem Hüseyin. Dostlar inliyor, düşman yine şen Hüseyin.
- Çatlamış dudaklarının bela çölüne düştüğünü anınca dilsiz gönlüm suya kanmaz asla Hüseyin.
- Nice feryad ederek al kanlara bulanmış yüzünü görsem mutsuz gönlüme yeter diye bu mâtem Hüseyin.
- Gadre uğramış gül goncasının gözbebeği, kana dönmüş mü acaba yüzündeki çiğ tanesi Hüseyin.

5 Şeb-i muzlim meh-i enver görünür yanında
Bu zulümden ki figân etti cehennem Huseyn

Yanında karanlık gecede parlak bir ay görünür.
Bu zulümden cehennem bile figan etti ey
Hüseyin.

6 Leb-i şerhâ-yı Zuhûrî kanamaz yâdın ile
Hâk-i pâyin n'ola kana kana öpsem Huseyn

Zuhûrî'nin çatlayan dudakların seni anmakla
kanmaz, ne ola bastığın yerleri kana kana
öpsem ey Hüseyin.

Tanzîr-i Gazel-i Çelebizâde 'Âsım
fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Çelebizâde Âsım'ın Gazeline Nazire

1 'Âşîka olmaz nasihat nef'i mest-i câm iken
Hayr-hâh olmaz miyân-ı 'âmda bed-nâm iken

Aşığa sarhoş iken nasihat fayda vermez.
Herkesin içinde adı kötüye çıkmış iken ona
yardım eden olmaz.

2 Tâ elifden yâya dek yazdım kitâb-ı 'ışkı lîk
Kande Kays itsün te'allüm bildüğü tek lâm iken

Eliften yâya(baştan sona) kadar aşk
kitabını yazdım lakin ondan ders alsın
Kays, bildiği sadece lâm harfi iken.

3 Sarf-ı istignâ iderdüm cennete bir nâz ile
Tüm ferîştehler kapumda nâzır u hüddâm iken

Cennette gönül tokluğu ile durup naz
ederdim, tüm melekler kapımda bana bakar
ve hizmete hazır iken.

4 Kesme zülfün câmeler üstinde ceryân eylesün
Had düşer terrâşeye çün lâbis-i ihrâm iken

Saçlarını kesme elbisenin üzerinden aksın.
Çünkü ihram elbisesi giymişken yanağına
taze bir titreme düşer.

5 Sinn-i şeyhûhetde aldar yâri evvelce rakîb
Hak bu kim gâlib gelür meh şemse hep ahşâm iken

Ancak ihtiyarlıkta aldatır sevgiliyi eski
rakibim, doğrudur ki ay güneşe ancak
akşam gelip gelir.

6 Ey Zuhûrî koyma elden vasfî devrün geçse de
Ol henüz bir tıfl-ı nâzik bir melek-endâm iken

Ey Zuhûrî elden bırakma sevgiliyi övmeyi,
o henüz melek gibi yaşlanmadan genç
olarak kalsa da.

Gazel
fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Gazel

1 Kâşki endühdan dilhâne deycür olmasa
'Aksine künc-i ferah meyhâne ma'mûr olmasa

Keşke gönül evi gamdan karanlık olmasa.
Aksine meyhaneler rahat ve şen olmasa.

2 Ehl-i dil girdâb-ı hüzn-i gerduna itmezdi meyl
Çarh-ı dünün âhiri'l-hüzn âdeti sûr olmasa

Gönül ehli sürekli dönen hüznü girdabına
düşmeye meyletmezdi, alçak dünyanın
hüznü surun üflenmesi ile son olmasa.

3 Mey içüb mahbûb sevmeye güneh dir zâhidân
Kim dilerdi cenneti Kevser ile hûr olmasa

Şarap için bir sevgili edinmeye günah der
zahitler, (peki o zaman) Kevser havuzu ile
huriler olmasa cenneti kim isterdi.

4 Ta'mı ko rindâne kim ciğer kebâb-ı nâr-ı 'ışk
Hûn-ı kalbin nûş iderdi âb-ı engûr olmasa

Rint olup aşk ateşiyle ciğeri yanarı
kınamayı bırak, o üzüm suyu olmasa (bu
seferde) kalbinin kanını içerdi.

5	Tevbe dirdim dostlar bezm-i tarab u 'işrete
Âh kim mahbûb u câm u savt-ı tanbûr olmasa	Tövbe ederdim dostlar bu içki ve işret
meclisine; ah ki orada sevgili, kadeh ve
tambur sesi olmasa.
6	Vâ'iz-i nâpuhte âmennâ dimezdi sıdk ile
Lenterânîye delil âyât-ı Ve't-tûr olmasa	Çiğ vaiz "amenna" demezdi samimiyetle,
"Lenterânîye" sözüne delil olarak Ve't-tûr
ile başlayan ayet olmasa.
7	Eylemezdi belki şathiyye Zuhûrî nazm ile
Rûh-ı pîrân-ı selefden dest-i destûr olmasa	Zuhûrî bu şiir ile şathiye eylemezdi belki,
eski pirlerden el almış olmasa.

Tanzîr-i Gazel-i Râsîh

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

1	Aşk erine dar gelir meydân meydân üstüne
Katline yazılsa da fermân fermân üstüne	Aşk adamının katline fermanlar yazılsa da
ona meydan dar gelir.
2	Bahr-i gamdan hûn u girye dökmeden dür olma yok
Gör bu çarhun cilvesin ummân ummân üstüne	Gam denizine kan ve gözyaşı dökmeden
inci olunmaz, Gör bu dünyanın cilvesini
okyanus içinde okyanus vardır.
3	Mısr-ı hüsne 'azm ider Yûsuf-simâ müştâkı kim
Deşt-i Ken'ândan geçer kervân kervân üstüne	Bir Yusuf yüzlü ye âşık olan güzelliğin
ülkesine doğru gayret eder ve kervan
kervan Kenan çöllerinden geçer.
4	Kâmil olmak müdde'âsın 'ışkda isbât için
Kays Leylâya salar burhân burhân üstüne	Kays, Leylâ'ya aşkta kâmil olduğu
iddiasını ispatlamak için delil üstüne delil
gönderir.
5	Ey Zuhûrî fitnesinden fâriğ ol dilberlerin
Bes yakubdur sîneni fettân fettân üstüne	Ey Zuhûrî o güzellerin fitnelerinden el
çek, sineni o fitnelerle yatıkları artık
yeter.

Gazel

mef'ûlû mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün

1	Âhım ki dilâ câna değer âha gücenme
Eyvâhı gönül şevkidür eyvâha gücenme	Ey gönlüm, âh etmem ki canıma hoşluktur; âh
etmesine gücenme. Eyvah etmesi ise gönlüme
şevk verir eyvah etmesine gücenme.
2	Hem şerh olunur haste-i 'aşkın dili illâ
Teşrihi dil-âzar deyu cerrâha gücenme	Zaten aşk derdine düşenin gönlü yarılır. Yarması
gönül incitir diye cerraha gücenme. (Veya aşk
derdine düşenin gönlü izah ve açıklama ister,
açıklaması gönül incitir diye açana gücenme)
3	Hep eşk ü elem tekye-yi 'aşkın semerâtı
Yok rahmi deyu sen de bu dergâha gücenme	Aşk tekkesinin kazancı hep gözyaşı ve elemidir.
Acıması yok diye sen bu dergâha gücenme.
4	Mâhın çileden devrini âzâde mi sandın
Hayfâ o dahi yârelidür mâha gücenme	Aydın döngüsünü çileden kurtuluş mu sandın.
Yazık ki o da yaralıdır aya gücenme.

5 Rakîbi otâğında mı gördün a Zuhûrî
Şehdir nideyin gelme dimez şâha gücenme

Ey Zuhûrî rakibi şâhın otağında mı gördün, şahtır
o “gelme” diyemez; sen şâha gücenme.

Tanzîr-i Gazel-i Nedim

mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü feilün

- 1 Sanman ki bu dergâhı 'atâlet var içinde
Erbâb-ı hüner ehl-i melâmet var içinde
- 2 Bir dâr-ı safâdur bu kilisâ-yı muhabbet
Şâdi vü safâ ehli cemâ'at var içinde
- 3 Bâzâr-ı ta'aşşukda kamu ehl-i melâmet
Bir özge meta' ile ticâret var içinde
- 4 Kesb itmeğiçün vehbe vü ikrâmı yorulma
Görsen nice tevhîb ü kerâmet var içinde
- 5 Rikkatle bu divân-ı Zuhûriye bakan dir
Bir hayli rekâketle selâset var içinde

Nedim'in Gazeline Nazire

Bu dergâhta tembellik var sanmayın. Yetenek
sahipleri ve melamet ehli var içinde.

Bu muhabbet kilisesi bir neşe evidir. Şad olmuş
ve neşelenmiş bir topluluk var içinde.

Bu aşk pazarında tüm melamet ehli kendine has
bir mal ile ticaret yaparlar.

Bağış ve ikramları kazanamadığın için
yorulma. Görsen nice bağışlar ve kerametler
var içinde.

Dikkat ile Zuhûrî'nin divanına bakan içinde bir
hayli açıklık ile beraber hata görür.

Gazel

mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

- 1 Mezâk-ı şurb-ı câm-ı cân-fezâyı bilmese tan mı
İçübdür zehr-i dehri nicedür peymâne peymâne
- 2 Şikest olmuş ayag u desti bir bâdeperest-âsâ
Gehî nâliš gehî süziş yürür mestâne mestâne
- 3 Leb-i la'lin görüb hemreng-i mey bir tâze ruhsârün
Ümîd-i bûs-ı sahbâyla gezer meyhâne meyhâne
- 4 Zuhûrî bezm-i rind içre mugannîler miyânında
Bu nazmun yâd olur tahsîn ile rindâne rindâne

Gazel

Cana can katan içkinin lezzetini bilmese
ayıp mı? O ne zamandır âlemin zehrini
kadeh kadeh içmektedir.

Eli ayağı kırılmış bir ayyaş gibi bazen
inleyerek bazen yana yakıla yürür sarhoş
sarhoş.

Bir taze yüzün şarapla aynı renkte kırmızı
dudaklarını görüp, o şarabı öpmek ümidiyle
gezer meyhane meyhane.

Zuhûrî rint meclisinde şarkıcılar arasında
bu şiirin övgü ile rindane rindane anılır.

Tanzîr-i Gazel-i Fuzûlî

mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

- 1 Bu endûh u elem kâfi bir âh itsem ufanmaz mı
Hudânun bahr-i eltâfi benümçün çalkalanmaz mı
- 2 Necât urmaktadır belki yem-i hûnâbeye fülki
Ana sürse felek kilki kara baht al boyanmaz mı

Fuzûlî'nin Gazeline Nazire

Bu gam ve elemeler yeter deyip bir ah
etsem Bu elem ve gam uflanmaz mı?
Huda'nın lütuf denizi benim için de
çalkalanmaz mı?

Kurtuluş, belki kayağını kanlı gözyaşı
denizine vurmaktır. Feleğin kara
yazdığı bahtı ona sürülse al renge
boyanmaz mı?

3	Ciger bir kâse-i dil-cû ne demdür hûn ile memlû
Benüm bahtum diyen câdû kanum içmege kanmaz mı	Ciğer ne zamandır gönül arayan kanla
dolu bir kap. Benim nasibim diyen cadı
kanımı içmeye doymaz mı?
4	Uyurmuş o yüzi mâhum sipihr içre hey Allâhum
Aceb âh-ı sehergâhum tokundukda uyanmaz mı	O ay yüzlüm semada uyurmuş hey
Allah'ım. Acaba seher vakti ettiğim
ahlar dokununca uyanmaz mı?
5	Gönül bi'akl u âvâre yolun ugratdı gülzâre
Dayandıkda gül-i yâre aceb hâre dayanmaz mı	Akılsız ve başıboş gönlümün yolu bir
gül bahçesine uğradı. Yaranın gülüne
dayandı da acaba (güller üstündeki)
hârelenmeye dayanmaz mı?
6	Çözüp boynunda zencîri iletdim Kaysa tedbîri
Benem 'ışk 'ilminün pîri disem Leylâ inanmaz mı	Kays'ın boynundaki zinciri çözüp,
gereklere anlattım. Leylâ'ya aşk ilminin
piri benim desem inanmaz mı?
7	Fuzûlî şî'ri bâlâdur beher tanzîri ednâdur
Zuhûrî'nünki pervâdur bu pervâdan utanmaz mı	Fuzûlî'nin şiiri yücedir, her bir naziresi
adîdir. Zuhûrî'nin yaptığı korkmaktır bu
korkudan utanmaz mı?

Tanzîr-i Gazel-i Osman Nevres
müstef'ilün fe'ülün müstef'ilün fe'ülün

- 1 Sînemdeki kızıl dag bir hatt-ı âh olaydı
Hattâtı resm-i âhun bir alnı mâh olaydı
- 2 Yûsuf kimin atardum kendüm eyâ şeh-i hüsn
Menzil olup zenehdân hem gamze çâh olaydı
- 3 Kaddün elif kaşun râ agzındürür güzel ha
'İşka varır bu hüsnün ma'nîsi râh olaydı
- 4 Bir şâh ile gedânun sevdâsı mâcerâdur
Ben bir gedâ olaydum ol pâdişâh olaydı
- 5 Satrenc-i gamda her dem mât olduğum sezâdur
Gam yir midüm nasîbüm hamle-i şâh olaydı
- 6 Vâ'iz demiş visâlün temennâsı günehdür
Tek vaslına ireydüm kârüm günâh olaydı
- 7 Taşlanmayub Zuhûrî bûs idilürdi her dem
Alnun ki Hacerü'l-esved-veş siyâh olaydı

Osman Nevres'in Gazeline Nazire

- Sinemdeki kızıl yara bir âh yazısı olsaydı.
O ahı yazanın alnı ay olsaydı.
- Ey güzeller şahı, kendimi Yusuf gibi
atardım, varacağım yer yârin çenesindeki
gamze kuyusu olsaydı.
- Boyun elif, kaşın râ, ağzın güzel he'dir.
Bu güzelliğin manası aşka varır yol
olsaydı.
- Bir şah ile bir kölenin birbirini sevmesi
maceradır, ben bir köle o padişah olsaydı.
- Gam satrancında her zaman mat olduğum
doğrudur. Gam yer miydüm nasibim şaha
hamle yapmak olsaydı.
- Vaiz demiş, kavuşmak istemek günahdır;
tek kavuşaydım da kazancım günah
olsaydı.
- Zuhûrî, taşlanmayıp öpülürdü her dem;
alnın hacere gibi siyah olsaydı.

Gazel

fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

- 1 Olamaz âşıkâ yer gûşe-i meyhâne gibi
Gideriz ânın için olmağa mestâne gibi
- 2 Şeb-i hicrân ile dostuz hele câmin kuluyuz
Mey-i hamrâ gözümüzden dökülür dâne gibi
- 3 Elimiz nice sürâhiye dolanmış su diye
Bir avuçdur viren olmaz yine peymâne gibi
- 4 Bize erbâb-ı cünûn öyle perestîş ediyor
Adımız defter-i aşka düşer efsâne gibi
- 5 Yakarız külbe-i ahzâm temâşâ iderüz
Görürüz Yûsuf'u bir bende-i kâşâne gibi
- 6 O nemâzın bile kılmazdı Zuhûrî sofiler
Dimeyeydin bize mâbedleri büt-hâne gibi

Tanzîr-i Gazel-i Nedîm

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 Sinn-i şeyhûhetde ser-tâ-ser gulâm etdin beni
Hem eb'ul handân iken bir ibn-i gam etdin beni
- 2 Terk edip ikbâl ü istikbâli nâzın çekdiğim
Yetmemiş vaslun için târik-i nâm etdin beni
- 3 Kâşki dergâh-ı 'aşka intisâb etsem dedim
Lîk sen mescîd-i gama ser-imâm etdin beni
- 4 Zâhidem bilmem yolun nerden geçer meyhânenin
Sunduğun bâdeyle bir meftûn-ı câm etdin beni
- 5 Dem urup peymânenen meyhânenen mestânenen
Ehl-i zühûdün güft ü gûyundan peyâm ettin beni
- 6 Hep şikâyet tâ be işrâk ey Zuhûrî niyyetin
Nâdim etmekse muhabbetten bu şâm etdin beni

Gazel

Aşığa meyhane köşesinden daha iyi bir yer
olamaz. Onun için oraya sarhoş gibi olmaya
gideriz.

Gamlı geceler ile dostuz hele de kadehin
kölesiyiz. Kızıl şarap gözümüzden gözyaşı gibi
dökülür.

Elimiz çok kere sürâhiye su diye uzanır da
şarap kadehi gibi bir avuç olsun veren olmaz.

Aştan çıldırmışlar bize gıpta ediyor, adımız
aşk defterine efsane gibi yazılmış.

Hüzünler kulübesini yakar da izleriz. Bir
köşkün kölesi gibi Yusuf'u görürüz.

Zuhûrî, namazını bile kılmaz sofiler;
dimeseydin bize mabetleri puthane gibi diye.

Nedîm'in Gazeline Nazîre

İhtiyarlık çağında beni baştanbaşa köle
ettin. Neşelilerin babası iken gamın oğlu
ettin beni.

Mevkiimi ve geleceğimi terk ederek nazını
çektiğim yetmemiş, bir de kavuşmak için
yoluna düşmüşlüğümle beni meşhur ettin.

Keşke aşk dergâhına bağlansam dedim.
Lakin sen gam mescidine baş imam ettin
beni.

Zahidim, meyhânenin yolu nereden geçer
bilmem. Sunduğun içki ile kadeh bağımlısı
ettin beni.

Kadehten, meyhânenen, sarhoştan söz açıp
zühûd ehlinin dedikodusuna malzeme ettin
beni.

Zuhûrî seni niyyetin güneşin doğuşuna kadar
şikâyetlenmek. Yine niyyetin muhabbetten
pişman etmekse bu akşam ettin beni.

Tanzîr-i Gazel-i Bâkî

müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

- 1 Hüsün niçün mahrem kılıp rü'yâlara saldı beni
Rü'yâlarım mâtem kılıp hülyâlara saldı beni
- 2 Zülfüm ki turrâdır dedin ebrûlarım râdır dedin
Çeşmim dil-ârâdır dedin gayyâlara saldı beni
- 3 Gamzen ki pek cellâd imiş kârım meger feryâd imiş
Mecnûn asıl üstâd imiş sahrâlara saldı beni
- 4 Der yemm-i gam bâkî benem gussaya tiryâkî benem
Hem kâse hem sâkî benem sahbâlara saldı beni
- 5 Âh ey Zuhûrî kandesin bir şûha illâ bendesin
Kâfir ne hoş hânendesin sevdâlara saldı beni

Bâkî'nin Gazeline Nazîre

Güzelliğini niçin gizleyip beni rüyalara saldı. Rüyalarımı yasa çevirip beni hayallere saldı.

Saçların lüledir, kaşlarım râ'dır, gözlerim gönül süsler; dedin belalara saldı beni.

Gamzen ki pek cellatmış, kazancım feryat etmekmiş. Çöllere saldı beni meğer asıl üstad Mecnûn'muş.

Gam denizinde ölümsüz benim, kedere tiryakî olan benim. Hem kâse hem dağıtan benim, şaraplara saldı beni.

Ah! Zuhûrî ne haldesin her zaman bir cilveliye kul kölesin. Kâfir! Ne hoş şarkıcısın sevdalara saldı beni.

5.2. EK. 2. Şiirlerinde Sonradan Yaptığı Değişikliklerden Tespit Edilebilenler

Tavşancıoğlu, ilk dönem şiirlerini Gerçek Hayat dergisinde yayımlanmıştır. Sonradan kimi değişikliklerle bu şiirlerini kitaplarına almıştır. Çalışmamızın bu kısmında şairin yaptığı bu değişiklikleri maddeler halinde inceleyeceğiz.

1. Gerçek Hayat'ta (s. 119, sf. 35) "Rilke'nin Diyemediği" başlıklı şiiri, Sızının Kadim Haritası'nda (sf. 238) "Rilke'nin Söyleyemedikleri" başlığı ile yer almıştır.
2. "Redd-i İnfaz" şiiri Gerçek Hayat'ta (s.121, sf. 35) bölümsüz, kıtasız tek parça halinde iken; Gökten Yıldız Düşürmek(sf. 47) ve Sızının Kadim Haritası'nda (sf. 160) dördlükler halinde bölümlenmiştir.
3. Gerçek Hayat'da (s. 141, sf. 35) "Tenha Mahşer" adıyla yayımlanan şiir, Sızının Kadim Haritası'nda (sf.110) "Tek Kişilik Mahşer" adıyla bulunmaktadır.
4. Gerçek Hayat'ta (s. 144, sf. 35) "Sen Varken" adıyla yayımlanan şiir, Sızının Kadim Haritası'nda (sf. 208) "Aynalarda Sır" adıyla yer almıştır.
5. Gerçek Hayat'ta (s. 147, sf. 35) "Marname" adıyla geçen şiir, Sızının Kadim Haritası'nda(sf. 212) "Canavar" adıyla geçmektedir. Gerçek Hayat'taki halinde ikinci bölümün son dizesi "Gözlerime inat ağlarım" diye geçerken Sızının Kadim Haritası'nda "Gözlerime güvenemeyip ağlarım" şeklindedir. Üçüncü bölümün dördüncü dizesi olan "Hepsi bu" dizesi Sızının Kadim Haritası'nda tamamen çıkarılmıştır. Bir de şiirin "*Ama ayna kadar soğuk gözlerden / Anlıyorum ki / Ayna kadar soğuk bir canavarım..*" olan dizeleri Sızının Kadim Haritası'nda "*Oysa ayna kadar soğuk gözlerden anlıyorum ki / Canavarım...*" şeklinde değiştirilmiştir.
6. Gerçek Hayat'ta (s. 148, sy. 35) "Sisifos" adıyla yer alan şiir, Gökten Yıldız Düşürmek (sf. 21) ve Sızının Kadim Haritası'nda (sf. 101) "Ruhun Dökülürken Söyledikleri" adıyla geçmektedir. Gerçek Hayat'ta ilk dördlüğün son dizesi "Belki

etine değer savrulan yakarışım” Gökten Yıldız Düşürmek ve Sızının Kadim Haritası’da “Belki değer etine savurduğum yakarış” şeklindedir.

Bir de Gerçek Hayat’ta şiirin son dörtlüğü:

Gülşeninde kaybolan bir bağbancı olmaktır bu

Göğe giden bu izler benim değil anladım

Kendi kalbini yiyen bir sancı olmaktır bu

Gömüldüm harimine havada kaldı adım..

şeklindeyken. Gökten Yıldız Düşürmek ve Sızının Kadim Haritası’nda :

Gülşeninde kaybolan bir bağbancı ettin beni

Göğe giden bu izler benim değil anladım

Kendi kalbini yiyen bir sancı ettin beni

Gömüldüm harimine havada kaldı adım..

7. Gerçek Hayat’ta(s. 149, sf. 35) “Gökçe Ağrı” adıyla yayımlanan şiir, Sızının Kadim Haritası’nda(sf. 234) “Milenyum” adıyla geçmektedir. Bu şiirin ilk yayımlanan hâli ve Sızının Kadim Haritası’nda yapılan değişiklikler şöyledir:

“Kısır kalmasını mısralarımın / Duraksamamı” dizeleri, “Kısır kalmasını mısralarımın, duraksamamı” şeklinde birleştirilmiştir.

Fare yuvasına kapanması gibi

Aç bir puhu kuşunun

Sayıklamalarıma, nefeslerime

Şiirime yani

Öyle kapandı ki

Eski bir koçaklamaya bile imrenir oldum

dizeleri,

Bir puhu kuşunun

Fare yuvasına kapanması gibi
En azından ilk günleri
Sayıklamalarımın, nefeslerimin, şiirimin yani
Üzerine öyle kapandı ki
Bir eski koçaklamaya bile imrenir oldum

şeklinde değiştirilmiştir.

“*Matbuatın mahdut yayvanlığına*” dizesi, “*Matbuatın çevrilmiş yayvanlığına*”
şeklinde değiştirilmiştir.

“*Buzdan saraylara düşürek gibi çingiyı*” dizesi, “*Buzdan saraylara bir kibrit*
çakmak gibi” şeklinde değiştirilmiştir.

Semerkand'da sitayişle anılacaktı
Yenilgilerimi
Asri Vakan'a saklayacaktım

dizeleri,

Sermerkant'ta sitayişle, anılacaktı
Yenilgilerimi “Vakan”ımda saklayacaktım

şeklinde geçmektedir.

“*Sıcak iklim şairleri, gösterecektim*” dizesi, “*Sıcak iklim*
şairleri..Gösterecektim.” şeklinde geçmektedir.

“*Bin kırgın gelincik açma vaktince*” dizesi, “*Bin nazlı çiçek açma vaktince*”
şeklinde geçmektedir.

Hecelerimi bağışlamam

Bin yıllık sütünü, söyle

Bin yıllık sükutunu

dizeleri,

Kelimelerimi bağışlamam sana

Bin yıllık sütünü söyle, bin yıllık sükutunu

şeklinde geçmektedir.

“Kendinden utan” dizesi, “Kendinden utanmalısın” şeklinde geçmektedir.

“Arsız bir hikâye / Bir sahife-i zulem olmuş” dizeleri, “Kapkara bir sayfa / Arsız bir hikâye olmuş” şeklinde geçmektedir.

“Bir çizgidir, dolanır gelir” dizesi ise, “Bir çizgi üzerinden dolanır gelir” şeklinde değiştirilmiştir.

8. Şölen adlı şiirin altıncı dördlüğünün üçüncü dizesi, Gerçek Hayat’ta(s. 155, sf. 35) “*Küf kokar gencecik benim ve pul pul*” şeklinde iken, Sızının Kadim Haritası’nda(sf. 145) “*Küf kokar incecik benim ve pul pul*” şeklinde geçmektedir.
9. Hafakan adlı şiirde Gerçek Hayat’ta(s. 163, sf. 35) dördüncü dördlüğün ilk dizesi “*Ne yol var oysa ne şevk ne garip sorgular var*” şeklinde iken, Sızının Kadim Haritası’nda(sf. 91) “*Ne yol var oysa ne şevk ne girift sorgular var*” şeklindedir.
10. Gerçek Hayat’ta(s. 167, sf. 32) “Minnet Demi” adıyla yer alan şiir, Sızının Kadim Haritası’nda (sf. 168) “Hey Dost” adıyla yer almıştır. Ayrıca Gerçek Hayat’taki haline göre Sızının Kadim Haritası’nda şiirin üçüncü dördlüğünün ilk iki dizesi yer değiştirmiştir.

11. “Niestzsche’nin Boncuğu” şiirinde; Gerçek Hayat’taki halinde (s. 171, sf. 35) “*Piposu hep yanıyordu eminim*” dizesi, “*Piposu hep yanıyor olmalı*” diye; “*Zerdüşt’ün borazanı*” dizesi de Sızının Kadim Haritası’nda(sf. 237) “*Zerdüşt’ün ölümlüsü*” şeklinde geçmektedir.

12. Gerçek Hayat’ta(s. 173, sf. 33) “Suya Yazılan” adıyla yer alan şiir, Gökten Yıldız Düşürmek(sf. 22) ve Sızının Kadim Haritası’nda(sf. 96) “Kızılca Cemre” adıyla yer almıştır. Gerçek Hayat’ta şiirin “*Say ki yoluna çıkıp kahır kusan engerek*” dizesi kitaplarda “*Say ki yoluna çıkıp zehir kusan engerek*” şeklindedir.

13. Gerçek Hayat’ta (s. 176, sf. 33) başlıksız olarak verilen ancak Gökten Yıldız Düşürmek(sf.86) ve Sızının Kadim Haritası’nda(sf. 162) “Sosyetik Zillet” adıyla yer alan şiirin:

Velev ki nefeslerinizi sıkça

Geçirip ensemden hatırlatınız

dizeleri kitaplarda,

Velev ki dayaklarınızı sıkça

Başımdan geçirip hatırlatınız

şeklinde geçmektedir.

14. Gerçek Hayat’ta (s. 182, sf. 33) “Gitmeksiz” başlığı ile yer alan şiir, Gökten Yıldız Düşürmek(Sf. 76) ve Sızının Kadim Haritası’nda(sf. 90) “Tehcir” adıyla yer almıştır. Gerçek Hayat’taki halinde “*Henüz Leyla ilinde bin yıl bile kalmadım*” dizesi kitaplarda “*Daha Leyla ilinde bin yıl bile kalmadım*” şeklinde geçmektedir.

15. Gerçek Hayat’ta (s. 183, sf. 33) “La Elif” adıyla yayımlanan şiir, Gökten Yıldız Düşürmek(sf. 23) ve Sızının Kadim Haritası’nda(sf. 86) “Elif” adıyla yer almıştır. Ayrıca şiirin ikinci dizesi Gerçek Hayat’ta “*Önce ismin eridi potasında şiirin*”

şeklindeyken kitaplarda bu dize “*Önce adın eridi potasında şiirin*” şeklinde geçmektedir. Bir de ilk halindeki son dördlük kitaplarda ikinci sıraya çekilmiştir.

16. “Dehre Ağıt” şiirinde ilk yayımlandığı Gerçek Hayat’ta(s. 196, sf. 33) halinde olmayan “*Dil yaralı gönül hasta göz ağlar*” dizesi Sızının Kadim Haritası’nda(sf. 166) şiirin sonuna tek başına bir bölüm olarak eklenmiştir.

17. Bünyamin şiirinde Gerçek Hayat(s. 216, sf. 33) dergisinde yayımlanmış haliyle Sızının Kadim Haritası’nda(sf. 210) yer alan hâli karşılaştırıldığında aşağıdaki değişiklikler tespit edilmiştir:

“*Kenan’da akrep kovalardım evvelen*” dizesi Sızının Kadim Haritası’nda, “*Kenan’da akrep kovalayarak büyüdüm*” şeklinde; “*Yakub’un sabrında Mısır gizliydi yol gibi / Kadınları ilk ben gördüm Mısır’da*” dizeleri, “*Yakub'un sabrında yol gizliydi Mısır'a / Bileceğim / Kadınları da ilk ben gördüm*” şeklinde; “*Kıtlık gelmeden etimi kemirdim*” dizesi, “*Kıtlık geldi ve etimi kemirdim*” şeklinde; “*Yedi semiz mahlukun arıkta gözü*” dizesi, “*Yedi semiz düvenin arıkta gözü*” şeklinde; “*Buğday zamanıdır vuslat kıtlık ödülüdür*” dizesi, “*Buğday zamanıdır vuslat / Kıtlık ödülüdür*” şeklinde; “*Önümde örselenmiş vicdanlarla*” dizesi, “*Önümde örselenmiş vicdanlar*” şeklinde; “*Sonra bileceğim ki kardeşim*” dizesi, “*Sonra kardeş olduğumu bileceğim*” şeklinde değiştirilmiştir.

18. Gerçek Hayat’ta (s. 218, sf. 33) “Ayneyn” adıyla yayımlanan şiir, Gökten Yıldız Düşürmek(sf. 50) ve SHK’nda (sf. 148) “Kaçak Gözlerin” adıyla yer almıştır.

19. Gerçek Hayat’ta (s. 221, sf. 33) “Lüzumsuz İtiraf” adıyla yayımlanan şiir, SHK’nda (sf. 232) “Kalbin Ademi” adıyla yer almıştır. Gerçek Hayat’taki “*Anlayacaksın her bir harfe gizlediğim esrarı*” dizesi, Sızının Kadim Haritası’nda “*Anlayacaksın her bir harfe gizlediğim esfari*” şeklinde değiştirilmiştir.

20. Gerçek Hayat'ta (s. 231, sf. 33) "Kızkalesi Kuşatması" adıyla yayımlanan şiir, Gökten Yıldız Düşürmek(sf. 67) ve Sızının Kadim Haritası'nda (sf. 132) "Kızkalesi Kuşatması" adıyla yer almıştır.
21. "Cünun Hallerinin Evveliyatı" şiiri Gerçek Hayat (s. 232, sf. 32) dergisindeki halinde şiirin başında Hayâlî'ye ait "Kays'a eydin ben beka destinde sergerdan iken / Uğramasın yanıma billahi ol sersem yanar" beyti varken bu beyit Sızının Kadim Haritası'ndaki (sf. 216) halinde yoktur.
22. Gerçek Hayat'ta (s. 235, sf. 33) "Ebu Gureyb'e Dair" adıyla yayımlanan şiir, Gökten Yıldız Düşürmek(sf. 36) ve Sızının Kadim Haritası'nda (sf. 140) "Akıl Siyah Kelebek" adıyla yer almıştır.
23. Gerçek Hayat'ta (s. 136, sf. 35) "Dialog" adıyla yayımlanan şiir, Gökten Yıldız Düşürmek(sf. 84) "Pardon" adıyla yer almıştır.
24. Gerçek Hayat'ta (s. 310, sf. 33) "Zamansız Konuk" adıyla yayımlanan şiir, Gökten Yıldız Düşürmek(sf. 74) "Başka İşaret" adıyla yer almıştır. Gerçek Hayat'ta yayımlanan halindeki son dördlük Gökten Yıldız Düşürmek'e alınmamıştır.
25. Gerçek Hayat'ta (s. 115, sf. 35) "Şiir" adıyla yayımlanan şiir, Gökten Yıldız Düşürmek(sf. 51) ve Sızının Kadim Haritası'nda (sf. 113) "Turna Akşamı" adıyla yer almıştır.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Hüseyin Hilmi Arslan
Doğum Tarihi :
Yabancı Dil : İngilizce

Eğitim Durumu :
Lisans : 1) Karadeniz Teknik Üniversitesi –
Fatih Eğitim Fakültesi-
Türkçe Öğretmenliği- 2000-2004
2) Anadolu Üniversitesi- Sosyoloji
Bölümü- 2019

Yüksek Lisans : Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Yeni Türk Edebiyatı Bölümü (Tezli)
2020-2023

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl/Yıllar : Milli Eğitim Bakanlığı 2005- Devam